

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tiskarstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

150 let francoske revolucije

Danes praznuje francoski narod še posebno slovesno svoj največji narodni praznik, »praznik narodne sloge in ednosti«, kakor je uradno zabeležen v državnem koledarju Francije. Obhaja namreč 150letnico velike revolucije, ki je preobrazila vse človeštvo. Na današnji dan je l. 1789 padla zloglasna Bastilja, simbol absolutizma in fevdalizma, ki sta se tedaj zrušila, na ruševinah pa je poglano novo družbeno življenje, ki ni obogatilo le francoskega naroda, temveč vse civilizirano človeštvo. Tako se letos združuje z običajno proslavo francoskega narodnega praznika tudi spomin na velik preobrat v razvoju človeštva, pa je zato obrnjena v Pariz pozornost skoro vsega sveta. Štirinajsti julij, kakor je zapisal Carlyle, eden največjih poznavalcev francoske revolucije, pomeni »smrt in rojstvo sveta obenem«, smrt triletnega in gnilega despotičnega sveta, ki je odredkal človeku kot osebi njegove najbolj naravne in svete pravice, pa rojstvo novega sveta, ki je človeku te pravice zopet vrnil.

Nemški filozof Fichte je že leta 1793 zapisal o pridobitvah francoske revolucije pomembne besede, ki jim razvoj poldrugeto stoletja ni mogel ničesar odvzeti: »Francoska revolucija je stvar vsega človeštva. Pri tem ne mislim na politične posledice, ki jih je ona imela tako v Franciji kakor v sosednjih državah. To je sicer že samo na sebi mnogo, toda ni nič v primeri z nečim neprimerno pomembnejšim... Francoska revolucija se mi zdi prekrasna slika s temle besedilom: pravice človeka in njegovo dostojanstvo.« Drugi nemški sodobnik francoskega prevrata pred 150 leti, filozof Kant, je zelo preprosto, a globoko zajel v štiri kratke stavke sliko francoske republike, ki si je za osnovo svojega državnega obstoja postavila znamenito »Deklaracijo o človeških in državljskih pravicah«. Kant piše: »Zakon in svoboda brez oblasti pomenita anarhijo. Zakon in oblast brez svobode predstavljata despotizem. Oblast brez svobode in brez zakona je barbarstvo. Oblast z zakonom in svobodo pa je republika.« Tretji sodobnik francoske revolucije, Thomas Paine, Anglež po rodu in Američan po svojem življenju, pa je leta 1791 v svoji knjižici »Človeške pravice« takole označil pomen Deklaracije, ki jo je dala Franciji in človeštvu francoska revolucija: »Državljan, imel si pravice, toda te tvoje pravice so se kršile in despotizem je celo hotel, da jih pozabiš. Nacionalna skupščina ti jih je spet vrnila. Čuvaj jih odselej, kajti tvoja sreča je odslej samo v tvojih rokah.«

Poldrugeto stoletje človeškega razvoja ni moglo odvzeti značaja naravnosti, trajnosti in svetosti pravic in svoboščin, ki jih je proglasila francoska revolucija v obrambo človeškega dostojanstva, da bi na njih zgradila novo državno in družbeno zgradbo, ki naj bi bila boljša od dosedanje. Načela iz leta 1789 kakor je zapisano že v samem uvodu »Deklaracije o človeških in državljskih pravicah«, niso bila proglašena zato, da bi se zrahljale vezi med poedincem in državo ter s tem omajala državna avtoriteta, marveč zato, »da bi vse člane družbene zajednice stalno opozarjala na njih pravice in dolžnosti« in da bi vsi še bolj spoštovali zakon države, ki ima v Deklaraciji svojo najbolj naravno osnovo.

S tem, da je revolucija strla vse vezi, ki so preveč vezale posameznika in ovirale razvoj njegove osebnosti in skupno korist, je zagotovila človeku kot osebi njegov polni razvoj. Zato so si načela enakosti, svobode, lastnine, narodne suverenosti in upoštevanja splošnega interesa, ki so izšla iz francoske revolucije, naglo utrla pot tudi drugim in v tej ali oni obliki, ki jih najdemo ne le v vseh modernih ustavnih listinah, temveč tudi v sleherni revolucionarni zakonodaji. Ona so zares »naravna, neodstranljiva, sveta in večna«, kakor pravi Deklaracija sama, pa jih zato nobeno drugo nasprotje ne more trajno potisniti v stran.

Načela o človeških in državljskih svoboščinah so se seveda že od vsega začetka prenašala tudi na življenje narodov in držav v mednarodni skupnosti. Kar je svoboda poedincev v državi, to naj bo svoboda naroda v mednarodni skupnosti. Po zgledu Deklaracije o človeških in državljskih pravicah so se pojavljale že vse od leta 1789 dalje tudi načrti deklaracij o pravicah narodov. Tudi ta načela so še danes osnova slehernega urejenega mednarodnega življenja.

Štirinajsti julij je že 60 let francoski narodni praznik. V njem ne proslavljajo Francozi samo padca Bastilje in dogodkov, ki so si sledili pred 150 leti, temveč je zanje to tudi praznik njihove narodne trobojnice in praznik njihove vojske, čuvarice njihovih pra-

NOVI VOJAŠKI UKREPI V ANGLIJI

Uvrstitev trgovskih ladij v vojno mornarico — Naknaden vojaški kredit 55 milijard dinarjev — Samo letalsko oboroževanje bo letos veljalo 80 milijard — Največji pomorski manevri vseh časov — Ogromne zaloge surovin

London, 13. julija. br. Danes so bili izdani novi vojaški ukrepi za obrambo Velike Britanije. V avgustu in septembru bo sprejetih v formacije angleške vojne mornarice 50 napol oboroženih trgovskih ladij, ki se bodo v morebitni vojni uporabljale kot rezervne vojne ladje. Nadalje se je vlada odločila zahtevati od spodnje zbornice nadaljnjih 184 milijonov funtov (55 milijard dinarjev) za obrambno službo. Poleg že omenjenih 50 rezervnih ladij pa bo angleška vojna mornarica še letos dobila okrog 80 nadaljnjih ladij, ki jih bodo uporabljali za polaganje min in za obrambo proti letalskim napadom. Kralj Jurij bo 19. avgusta pregledal eskadro rezervnih vojnih ladij, ki bo tedaj že vključena v angleško vojno mornarico. Kot posadke bodo rezervnim ladjam dodelili 12.000 mornariških rezervnih oficirjev in mornarjev, ki bodo vpoklicani vsi še pred koncem avgusta.

V zvezi s tem je dal ministrski predsednik Chamberlain danes popoldne v spodnji zbornici zanimive izjave. Poudaril je, da so bili ti ukrepi izdani tudi zaradi velikih vojnih vaj, ki bodo jeseni v Rokavskem prelivu in na Severnem morju. Pri teh vojnih vajah bodo sodelovale vse eskadre sredozemskega brodogojstva, vse na novo formirane eskadre rezervnih vojnih ladij ter večji oddelki angleškega letalstva. Te vaje bodo tako velikega obsega kakor jih doslej še ni bilo nikjer.

Nato je Chamberlain govoril o novih dodatnih kreditih za angleško letalstvo.

Letos bo za letalstvo v celoti izdanih preko 260 milijonov funtov (80 milijard dinarjev). Letalski kadri se bodo povečali od 32 na 150 tisoč oficirjev in vojakov. V zvezi s tem bo 13.000 rezervnih miličnikov dodeljeno letalski službi.

Včeraj je bilo objavljeno, da je angleška vlada preskrbela državo z zalogo vseh vrst surovin vsaj za dobo 3 mesecev. Danes poročajo listi tudi o ogromnih zalogah živeža, pušk, strojnic in drugega orožja. Še pred meseci je v Angliji primanjkovalo pušk in strojnic za znatno povečane kadre teritorialne prostovoljske in na novo ustanovljene aktivne armade. Ze spomladni pa je bilo dograjenih v Angliji 30 novih tovarn orožja. V teh je bilo doslej izdelanih na milijone pušk in na stotine strojnic. 30 nadaljnjih tovarn je v gradnji.

Vpoklic mornariških rezervistov

London, 13. julija. AA. (Reuter) Sklep ministrstva vojne mornarice, da se v poklic na vaje 12.000 pomožnih rezervistov zaradi kombiniranih pomorskih in letalskih vojaških vaj v avgustu in septembru, predstavlja logično posledico prejšnjega sklepa, da se redni dopusti prelože za mesec dni. Vojaške vaje, pri katerih bo sodelovalo vse domovinsko brodogojstvo, bodo imele za cilj, da se preskusi zadržljivost vojaštva, predvsem pa ladij. Diplomatski Reuterjev urednik poroča, da bodo med ladjami, ki so bile pogotje iz rezerv, tudi en drednot, 1 matična ladja za letala, 4 eskadre

križark, vsaka po 4 ladje, 1 ladja za polaganje min, 1 rušilec z rezervnim materialom, 4 oddelki rušilcev in 4 podmornice. Ministrstvo za vojno mornarico pripominja, da so bile podobne vaje tudi leta 1924, ko je bilo prav tako vpoklicanih gotovo število rezervistov na vaje v domovinsko mornarico.

Angleški bombniki bodo prepeljeni v Gdynjo

London, 13. julija. w. Listi se danes mnogo bavijo z vjami angleških bombnikov v dolgih poletih. Pri tem naglašajo, da bo prihodnji teden okrog 150 angleških letal odletelo preko vse Francije do Riviere, odnosno do italijanske meje. V načrtu pa je tudi demonstrativni polet angleških bombnikov preko Poljske. Ker bombniki ne bodo mogli preleteti nemškega ozemlja, a tudi ne danskega, ker je danska vlada prav pred kratkim izrečno prepovedala polete tujih vojaških letal preko svojega ozemlja, namerava povelstvo angleškega vojnega letalstva poslati letala z matično ladjo za letala v Gdynjo. Od tam pa bi angleški bombniki v neprekinjenem poletu poleteli preko vse Poljske do Lwowa in nazaj.

Visoko mobilizacijsko posojilo Poljski

London, 13. julija. o. »Financial News« poroča, da bo kredit v višini 50 milijonov funtov, ki ga je kot prvi obrok odobrila

angleška vlada za svoje zaveznike, razdeljen takole: Poljska dobi 20 milijonov, Rumunija 10, Turčija 11,5, Grčija 2,5 in Nova Zelandija 5 milijonov. Razen tega bo Poljski odobren še poseben kredit v višini 20 milijonov funtov (6 milijard dinarjev), da bi mogla za vso dobo potrebe držati stalno pod orožjem 1 milijon vojakov svrha prve obrambe proti morebitnemu nenadnemu napadu.

Förster na dopustu

Gdansk, 13. julija. AA. (Reuter) Ker se vodja narodnosocialistične stranke Förster nahaja na dopustu v svojem rojstnem kraju na Bavarskem, se smatra, da do njegove vrnitve v Gdansk ni treba pričakovati nobenih novih potez nacionalnih socialistov v Gdanku. Verjetno pa je, da se bo vrnil Förster v Gdansk v najkrajšem času.

Neprilike dveh diplomatov na gdanskem ozemlju

Varšava, 13. julija. o. »Exchange Telegraph« poroča, da je policija v Zopotu, ki spada pod Gdansk, aretirala odpravnika poslov brazilskega poslanstva v Varšavi Barbosa in angleškega konzula, ki sta se mudila v Zopotu. Zasliševali so ju več ur in jima odvzeli fotografske aparate, češ da sta fotografirala razne objekte, katerih fotografiranje je prepovedano. Sele na intervencijo brazilskega poslanstva so oba izpustili, fotografskih aparatov pa jima niso vrnila.

Zadnji angleški predlogi so zadnji poskus?

Popolna nejasnost o pogajanjih v Moskvi — Poročila si slej ko prej močno nasprotujejo

London, 13. julija. z. Kljub temu, da se iz vladnih krogov potrjuje, da so bila nova navodila zastopnikom Anglije in Francije v Moskvi že odposlana, je stanje moskovskih pogajanj tako nepregledno, da se ne spoznajo nanj niti oni, ki so sicer dobro poučeni o vseh podrobnostih. Neutrlni opazovalci, ki imajo dobre zveze z ruskimi krogi v Londonu, so prepričani, da Moskva v precejšnji meri spekulira na notranjepolitični položaj v Angliji ter da hoče izsiliti odstop Chamberlaina ali vsaj vstop Churchilla v vlado.

Medtem pa poročajo današnji »Times« iz Moskve, da je pri zadnjih razgovorih prišlo že do znatnega zblizanja. List naglašja, da bodo prihodnji dnevi odločilnega pomena. »Daily Telegraph« pa piše, da predstavljajo navodila, ki so bila odposlana v Moskvo, zadnji poskus za dosego sporazuma.

London, 13. julija. AA. Havas: Izve se, da bo angleški veleposlanik v Moskvi Seeds dobil v najkrajšem času nova navodila. Lahko pride že v teku današnjega dneva do novega sestanka med veleposlanikom Francije in Anglije ter Molotovom in Potemkinom. Na tem sestanku bi se pogajanja nadaljevala na osnovi novih navodil.

Ugleden francoski general obišče Moskvo?

Pariz, 13. julija. b. »Journal des Debats«, list, ki je v najboljših stikih z generalnim štabom, doznava iz zanesljivega vira, da se bo v kratkem podal v Moskvo neki znani francoski general, da se po-

Potrebe nemškega gospodarstva

Berlin, 13. julija. AA. (DNB). Državni podtajnik poljedelskega ministrstva Landfried je imel na zborovanju nemških industrijev govor, v katerem je razpravljal o tem: Dirigirano gospodarstvo in ureditev finančnih potreb države in zasebnikov po tom zvišanju industrijske kapacitete. Govornik je naglasil, da je za narodno zajednico potrebno, da se razvije podjetniški trgovski duh in zasebna iniciativa. Na to je govoril o aktualnih vprašanjih industrijske proizvodnje ter dejal, da morajo biti dosedanjí ukrepi dopolnjeni s sistemom dirigiranih naročil. Nemška vlada je v zunanji trgovini napravila potrebne ukrepe, da se Nemčija ohrani v najširšem obsegu stalna reciprociteta na svetovnem tržišču.

vic in njihovih svoboščin. Spričo posebnih okoliščin, v katerih se letos vrše proslave tega praznika, bo imelo praznovanje še posebno svetan značaj. Proslave 150. obletnice francoske revolucije, ki se vrste že od letošnjega maja dalje, bodo danes dosegle svoj višek. Poseben političen pomen pa bo praznovanju dala udeležba angleških grenadirjev, ki bodo s francoskimi vojniki manifestirali popolno vojaško solidarnost obeh zapadnih demokracij. Tako ima francoski praznik ne le svoj notranjepolitični, temveč tudi svoj mednarodni pomen. Proslave 150. obletnice francoske revolucije, ki so z njim združene, pa mu dajejo tudi občečloveški pomen.

svetuje s sovjetskimi vojaškimi krogi o vojaških zvezah, ki naj bi se sklenile s Poljsko, Rumunijo in Turčijo. Baje je bil prav ta obisk glavni predmet razgovorov, ki sta jih včeraj popoldne imela francoski zunanji minister Bonnet in angleški veleposlanik v Londonu sir Eric Phipps.

Posebna rusko-poljska pogodba

London, 13. julija. o. Glede vsebine novih navodil za Moskvo so merodajni angleški krogi skrajno rezervirani in naglašajo, da ne žele s predčasno objavo teh navodil otežiti pogajanja. Zato tudi ni mogoče dobiti potrdila vesti, ki krožijo v Londonu in Parizu, da zahteva Rusija sklenitev posebnih paktov s Poljsko in Turčijo, preden pristane na končno sklenitev pakta z Anglijo in Francijo. Poljska prvotno ni hotela o tem nič slišati, toda ker Turčija takega pakta z Rusijo ne odklanja, je sedaj tudi Poljska pripravljena prijeti o tem z Rusijo pogajanja, zahteva pa v tej zvezi še posebna jamstva Anglije in Francije, da se ruska pomoč omeji le na gotove točno določene primere.

Nemška gospodarska pogajanja z Moskvo

London, 13. julija. o. Berlinski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da odpotuje jutri v Moskvo večje število nemških industrijev, ki bodo vodili pogajanja glede izmenjave blaga z Rusijo. Ta pogajanja je pripravil nemški poslanik v Moskvi grof Schulenburg. Nemčija ponuja Rusiji 75 milijonov funtov blagovnega kredita.

Nemčija se mora boriti pri tem s številnimi težavami, med katere spada pomanjkanje surovin. Ako ne bi svet poznal statističnih podatkov o svetovni trgovini, potem bi lahko na osnovi nedavnih izjav angleškega ministra za prekomorsko trgovino Hudsona sklepal, da svetovna trgovina ne pozna drugega nevarnosti kot nevarnosti pred ogromnim nemškim izvozom. Če se v Angliji govori o nemški izvozni ofenzivi, ki jo podpira država, potem se lahko odgovori, da angleški izvoz že davno uživa podporo države. Ako Anglija res želi, da Nemčija čimbolj sodeluje pri svetovni trgovini, potem bi se ji morala tržišča odpreti ne pa zapirati. Ako Hudson omalovažuje Nemčijo kot konkurenta ter trdi, da je kvaliteta nemških proizvodov dvomljiva, potem mu lahko odgovorimo, da je taka trditve nedostojna Anglije kot velikega trgovskega naroda, kajti taka trditve spada v sistem nedovoljene konkurence. Nemčija je ponosna, da lahko dokaže, da so kupci njenih proizvodov sedaj, kakor tudi prej bili vedno zadovoljni s kvaliteto nemškega blaga. Zaradi tega bomo mi tudi vnaprej podpirali našo izvozno trgovino, istočasno pa zahtevamo pravično razdelitev surovin. Vse naše dobave se bodo izvršile pravočasno in vsestransko zgovoljivo.

Fašistična milica

Rim, 31. julija. AA. (Stefani) Načelnik štaba fašistične milice general Russo, je danes poročal Mussoliniju o stanju fašistične milice. 30. junija letos je šela milica 721.000 članov.

Naraščajoča protiangleška kampanja na Japonskem

Slabi izgledi za pogajanja o Tiencinu — Japonci zahtevajo od Anglije naj jih podpre na Kitajskem

London, 13. julija. o. Japonske priprave za pogajanja z Anglijo dajejo malo upanja na uspeh. Val dopisnikov londonskih listov poročajo o naraščajočem protiangleškem pokretu na Japonskem in Kitajskem in vse kaže na to, da se bo japonska vlada z izgovorom na pritisk teh demonstracij izneverila programu, glede katerega se je za ta pogajanja že dogovorila z angleškim poslanikom v Tokiu. Glasilo japonske vlade »Asana Šimbun« naglašja danes, da se morejo pogajanja z Anglijo pričeti šele potem, ko bo Anglija z dejanji dokazala, da je sprejela svojjo politiko na Kitajskem in prenehala podpirati Čangkajska. Anglija mora postati na Kitajskem strogo nevtralna in mora podpreti japonska stremeljenja za novo ureditev Daljnega vzhoda. V tem smislu so sestavljene tudi smernice, ki jih je na svoji današnji seji odobrila japonska vlada za pogajanja z Anglijo.

Tokio, 13. julija. AA. Protiangleški pokret na Japonskem se vedno bolj širi. V samem Tokiu je bilo ustanovljenih več protiangleških društev. Ustanovljen je tudi poseben odbor za protiangleško propagando. Propaganda se bo vodila vse dokler Anglija ne sprejme japonskih predlogov. Japonska vlada ter celo angleški veleposlanik dobivata iz vse države brzojavke, v katerih se izraža volja Japoncev vztrajati pri tem, da mora Anglija na Kitajskem popustiti.

Cinglav, 13. julija. AA. Reuter: Tukajšnji angleški generalni konzul je dobil obvestilo, da bodo protiangleške demonstracije, ki se pripravljajo za petek in soboto, mnogo resnejše kakor se je še včeraj pričakovalo. Na osnovi tega so bila dana angleškemu generalnemu konzulu navodila, naj zahteva od japonskih oblasti zaščito ter jih opozori na odgovornost za eventualno škodo, ki bi jo pretrpeli angleški državljani.

Tokio, 13. julija. w. Japonska vlada je imela danes plenarno sejo, na kateri je sodeloval tudi predsednik državnega sveta knez Konoye. Zunanji minister Arita je na njej podrobno poročal o sklepih ožjega kabineta, ki je včeraj razpravljal o japonskih pogojih za ureditev spora z Anglijo, ki je nastal zaradi blokade v Tiencinu. Arita je v svojem ekspoziju posebej pouda-

ril, da mora Anglija 1. priznati novi položaj, ki je nastal na Kitajskem in se odločiti svoji politiki v prilog maršalu Čangkajsku in v škodo Japoncem, zaradi katere je po japonskem mnenju tiencinski spor prav za prav nastal in 2. da mora sodelovati z Japonsko za obnovo reda v Tiencinu in v vsej Severni Kitajski.

Obe zahtevi bo Japonska stavila kot pogoj za pogajanja. Če bo Anglija nanje pristala, se bodo pogajanja lahko razvila brez vsake težave.

Uradno poročilo, ki je bilo izdano o tej seji vlade, pravi, da so bili vsi sklepi, kakor jih je predlagal zunanji minister Arita, soglasno sprejeti. Po seji se je Arita odpeljal v poletno rezidenco mikada ter mu poročal o položaju in o seji vlade. Politični krogi so mnenja, da so za pogajanja že sedaj nastopile najresnejše ovire, ter je še pred kratkim angleški poslanik Craigie zahteval, da se tiencinski spor uredi kot lokalno vprašanje. Glede na to ni pričakovati, da bi angleška vlada pristala na japonske pogoje.

Zasedba novih kitajskih luk

London, 13. julija. w. Listi poročajo, da so japonske pomorske oblasti zagrožile, da bodo v soboto zavzele nadaljnje tri kitajske luke, v katere imajo ladje vzele v smislu pogodbe s Kitajsko prost dohod. Te luke so Čangčau, Tungšav in Čaoansien v pokrajini Fukien. Japonci so že pozvali vse tujke ladje, ki so zasedrane v teh lukah ali pa so na poti vanje, da se do sobote jutraj umaknejo iz njih.

Boji v Mongoliji

Tokio, 13. julija. AA. Včeraj je 200 sovjetskih in mongolskih tankov pod zaščito artiljerije poskušalo prodrati čez reko Kalo, toda japonska artiljerija jih je odbila. Vodile so se tudi borbe v zraku.

Sanghaj, 13. julija. AA. (Stefani). Po vesteh, ki prihajajo z mongolsko-mandžurske meje, se tam še vedno bleje ogorčene borbe. Bojev se udeležujejo tanki, razna letala in težko topništvo. Pri zaslanjanju sovjetskih in mongolskih ujetnikov se je zvedelo, da uporabljajo sovjetski letalci bombe z bacili z namenom, da zastrupijo reke in vodnjake.

Egiptovski kralj bo obiskal Grčijo

Atene, 12. julija. AA. Na snočnjem banketu na čast egiptovskega ministra za zunanje zadeve Jahje paše je predsednik grške vlade in zunanji minister Metaxas v svojem govoru naglasil staro prijateljstvo, ki veže obe državi. Dejal je, da številne grške zajednice v Egiptu predstavljajo čilnice reda in napredka ter so vdane svoji drugi domovini. Tako prispevajo k še močnejši zvezi med obema državama. Nato se je Metaxas zahvalil egiptovski vladi za skrb, ki jo vodi za Grke v Egiptu ter dejal: Globoko sem prepričan, da bo vaš obisk v Atenah mnogo pripomogel k razvoju prijateljskih odnosov med obema državama na obalah Sredozemskega morja, ki jih prej veže kot loti. Med obema državama pa obstaja še ena vez, to je globoka udanost idealu miru. Prepričani smo, da bo želja po sporazumu, slogi in miroljubnem sodelovanju na koncu premagala sovražstvo in vojne duha. Egiptovski za-

nanji minister Jahja paša se je v svojem odgovoru prisrčno zahvalil za sprejem ter izrazil priznanje Grkom v Egiptu. Zato nam je toliko bolj pri srcu, je dejal Jahja paša, da ohranimo stoletno prijateljstvo med obema državama, ki sloni na sredozemski politiki in ki stremi samo po tem, da se ohranita red in mir. Vsem nam, ki živimo na obalah Sredozemskega morja, mora biti sveta dolžnost služiti ohranitvi miru, ki edino lahko zagaruje blagostanje. Jahja paša se je nato zahvalil grški vladi, da je postavila v Kavali spomenik šefu egiptovske kraljevske dinastije ter dejal, da bo kralj Faruk prispel nekega dne v Atene, da uradno izrazi svojo hvaležnost. To je hotel napraviti že kralj Fuad, toda bolezen mu je to onemogočila.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ogromne priprave za pariške svečanosti

V defileju bo šlo okrog 40.000 francoskih in angleških vojakov — Ves narod praznuje

Pariz, 13. julija. br. Obletnica zavzetja Bastilje bo jutri obhajana v vsej Franciji z največjimi slovesnostmi. Se nikoli po vojni se ni zgledalo v Franciji toliko Francozov in pripadnikov francoskega imperija, pa tudi tujcev, še prav posebno pa ne toliko vojaštva kakor za letošnjo proslavo 14. julija. Pa tudi po vseh drugih francoskih mestih in vaseh so se vršile v zadnjih dneh priprave za ta praznik. Posebnega pomena bo postal letošnji 14. julij zaradi sodelovanja angleške vojske, ker doslej v Franciji še nikoli nobena formacija tujih sil ni sodelovala pri taki priložnosti razen 1. 1919 tik po končani svetovni vojni.

V Francijo je prišlo več tisoč angleških gardistov, mornarjev, grenadirjev ter trških, škotskih in waleških vojakov, poleg tega pa še 52 letal pod vodstvom najvišjih zastopnikov angleških vojskih sil. Pri jubilejni paradi, ki se bo pričela ob 9. in bo trajala vse dopoldne, bo sodelovalo tudi 30.000 mož francoske vojske, in mornarice, 350 letal, 120 težjih in lažjih topov, več oddelkov tankov, 350 s strojnimi oboroženimi lahkih vojskih vozov itd. Infanterija bo skoro vsa motorizirana. Razen oddelkov vojaštva iz Francije bo sodeloval tudi bataljon tujske legije z godbo.

Ob 18. bo imel Daladier velik govor po radiu, ob 18.30 bo prezident Lebrun sporočil svojo poslanico vsem Francozom in vsem pripadnikom francoskega imperija. Nato bodo po radiu govorili neki industrijski delavec iz Severne Francije, neki uradnik iz Lyona, neki kmet iz Bretagne in kapetan prekomornika Normandie, nadalje pa še predstavniki Tunisa, francoske Zpadne Afrike in Indokine.

Ob 20. bodo velike ognjemetne prireditve. Zatem pa se bo razvila ljudska zabava, ki bo trajala vso noč. V vseh gledališčih bodo brezplačne predstave. Ljudske zabave so se pričele že nocoj. Pred Trocadero in na Elizejskem polju so se zvečer pričeli ljudski plesi, pri katerih sodelujejo vsi sloji prebivalstva, staro in mlado, bogato in revno. Zastopniki angleške vojske so bili danes v Versailles, kjer so jih francoski oficirji pogostili.

Hore Belisha v Parizu

London, 13. julija. AA. (Havas). Vojni minister Hore Belisha je odpotoval danes zjutraj v Pariz, kjer se bo udeležil parade ob priložnosti proslave francoskega narodnega praznika 14. julija.

Rooseveltova borba z ameriškim parlamentom

Prezident bi rad dosegel, da narodno predstavništvo ne bi končalo zasedanja, dokler ne spremeni po njegovi želji zakona o nevtralnosti

Washington, 13. julija. AA. (Havas). Iz Rooseveltovega zadržanja se vidi, da je njegov namen preprečiti, da bi se opozicija kongresa proti reviziji zakona o nevtralnosti tolmčila kot izraz večine ameriškega javnega mnenja, to je, da je ameriško javno mnenje izolacionistično razpoloženo. Zaradi tega Roosevelt ne želi da bi šel kongres na odhiti, temveč zahteva, da sklep o zakonu o nevtralnosti. Ni še določena metoda, da bi kongres lahko v toku tega zasedanja ponovno razpravljal o omenjenem zakonu. Smatra pa se, da bo postopek sledeči: Sklical se bo odbor za zunanje zadeve senata, ki bo ponovno glasoval. Senatu se bo neposredno predložil nov zakonski načrt o sankcijah proti državam, ki bi prekršile Briand-Kelloggov pakt. S tem bi bila prizadeta v prvi vrsti Japonska.

Mnogi opazovalci smatrajo, da se vladi izvedba omenjenega načrta ne bo posrečila, ker je spor med Rooseveltom in kongresom nastal bolj iz osebnih kakor stvarnih razlogov. Ugotavlja se, da dobiva vprašanje nevtralnosti že popolnoma notranje-političen značaj.

»New York Post« piše, da bi bil zločin proti državi, ako bi bil kongres na dopust ne da bi sprejel zakon o nevtralnosti. Vprašanje je zelo resno, ker se skupina 12 senatorjev, ki je v odboru glasovala proti vladi, ne bo dala lahko ugnati. »World

Telegram« pravi: Kongres je s svojim zadržanjem zvišal nevarnost za Zedinjene države. Republiškanski organ »New York Sun« pravi, da je sklep odbora nesrečen in da ga bodo morale Zedinjene države nekega dne drago plačati.

Senator Pittman je izjavil predstavnikom tiska, da bi bilo dobro, ako kongres podaljša zasedanje do avgusta in septembra, ker bo položaj v Evropi tedaj pokazal, ali je potrebno razpravljati ponovno o zakonu o nevtralnosti.

Washington, 13. julija. AA. (Havas). V kuloarjih kongresa smatrajo, da bo minulo še nekoliko časa, preden bo vlada prevzela iniciativo za ponovno debato o zakonu o nevtralnosti v senatu. Senatorji, ki so naklonjeni Rooseveltu, pa ne kažejo navdušenosti za ponovno razpravo, ker ne vidijo razloga, zakaj naj bi se debata pospešila ter vršila preje, preden bodo sprejeti drugi zakonski predlogi, ki se nahajajo pred senatom. Omenjeni senatorji smatrajo, da je senat preveč obremenjen z raznimi zakonskimi predlogi, ter se bo zasedanje verjetno podaljšalo do avgusta. Senator Pittman je izjavil predstavnikom tiska, da bi bilo dobro, ako kongres podaljša zasedanje do avgusta in septembra, ker bo položaj v Evropi tedaj pokazal, ali je potrebno razpravljati ponovno o zakonu o nevtralnosti.

Italija protestira v Parizu zaradi odstopa aleksandretskega sandžaka

Rim, 13. julija. AA. (Stefani). Italijanska vlada je poslala 10. julija letos francoski vladi sledečo noto:

Italijanska vlada je iz časopisov izvedela, da je bil 23. junija letos dosežen sporazum med Francijo in Turčijo glede odstopitve aleksandretskega sandžaka Turčiji. V svojstvu mandatne sile in v skladu s sklepi z dne 25. aprila 1920, ki jih je izdal vrhovni svet glavnih zaveznikov sil v San Remu, ima Italija čast postaviti nekatere rezerve glede vsebine tega sporazuma, o katerem se je razgovarjalo in ki je bil sklenjen brez njene vednosti ali pristanka in je očitno v nasprotju s cilji mandata ter z voljo zainteresiranega prebivalstva. Ker je tisk prav tako objavil

nekatero izmenjavo pismene in ustmene, ki so bile ob tej priložnosti izvršene med francosko vlado in turškim zunanjim ministrom, stavlja italijanska vlada podobne rezerve tudi glede tega deklaracije.

Rim, 13. julija. AA. (Stefani). »Giornale d'Italia« komentira italijansko noto, ki je bila poslana francoski vladi o priložnosti priključitve aleksandretskega sandžaka Turčiji. Članek ugotavlja, da je Francija prelomila mednarodne obveznosti Francije, ki je dobila mandat nad Sirijo samo pod gotovimi pogoji. List končno ugotavlja tudi to, da je odstopitev aleksandretskega sandžaka spet nov člen v verigi politike obkoljevanja.

Angleško-bolgarski gospodarski odnošaji

London, 13. julija. b. V zvezi z bližnjim obiskom predsednika bolgarskega saborja Stojca Mošanova v Londonu je v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih vzbudila veliko pozornost izjava, ki jo je na večernejši seji spodnje zbornice podal trgovinski minister Oliver Stanley na vprašanje nekega poslanca o trenutnem stanju angleško-bolgarskih trgovinskih in gospodarskih odnošajev. Stanley je na to vprašanje odgovoril dobesedno: »Angleška vlada trenutno preučuje besedilo trgovinske pogodbe, ki jo želi skleniti z bolgarsko vlado in ki jo, kakor upamo, močno povečala medsebojno blagovno izmenjavo ter na splošno koristila trgovini med obema državama.«

»Kongres miru« v Nürnbergu

Berlin, 13. julija. b. Vsi listi objavljajo sporočilo narodnosocialistične stranke, da bo strankin kongres v dneh od 2. do 11. novembra tega leta pod geslom »kongres miru«, kakor je to Hitler napovedal že v svojem govoru dne 28. aprila t. l. »Lokalanzeiger« pripominja k tej izbiri imena med drugim: »Vsi kongresni stranke so se vršili v znamenju najbolj perečega gesla, ki je veljalo za dotično leto nemške politike. Nemška volja ne bo mogla leto priti lepše do izraza kakor z označbo, ki jo je simbolično izbral vodja sam.«

Spomenik v Adis Abebi

Rim, 13. julija. AA. (Stefani). Mussolini je odobril načrte za velik spomenik, katerega bodo postavili v Adis Abebi, da ovekovečijo osvojitve italijanske Vzhodne Afrike.

Neresnične vesti o dogodkih v Italiji

London, 13. julija. AA. (Stefani). »Evening Standard« v dopisu iz Verone kategorično demantira nedavne trditve demokratskega tiska, da se nahajajo v Italiji nemške čete. Po pisanju ge. Tabouis, pravi list, naj bi bil ves italijanski polotok preplavljen z nemškimi četami. Neki francoski list n. pr. piše, da se nahaja v Italiji 200.000 nemških vojakov, da je v Turin prišlo do krvave vstaje itd. Dopisnik »Evening Standard« piše, da je sam obiskal vse kraje, v katerih naj bi se po pisanju francoskih listov nahajali nemški vojaki. Našel je samo enega nemškega častnika, ki je s svojo ženo kupoval blago v neki trgovini v Benetkah. V Turinu ni prišlo do nobene krvave vstaje ter je na južni strani Alp vse mirno.

Vohunska afera v Parizu

Pariz, 13. julija. AA. (Havas). Nekateri tujerazni časopisi so danes pisali o neki aferi v zvezi z varnostjo države in v katero sta po poročilih teh listov zapletena dva znana pariška novinarja. Ti listi poročajo, da sta bila oba častnikarja tudi aretirana. »Intransigant« pravi poleg drugega, da je ugotovljeno, da gre v resnici za neko podobno afero, toda o njej za zdaj ni mogoče povedati ničesar točnejšega, ker gre za stvari, ki se tičejo varnosti države in glede katerih vodijo prelaskavo vojaške oblasti.

Vročina v Španiji

Madrid, 13. julija. AA. V vsej španiji vlada velika vročina. Včeraj je znašala temperatura v Cordobi 46 stopinj, v Madridu pa 39 stopinj. Na sončarici je umrlo 11 oseb, od teh 6 v Cordobi.

Beležke

Metropolit Stefan o slovanski misli

Poročali smo že, da je poglavar bolgarske pravoslavne cerkve, sofijski metropolit Stefan sprejel vrhovne predstavnike Junačkov in naših Sokolov. Imel je ob tej priložnosti na nje nagovor, v katerem je med drugim rekel:

»Sokolska in junaška ideja predstavlja zdravo obliko ideje vsega slovanstva. Slovanska misel teži k trajnemu miru med narodi in državami. Mi Slovani smo bili vedno nosilci ideje svobode. Tujega ne zahtevamo, svojega ne dajemo! Ginjen sem po teh sokolsko-junaških manifestacijah, ki se odigravajo v tako burnem in žalostnem času. Bolgarski narod želi dati iz sebe moč in idejo sv. Cirila in Metoda kot sredstvo za združitev Slovanov v veliko kulturno družino. Graditi moramo veliko zgradbo slovanskega bratstva in slovanske kulture!«

Dr. Grisogono o sporazumu

V beograjski reviji »Vidiki« je dr. Prilav Grisogono napisal članek o sporazumu. Med drugim pravi:

»Kot odločen in neomahljiv Jugosloven in unitarist smatram za nujno potrebno, da pride do sporazuma, pa da je tudi slab sporazum boljši, kakor bi bil prelom v prizadevanjih za doseg sporazuma. Ako pa naj bo sporazum resničen sporazum, se mora doseči ne šele neposredno v zvezi z morebitno zunanjo nevarnostjo, temveč v dobi zatijaja. Ko pišem o sporazumu, nimam v mislih sporazuma, ki bi razdelil Jugoslavijo na več držav. Takega sporazuma, ki je nedavno pokopal slovansko državo, si seveda ne želimo in ne bi ga mogli pozdraviti. Verujemo pa, da si danes v svojem srcu takega sporazuma tudi nihče drugi ne želi, niti na hrvaški niti na srbski strani.«

O likvidaciji dr. Stojadinovića in dr. Nedeljkovića

»Hrvatski dnevnik« piše o izključitvi dr. Stojadinovića iz JRZ in o upokojitvi dr. Milorada Nedeljkovića. Na koncu svoje beležke pravi:

»Z odstranitvijo dr. Stojadinovića in dr. Nedeljkovića, tako menijo v Beogradu, je storjen energičen korak, da se iz beograjskega javnega življenja odstranijo ljudje, ki s svojim postopanjem niso povzročili samo mnogo nepravilnosti beograjski čaršiji, temveč tudi ovirali ureditev domačih političnih razmer. Za razumevanje beograjskih razmer je vsekakor zanimivo, da se je šele po likvidaciji dr. Milana Stojadinovića posrežilo likvidirati tudi dr. Milorada Nedeljkovića.«

Ostri napadi na dr. Nedeljkovića

Nekateri zagrebški listi zelo ostro napadajo ravnokar upokojenega glavnega ravnatelja Poštne hranilnice dr. Milorada Nedeljkovića. Očitajo mu, da je bil strupen nasprotnik Hrvatov in eden najbolj izrazitih predstavnikov hegemonije. Za časa volilne borbe je vrgel v srbsko javnost geslo »Srbi na opuske«, po borbi pa je začel zbirati celo prikupke za Srbe, ki so trpeli pod »sterorjem separatistov«. Vršil je z mesta generalnega direktorja Poštne hranilnice vlogo nebrzdanega Stojadinovićevega priganjača.

»Obzore«, po katerem posnemamo te očitke, nato nadaljuje: »Primer dr. Nedeljkovića je tipičen zgled gospodarske in finančne politike prešlih režimov. Kaže nam, kako se je v praksi izvajala hegemonistična politika in kako so se zlorabljale ideje narodnega edinstva in jugoslovenstva. Na gospodarskem in finančnem polju je Stojadinović režim bolj kakor katerikoli njegov predhodnik stopnjeval hegemonizem ter je naše pokrajine naredil za nekako kolonialno eksploatacijsko področje.«

Beograjski v inozemskih letoviščih

»Obzore« beleži po »Vremenu«, da odhaja letos rekordno število Beograjčanov v inozemska letovišča. Vsak dan se baje izda po 140 do 180 potnih listov beograjskim mešancom, ki hočejo v inozemstvo. Leto 1934 je izdala beograjska policija samo 5000 potnih listov za letovanje v inozemstvu, lani je to število naraslo že na 14.000, letos pa bo, kakor kaže, še mnogo večje.

Šolske zahteve naših Nemcev

»Novosti« poročajo, da so predstavniki jugoslovenskih Nemcev v senatu in skupščini ponovno posetili prosvetnega ministra Čirića in se interesirali za rešitev svojih zahtev na prosvetnem in šolskem polju. Minister Čirić je senatorjem in poslancem odgovoril, da se nemške zahteve proučujejo. »Novosti« pristavljajo, da bo o večini teh zahtev moral sklepati ministri svet.

Zasedanje nemškega katoliškega episkopata

Kakor poročajo listi, se namerava katoliški episkopat iz Nemčije zbrati na svoje letošnje zasedanje v dneh 11. in 12. avgusta. Sestanek bo tudi letos v Fuldi. Pred sestankom bo manjša delegacija nemških škofov pod vodstvom berlinskega škofa grofa Freysinga posetila Vatikan in bo sprejeta tudi ob papeža.

Indija v primeru vojne

Indijski list »Tribune«, ki podpira indijsko nacionalistično kongresno stranko, objavlja, kakor poroča agencija Reuter, uvodnik o stališču Indije v primeru spopada med demokratičnimi in totalitarnimi državami. Ako bi v takem konfliktu, tako piše ta list, Indija ostala nevtralna, bi izvršila samomor. Najmanj, kar se lahko reče, je, da bi bil v takem primeru nastop proti Veliki Britaniji blaznost.

Predor pod Rokavskim prelivom zopet aktualen

O velikopoteznem načrtu za zgraditev predora pod Rokavskim prelivom, ki naj bi po suhem zvezal Anglijo in Francijo, smo že večkrat pisali. V zadnjem času stopa to vprašanje tako v Angliji kakor v Franciji zelo aktualno spet v ospredje. Oglasili so se zlasti vojaški strokovnjaki, ki priporočajo uresničenje tega načrta iz

Zakaj morajo vsi tujci zapustiti Južno Tirolsko

Prizadetih je največ švicarjev — Podaljšani rok za stalno naseljene — Ozadje ukrepa še vedno ni jasno

Bern, 13. julija. d. Med inozemci, ki morajo zapustiti Južno Tirolsko, so najbolj prizadeti švicarji, katerih je v tej pokrajini največ. Zato se švicarski listi vsak dan obširno bavijo z izgonom. Predvsem konstatirajo, da se nanaša izgonna naredba na vse inozemce, ne samo na pripadnike nekaterih držav, kakor so se glasile prvotne vesti. Po teh vestih bi se bili namreč morali izseliti samo švicarski, nizozemski, angleški in francoski državljani, sedaj pa se je izkazalo, da morajo oditi vsi tujci. Glede časa, v katerem se morajo izseliti, so tujci razdeljeni v dve skupini: turisti in drugi inozemci, ki se le mimogrede mudijo na Južnem Tirolskem, morajo oditi najkasneje v 48 urah, oni pa, ki so v pokrajini trajno nastanjeni, lahko prosijo, da se jim ta rok podaljša. Prošnje se bodo reševale za vsak posamezen primer posebej, dokler pa niso rešene, lahko prizadeti ostanejo, kjer so.

V Bolcani je prišel ataše švicarskega poslanstva iz Rima, da bo na licu mesta šel na roko prizadetim švicarskim državljanom ter posredoval med njimi in italijanskimi oblastmi.

Švicarski listi tudi mnogo ugibajo o vzroku izгона, morajo pa ugotoviti, da gre pri vsem, kar se je doslej o tem čitalo, samo za kombinacije. Na vesti nekaterih francoskih in angleških listov, da ima izgon strategično ozadje, ker se bodo baje vršili preko Brennerja in Južne Tirolske veliki transporti nemških čet v Italijo, pravijo švicarski listi, da to domneva najbrž ne bo točna, ker bo mnogim inozemcem vendarle podaljšano bivanje. Opozarjajo tudi, da so po izgonu prizadeti številni redovniki, ki žive popolnoma zase in ki ne predstavljajo nikake nevarnosti za tajnost eventualnih vojaških ukrepov. Bolj in bolj prevla-

duje zato mnenje, da je v izgonu videti le prvi korak k razselitvi nemškega prebivalstva na južnem Tirolskem in k popolni kolonizaciji pokrajine po Italijanih.

Prva Grandijeva naloga

Rim, 13. julija. AA. (Reuter). Ena prvih nalog novega pravosodnega ministra Grandija bo ureditev vprašanja izselitve Nemcev iz Južne Tirolske. Grandijevo ime se omenja tudi v zvezi z namenom, imenovati novega glavnega tajnika fašistične stranke. Za Grandijevega naslednika v Londonu se omenja Augusto Rossi, sedanjí italijanski veleposlanik v Moskvi.

V prvi vrsti proti Francozom in Angležem?

Milan, 13. julija. z. »Corriere della Sera« izpolnjuje uradno objavo o izgonu tujcev iz bolcanske pokrajine z daljšim članekom, v katerem naglašja, da je ta ukrep naperjen zlasti proti Francozom in Angležem, ki da so se nepristojno obnašali napram Italiji.

Angleška intervencija v Rimu

London, 13. julija. br. Državni podtajnik Buttler je danes izjavil v spodnji zbornici, da je bil odpravnik poslov angleškega poslanstva v Rimu zaradi izгона Angležev iz Južne Tirolske v zunanjem ministertvu. Sporočil je, da si pridržuje pravico zaščite imovinskih interesov angleških državljanov v Južni Tirolski. Če se bodo Angleži iz Južne Tirolske odločili za izselitev iz Italije, jim bo morala italijanska vlada omogočiti, da odnesejo s seboj tudi svoje premoženje v gotovini, odnosno v devizah.

Franco pride v Italijo

Pri razgovorih z grofom Ciano ni bilo sklenjeno ničesar novega — Neodvisnost Španije

Pariz, 13. julija. o. Po informacijah nekaterih listov je italijanski zunanji minister grof Ciano o priložnosti včerajšnjega večurnega razgovora z generalom Francmom povabil v imenu italijanske vlade generala Franca, naj meseca septembra obišče Italijo. Pri tej priložnosti naj bi se formalno pričela pogajanja o vseh vprašanjih, ki jih je načel pri včerajšnjem razgovoru grof Ciano in ki se nanašajo na poglobitev odnosov med španijo in Italijo.

San Sebastian, 13. julija. AA. (Havas). Zunanji minister Jordana je priredil sredi večernega večerja na čast italijanskemu zunanjemu ministru grofu Ciano. Večerji so prisostvovali člani diplomatskega zbora ter številne druge ugledne osebnosti. Gostje so nato prisostvovali nočni prireditvi nautičnega kluba. Grof Ciano odpotuje s križarko »Almirante Cervera« v Santander, kjer bo danes prisostvoval slavnostnemu odkritju spomenika padlim italijanskim prostovoljcem.

Santander, 13. julija. AA. (Stefani). Italijanski zunanji minister grof Ciano je prispel s špansko križarko »Almirante Cervera« v Santander.

Salamanca, 13. julija. AA. (Stefani). Ves tisk posveča cele strani obisku grofa Ciana pri generalu Francu. Listi poudarjajo zlasti veselje prebivalstva, da je bil prav San Sebastian izbran za kraj razgovorov med španskim generalisimom in posebnim ducejevim odposlancem. Listi izražajo hvalčestvo španskega naroda do Italije, ki je v času splošnega nerazumevanja in sovraštvo prišla španiji na pomoč ter sodelovala z njo do končne zmage. Pri tem prinašajo dolge članke, po-

svečene Italiji in njenim velikim delom, ki jih navajajo kot zgled za novo španijo. »San Sebastian«, 13. julija. AA. (Havas). Notranji minister Sumer je izjavil, da bo uradno sporočilo o razgovorih med generalom Francmom in grofom Ciano izdano šele v petek. Zve se, da je bil sestanek med grofom Ciano in Francmom v prvi vrsti nova manifestacija italijansko-španskega prijateljstva in da ni bil sprejet noben nov sklep. Ni izključeno, da bo izdana deklaracija, ki bo potrdila enakost ideoloških stališč, ki bi bila osnova za kulturno in gospodarsko sodelovanje, pri čemer bi se naglasila politična neodvisnost Španije, kar je general Franco večkrat zahteval.

Španska vojaška misija v Nemčiji in Italiji

Madrid, 13. julija. AA. (Havas). Izve se, da bo v kratkem odpotoval v Berlin in nato v Rim tehnična komisija španske generalnega štaba. Španski častniki bodo ostali 40 dni v Nemčiji in 20 dni v Italiji kot gostje nemške in italijanske vlade.

Negrin se vrača v Francijo

New York, 13. julija. AA. (Havas). Bivši predsednik španske vlade Negrin je odpotoval včeraj s parnikom »Normandie« v Francijo. Negrin je bival v Zedinjenih državah in Mehiki 10 tednov ter je proučil vprašanje nastanitve španskih beguncev, ki se zdaj nahajajo v Franciji. Negrin je v izjavi, ki jo je dal novinarjem, ostro protestiral proti obsodbi Basteira, ki jo je izrekel madridski tribunal.

V Londonu obžalujejo Grandijev odhod

London, 13. julija. z. Angleški politični krogi zelo obžalujejo odhod dosedanjega italijanskega veleposlanika Grandija, ki je veljal splošno za prijatelja Anglije in zastopnika one italijanske smeri, ki se zavzema za sodelovanje Italije z Anglijo in Francijo. Današnji »Times« posvečajo odhajajočemu italijanskemu veleposlaniku daljši članek, v katerem dajejo izraza obžalovanju angleške javnosti, vendar pa obžalovanje, da njegov odhod le ne bo pomenil tolike izgube, ker bo še vedno član italijanske vlade. Kot član vlade bo mogel še uspešneje zastopati svojo dosedanja politiko italijansko-angleškega sodelovanja. V dobi svojega uradovanja v Londonu se je mogel podrobno seznaniti z angleško politiko. Zato dobro ve, da Anglija ni sovražno razpoložena proti Italiji. Prav tako pa mu je dobro znano, da je Anglija pripravljena doprinesiti za ohranitev mira tudi največje žrtve in da se ne bo plašila

ničesar, kadar bo treba nastopiti proti napadalcu in braniti neodvisnost manjših držav pred nasiljem velikih. Končno izraza list prepričanje, da bo Grandi kot minister lahko uspešno podprl one italijanske kroge, ki žele preprečiti novo vojno. Kot naslednika Grandija na postojanskem mestu v Londonu označujejo v londonskih krogih sedanega italijanskega finančnega ministra Thaona de Revela.

Pariz, 13. julija. AA. (Havas). »Jour« komentira imenovanje italijanskega poslanika v Londonu Grandija za pravosodnega ministra ter pravi med drugim: Grandija bi prav za prav ne mogli smatrati za pravega anglofila, vendar pa vsaj za pristaša dobrih odnosov z Londonom in Parizom. V svojem dopisu iz Londona pravi »Jour«, da tam pričakujejo, da bo za italijanskega poslanika prišel dosedanji veleposlanik v Berlin Attolico.

Turška ladjedelnica v Carigradu

Carigrad, 13. julija. AA. (Stefani). V Carigradu je prispelo odposlanstvo angleških tehnikov, ki se bodo bavili z gradnjo novega pristanišča ter popravilom že obstoječih pristaniških naprav v Carigradu, kakor tudi z izgradnjo ladjedelnice v Zlatem Rogu.

Švedske podmornice

Stockholm, 13. julija. br. Švedska vlada je na svoji današnji seji sklenila naročiti pri švedskih ladjedelnicah 4 nove podmornice. V to svrhu je bil dovoljen kredit 17 milijonov švedskih kron.

čisto vojaških razlogov. Vojaško sodelovanje med Anglijo in Francijo ter njuna medsebojna vojaška podpora v primeru vojne bi našla v predoru najbolj zavarovano pot za uspešno izvedbo. Stroški za napravo predora bi znašali okoli 50 milijonov funtov (13 milijard dinarjev). Celotna dolžina predora bi z vsemi dovozi znašala 52 km in bi bil predor izgotovljen v 6 ali 7 letih.

»Jadran« v Gdynji

Gdynja, 13. julija. AA. (Pat). Poveljnik jugoslovenske šolske ladje »Jadran« Dimitrije Katić je v spremstvu svojega adjutanta obiskal tukajšnjega poljskega pomorskega poveljnika kontraadmirala Unruha, šefa civilnih oblasti Sokola in poveljnika pristanišča Kanskega. Vse omenjene osebnosti so nato vrnile obisk na šolski ladji »Jadran«. Kontraadmiral Unruh je priredil kosilo na čast jugoslovenskih častnikov in učencev. Jugoslovenski gostje so obiskali nato poljske vojnne ladje, ki se nahajajo v luki. Sredič so prispeli v Gdynjo odpravnik poslov jugoslovenskega poslanstva v Varšavi Adamović, vojni odposlanec polkovnik Kaludjerčić ter tiskovni ataše Mareš, ki so pozdravili svoje rojake.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 14. juli: Priletno vedro v vsej državi. Delno pooblačanje bo nastopilo v popoldanskem času. Možne so krajevne nevihte. Danajša: Dopoldne spremenljivo, popoldne le malo oblačno.

Naši kraji in ljudje

Jugoslovenci in Bolgari

„Srečnejši bomo v prijateljstvu novih dni“ — je dejal bolgarski vladar Junakom in Sokolom

Sofija, 11. julija

Snoči so doživljali posetniki IX. vsejunaškega zleta in Sofije prizore iz pravičnih 1001 noči. V mestnem parku, ki je krasno urejen in leži nedaleč od dvorca — domačini ga nazivajo »Gradska gradina« — so se zbrali na tisoče in tisoče obiskovalcev. Sredi parka je bil postavljen vzvišen oder in na njem so se vrstili najrazličnejši izvajalci programa za široke narodne množice. Najbolj privlačne točke so bili pač narodni plesi. Od šopskega hora pa do najrazličnejših pokrajinskih kol iz vseh tistih predelov širne Bolgarije, ki so dospeli semkam na izlet, smo spoznali in se uverili o visoki narodni kulturi in pisani folklori. Ples so oživljale popevke in vsakovrstni bojni klici. Park je bil bogato razsvetljen in raznobarna luč so pestro večera še bolj podčrtavale. Razsvetljevalci so spretno mešali svetlobne učinke, zdaj je bil ves park ožarjen rdeče, zdaj je zasijal kakor po dnevi, potem je bil spet pogreznjen v zamolklo poltmo. Pa so spet pogasili vse luči, le razni osvetljeni patrijotični napis so božili množico: »Ljubimo Bolgarijo«, »Najboljši Bolgari so v vrstah Junakov« itd.

Ljudstvo je valovilo sem in tja. Godbo z udara so zvočniki raznašali po vsem parku. Kadar so udarili na odru poskočno kolo, tedaj so se tudi na raznih krajih spoprijeli Junaki, Sokolice, Junakinje in Sokoli in — hura! — razpoloženje se je dvigalo in stopnjevalo. Slovanski večer v mestnem parku je bila zelo posrečena prireditev za mlado in staro.

Vse grede, ki so bile duhovito okrašene s pravilno razsvetljavo iz steklenih zaslonov, so nas pogrezale v razgiran pravični vrt. Mnogi naši Sokoli in Sokolice, ki se bodo jutrišnjemu začeli vračati v domovino, so gojili tiho željo, da bi pohiteli še na skrajni konec slovanskega juga, v Varno, elitno bolgarsko obmorsko kopališče na Crnem morju. Za Sokole veljajo te dni izredne železniške ugodnosti, in mnogi žrtvujejo zdaj 2 noči vožnje, da bodo nekaj ur preživeli v daljni Varni.

Priliko je treba izrabiti, Bog vedi, če se jim bo še kdaj nudila prilika za potovanje v Bolgarijo in do Varne.

Kadar se srečavamo z Junaki ali drugimi našimi skupinami, se prijazno pozdravljamo. Sodim, da je te dni Sofija najbolj priščno mesto na vsem slovanskem svetu. Čeprav je potovanje težavno in mnogi nima tiste udobnosti kakor doma, nas to ne spravlja v slabo voljo.

Reditelji, policaji... skratka vsi z nami vred so kar najbolj razpoloženi in hočemo ohraniti sofijske dneve v najlepšem spominu. Zato je skoro odveč poziv ob vhodu v jugoslovanski sokolski glavni stan: »Bodi z vsakim ljubezni«... Močno me je ganilo, ko sta se srečali dve skupini Jugoslovancev, vodili pa so jih Junaki, in sta se oba voditelja skupin priščno pozdravila: »Ali delaš dobro za zблиžanje in sporazum?«

Med vsemi izletniki — in vseh teh je zdaj kakor pravijo, preko 50.000 — pa tudi domačini so bile zelo priščno sprejete besede Nj. Vel. carja Borisa, ki je sam otvoril IX. vsejunaški zlet in tako osebno podčrtal važnost letošnjih manifestacij. Med drugim je dejal tudi tole: Junaki, Junakinje, Junoši! (Junosi — omladina v junaki organizaciji.) Čestitam vedremu duhu, ki vlada v junakijskih vrstah, in se zahvaljujem za ljubezen, ki jo gojite do Bolgarije že nad 40 let. Priščno dobrodošlico pa izrekam tudi prav posebej še našim gostom Sokolom in Sokolicam, ki so došli k nam iz bratske Jugoslavije. Tudi oni nam prinašajo drugačnja čustva in svoje simpatije. Oni bodo spoznali naše, mi pa njihovo delo. Srečnejši bomo v prijateljstvu novih dni. Nato je pozival Junake, da v edinstvo delajo za napredek Bolgarije.

Suveren je zaključil svoj govor, obdan od najvišjih predstavnikov in v spremstvu brata Cirila: »Zdravi in močni, družo za domovino! S temi čustvi otvarjam IX. vsejunaški zbor in kličem: »Naj živi Bolgarija!«

Podrobni programi za povratek so že definitivni. Ljubljanska sokolska župa je na prizadevanje svojega potnega maršala br. Cotarja uspešna, da bo posebni vlak vozil mimo Mladenovca in imel tam 7 ur postanka. Od tam bomo pohiteli z avtobusi na Oplenac, h kraljevski grobnici. Tako bo dobila dolga krožnja ljubljanske župe še prav poseben poudarek s poklonitvenim romanjem na grob velikega sokolskega pokrovitelja in kralja Mučenika.

V okviru sofijskega zleta so tudi seje sokolskega starešinstva. Vodil jih je starešina br. dr. Vladimir Belajčić.

Predstavnostvo SKJ je bilo sprejeto v posebni avdienci na dvoru, na »kmetstvom«, kjer jih je sprejel »kmet« — župan ing. Ivan Ivanov. Župan je izrazil veselje ob teh dnevih, ko se Sofija rdeči od sokolskih krojev.

z živalmi in sintetsko se proizvajajo razne kemične snovi, ki so potrebne pri sestavi zdravil. V postopku tovarne je tudi mala kirurška soba za razne operacije na zajčjih, miših in drugih eksperimentalnih živalih.

Predsednik družbe mr. ph. Peroš nas je v spremstvu inž. Brajkovića vodil iz oddelka v oddelke. Zanimivi so posebno aparati za sterilizacijo, za polnjenje ampul, za pakiranje itd. Stroji za proizvodnjo različnih tablet morejo v eni uri napraviti 15.000 komadov.

Trenutno dela tvrdka s svojimi znanstvenimi izdelavci in v tesnem stiku z medicinsko fakulteto polizkuse na 10–15 rovin preparatih in lahko upamo, da bodo prinesli rezultate nadaljnji prispevek k osamosvojitvi tudi na tem polju našega narodnega gospodarstva.

Tvrdka »Kaštel« gradi sedaj še nekatere nove objekte, da bo mogla razširiti svoj obrat, ki je nujno potreben sprčo pravičnega razumevanja jugos. zdravnikov, ki se drže tudi tu gesla, kjer je mogoče: Svoji k svojim!

Na koncu pregleda pade človeku v oči nekaj, kar more vsakogar navdati še s večjim optimizmom na lepšo bodočnost, da so namreč izdelavci sami mladi znanstveniki, iz katerih izžareva elan in volja koristiti našemu zdravstvu s uspešnimi preparati domače proizvodnje.

Problemi meščanskih šol in učiteljstva

Predlog za visoko pedagoško šolo v Ljubljani

V Nišu je bil 6., 7. in 8. t. m. XVII. kongres Udruženja nastavnikov meščanskih šol, o katerem je »Jutro« že kratko poročalo. Slavnostno sejo kongresa je vodil prvi podpredsednik združenja g. Josu Rukavina iz Zagreba, strokovni del kongresa pa drugi podpredsednik g. Anton Fakin iz Ljubljane. Med predavatelji sta bila g. Josip Hergouth iz Mežice in g. Albert Zerjav iz Maribora. Prvi je predaval o smernicah za nov učni načrt, drugi pa je imel predavanje »Problemi in način našega poklicnega obrazovanja«. Po živahni debati je bil sprejet naslednji predlog:

Zaradi rastočih potreb in ugodnejšega razvoja meščanskega šolstva v državi zahtevamo popolno visokošolsko poklicno izobrazovanje na visokih pedagoških šolah, kjer naj traja v bodoče strokovno predmetni in pedagoški didaktični študij polnih 8 semestrov. Na reorganiziranih visokih pedagoških šolah naj se predavajo vsi predmeti, ki so predpisani po učnem načrtu razen petja, muzike, gospodinjstva in ročnega dela, kajti za te stroke obstojata itak posebna strokovna izobraževališča. Da se čimprej izpolni meščansko-šolski stalež z enotno kvalifikacijo učnimi moči, naj se sprejme vsako leto več rednih študentov na pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu in otvori v Ljubljani visoka pedagoška šola. Pri razpisih za razne štipendije in za strokovno izobrazovanje v državi ozroma v inozemstvu naj se upoštevajo tudi absolutni višji pedagoški šol.

Pred zaključkom kongresa je bila sprejeta naslednja resolucija:

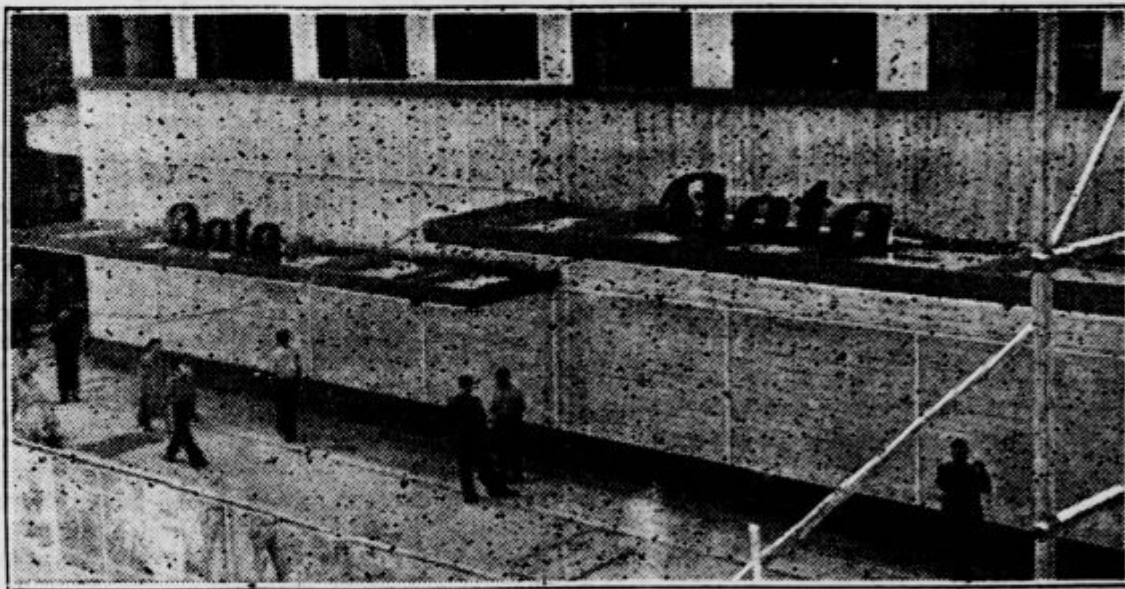
1. V najkrajšem času naj se uskloni uredba o spremembi in dopolnitvi zakona za meščanske šole v besedilu, kakor jo je predložil glavni odbor združenja učiteljev meščanskih šol.
2. Čimprej naj se reši vprašanje obstoja deške meščanske šole v Sarajevu.
3. Diplomirani filozofi, nastavniki na meščanskih šolah, naj se ne dodeljujejo drugim šolam, ker primanjkuje na meščanskih šolah učnih moči.
4. Tekom šolskega leta naj se ne menjavajo in premeščajo učne moči po službeni potrebi brez dokazane krivice. Nastavljajo naj se le pred pričetkom šolskega leta.
5. Dopolnilni izpiti naj se honorirajo v smislu pravilnika o privatnih izpiti za srednje šole.
6. Poročnim učiteljicam naj se vrne osebna draginska doklada.
7. Uvede naj se spet avtomatično napredovanje.
8. Diplomirani absolutni višji pedagoški šol naj se čimprej prevedejo iz osnovne na srednješolsko nastavo brez materialne izgube.

Ljudsko glasovanje za Bat' o

Ljubljana, 13. julija

Batova palača je v surovem dograjen. Po načrtu je določen v višini prvega stopa nad izlozhami strešni venec. Graditelji so začasno iz lesa zgradili dva napuša, nižjega in višjega okrog meter nad njim. Sedaj so imeli pred seboj viden zgrad in so preštetali prednosti prvega in drugega načina pa se še niso mogli odločiti. Nu pri Bati imajo poznane reklame strokovnjaki, da so se domislili, da bi mogli tudi to, ne pre-

več zavezljivo zadevo izkoristiti v reklamne svrhe. Napovedali so, da bodo zgradili tak napušč, za kakršnega se bo odločilo občinstvo z glasovanjem. Pred poslopjem so otvorili prehod in nastavljeni dele mimoidočim glasovalne listke, ki jih nato oddajajo v trgovini. Občinstvo se pridno posluša listkov, saj še nikdar ni imelo prilike tako lepega svobodnega glasovanja in še celo s trdno zavestjo, da bo tokrat zmagal glas večine.

Pogled na soprotno Ljubljanske kreditne banke na oba začasno zgrajena napuša

Izlet ljubljanskih zdravnikov v Zagreb

Pred nekaj dnevi so napravili po ljubljanskem povabilu farmacevtske tvrdke »Kaštel« zdravilnih ljubljanskih bolnišnic uspešni izlet v Zagreb. Z udobnim avtobusom se je odpravljalo pod vodstvom ljubljanskega zastopnika firme »Kaštel« inž. Bellottija 32 zdravnikov preko Novega mesta v Zagreb.

Namen izleta je bil, da se tudi slovenski zdravniki seznanijo z mlado jugos. farmacevtsko industrijo, ki je sicer resda sprčo velike inozemske konkurence šele v povojih, ki pa zaznamuje že v svojem začetku velike uspehe na polju zdravstva. Tvrdka »Kaštel« je te vrste največje podjetje naše domovine. Svoj sedež je prenesla iz Karlovca v Zagreb. V Karlovcu je bila še v rokah tujega kapitala. Prenos v Zagreb je bil potreben ne samo zaradi tega, ker je Zagreb naše gospodarsko središče, temveč tudi zaradi tega, ker more z uspehom tako industrija, kot jo predstavlja »Kaštel«, napredovati le v univerzitetnem mestu, kjer je lahko v stalnih stikih z medicinsko fakulteto in z nje sličnimi instituti.

V tovarniških prostorih je sedaj zaposlenih že 200 delovnih moči in med njimi okrog 20 akademsko izobraženih, kot: zdravnikov, kemikov, bakteriologov, inženjerjev itd. Vsakemu je dodeljeno svoje mesto, vsak na prav ameriški način opravlja svoj posel. Aparati, na katerih se proizvajajo zdravila, so najnovejšega tipa. Na teh se vrše tudi razni poskusi

Zamorec All ben Abdu s čudovito dolgimi rokami, s katerimi ameriška vsakemu nasprotniku »zavezati« ameriško kravatno — prijem iz katerega se nihče ne reši — Na desni jugoslovanski prvak Kop

Le krojač zna narediti obleko

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentino milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahko odstrani vsako umazanijo. Le malo truda — in perilo je snežno belo, prijetno poduhteno in ostane dolgo trdno.

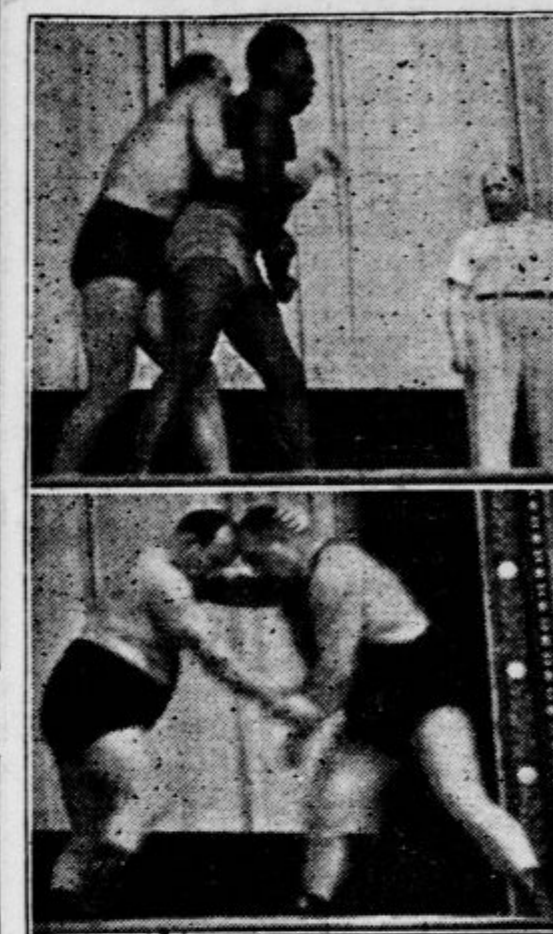

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

Nadaljnji program ekakurije ljubljanskih zdravnikov je ali oblaž sodno-medicinskega instituta zagrebške univerze, sanatorija »Merkur« in nove državne bolnišnice, ki je še v gradnji. Kar so izletniki videli v sanatoriju »Merkur«, je le še bolj prepričevalen dokaz škandaloznosti naše bolnišnice. Nič slabša pa tudi ne bo nova petnadstropna velika bolnišnica v Zagrebu, ki je zgrajena po najmodernejših principih sodobne tehnike.

Res je, če človek samo malo pogleda v svet izza plot, ki ga obdaja, pa se sprašuje, koliko časa bo še stala v Ljubljani nesodobnost dvajsetega stoletja, kakor lahko imenujemo našo bolnišnico, tudi če k njej pristajemo še tisk. novi kirurški paviljon.

orjaškega zamorca je težko spraviti iz ravnotežja. Snoči se je odlikoval celo ljubljanski priložnostni rokoborec g. Šotlar, ki je po lepi borbi premagal Poljaka Hano.

Kop in Mrna ter Ali ben Abdu in Italijan Equatore, poznan po svojem silovitem »Nelsonu«. Snočnja borba med njima je ostala neodločena, ker sta oba nasprotnika zaman poskušala priti do uspešnega prijema

Rokoborci so kar prvi čas prišli v Ljubljano. Sedaj, ko imamo zaprti gledišči (sicer bi bili prazni) in so tudi kinematografi skrčili število predstav, so nastopi rokoborcev edino, kar v teh pasjih dneh in pričetku dobe kislih kumar zdravi meščane, da v trumah hite k rokoborbi in polnijo dvorano vsakokrat do poslednjega kotička.

Alojz Vižintin †

V Sovodnjah ob Soči pri Gorici je umrl 1. t. m. g. Alojz Vižintin v 78. letu starosti kot upokojeni prozni mojster bivše južne železnice katero službo je vršil preko 30 let na železniški progi Gradiška-Gorica.

Starega kova, pošena domača korenina, delaven, napreden je bil med prvimi ustanovitelji pevskega in izobraževalnega društva »Nada« v Sovodnjah pred vojno.

Med izdelavci je bil pobornik za delavske pravice na železnici. Med vojno evakuiran iz vojnega ozemlja je služboval v Zalogu pri Ljubljani pri gradnji velike ranžirske postaje, kjer je imel dodeljenih na poslu mnogo ruskih ujetnikov, katerim je bil kot pravi oče v njih težki usodi ter jim preskrboval po sinu Zeljku tudi ruske knjige.

Vedno dobre volje in optimist v življenju se je trudil z zvesto soprogo Ivano, roj. Primožičev, za vzgojo svojih 4 otrok, ki vsi sedaj žive v Jugoslaviji: sinovi Zeljko, Anton, Ivan in hči Pavla v Zagrebu in Beogradu.

Pogreb je pokazal, kako je bil pokojni Alojz spoštovan in priljubljen med domačini in sosedji.

Dragi Lojze, lahka Ti domača sovedenjska zemlja, ki si jo toliko ljubil! Zalujoci rodbini naše iskreno sožalje!

Z. V.

Zgodaj je začel

Bevsko, 13. julija

Komaj 13 let je Janezku iz Trbovelj, pa ga pozna že vsa dolina. Vzrasel je brez prave vzgoje in začel v slabo družino, kjer se je navadil krasti, da je postal kar poklicen tat. Ker mu je v Trbovljah zaradi pazljivosti nadzornih organov bilo onemogočeno krasti, jo je mahnil v bližnji Bevski graben.

Nekaj časa je oprezoval okrog in kmalu opazil v prvem nadstropju hiše gostilničarja in mesarja Dofeniga okno odprto. Ni čakal noči, kar v mraku je splezal po vinski brajdi do okna in prišel v sobo. Na nočni omari je opazil zlato možko uro z zlato verižico. Hitro je vtaknil dragoceno predmeta v žep, kajti vrata je začela odklepiti mlajša hčerka, katero je Janezek videl, ko je bil že spet zunaj. No, če bi ta ne bila prišla, bi si bil nabral v sobi še mnogo drugega dragocenega plena. Sicer pa zlikovec tudi potem ni imel sreče s prodajo ukradenega uro in verižice. Uro je malo pokvaril in s prstjo zamazal, nato pa prodal nekemu rudarju za štiri dinarje, češ da jo je našel med odpadki. Ko je prodal na enak način način zamazano zlato verižico za majhen denar, je prišel mimo stražnika in fanta tako trdo prijel, da je priznal tatvino. Verižico in uro, ki jo je moral rudar vrniti, je Janezek s stražnikom prinesel lastniku nazaj. Lastnik je šel na ta način doznal, da sta mu bila ura in verižica v vrednosti 5000 din ukradeni. Kakor čujemo, bodo Janezka oddali v banovinsko popoljševalnico, kamor edino spada.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Poravnajte še danes naročnino za ta mesec

kajti Vam in svojem z jutrišnjim dnevom
„ZEDINJENA ZAVAROVALNICA D. D.“
ni več dolžna plačati zavarovalnino za slučaj smrti valed nezgode.

Domače vesti

* Ganišnja slavnost na Kajmakčalanu. V okviru spominskih proslav 550letnice kosovske bitke je bila v sredo na Kajmakčalanu spominska slavnost, h kateri je prišlo mnogo romarjev iz raznih krajev. Priredili so spominski cerkveni obred kralju Petru I. Osvoboditelju, kralju Aleksandru I. Uedinitelju in vsem padlim junakom. Spominski obred je bil v spominski kapeli.

* Tridesetletnice mature so v ponedeljek praznovali maturanti II. državne gimnazije v Ljubljani (Poljane) iz leta 1909. od 36 maturantov jih je živih še 29, ki so se razen petih zadržanih vsi sestali v Ljubljani, da skupno obhajajo obletnico svojega razstanka po končani gimnaziji. V stari školski cerkvi so imeli najprej mašo za umrle profesorje in učitelje, nato pa so bili na kosilu v znani Stepičevi reestavraciji. Prišla sta med nje tudi dva nekdanja njihova učitelja, inšpektor Wester in prof. Tršan. Med resnimi in šaljivimi nagovori in pomenki, ki so bili razumljivo pretežno posvečeni lepim skupnim šolskim letom, so ostali v prijetni tovaršiški družbi vse popoldne, s večernimi viki pa so se zopet razšli s trdno obljubo, da se čez pet let zopet smidejo.

* Nov hotel v Plitvicah bo zgrajen po švicarskih vzorih. Kakor znano, je v Plitvicah požar uničil veliko banovinsko hotelsko podjetje, katero je treba čim prej nadomestiti z novim hotelom, da se lepe more letovišče prihrani velika škoda in obvaruje njegov delež po svetu razširjenim sloves. Plitvicam je sploh treba posvečati večjo pozornost, kakor je bilo to doslej. Vse tukajšemu prometu služijo naprave razen banovinskega hotela, ki ga zdaj ni več, so bile prepustene privatni iniciativi, ter niso nudile razvijalnim tujcem pravega udobja in tudi niso bile v primerem skida. du. Novo hotelsko podjetje je neobhodno potrebno in da bi bilo prvotno, bo zgrajeno in urejeno po vzoru modernih švicarskih hotelov. V švicah bo te dni odpotovanja posebna komisija, v kateri sta tudi zastopnika banovinskega turističnega odseka in »Putnika«, da tam dobi potrebne načrte.

30 vrst kolonjske vode, odlično parfumerijah — toči v vsaki količini in po nizkih cenah
Parfumerija »VENUS«, Tyrseva 9

* Graditev mednarodne ceste. Mednarodna avtomobilska cesta Beograd — Pančevo je gotova in delajo zdaj na trasi Pančevo — Vršac, ki bo pozneje podaljšana do Temišvara. Ta del ceste bo betonski, ker je asfalt premehak za dolga poletna vročina. Betonska cesta bo zgrajena po novem sistemu, katerega zdaj preizkušajo na razdaljo polmembra kilometra. Če se bo sistem izkazal, bodo s njim nadaljevali na vsem odseku.

* SUZOR se je pobotal z zdravniki. Od 10. do 12. t. m. so bila v Zagrebu predstavniki SUZOR-ja in predstavniki Zveze zdravniških zbornic ter organizacije zdravnikov socialnega zavarovanja pogajanja za novo kolektivno pogodbo. Predstavniki SUZOR-ja so izdelali načrt nove kolektivne pogodbe, ki bo 14. t. m. predložena seji ravnateljstva SUZOR-ja. Kolektivna pogodba bo stopila v veljavo, ko jo podpisajo zastopniki obeh strani ter jo odobri ministristvo socialne politike in narodnega zdravja. Predstavniki zdravnikov so že dobili pooblastilo za podpis nove kolektivne pogodbe. Stara kolektivna pogodba izgubi svojo veljavo 11. avgusta. Med pogajanjem so bile tudi razprave o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z reorganizacijo zdravniške službe delavskega zavarovanja in bo ravnateljstvu SUZOR-ja predložen poseben pravilnik o organizaciji zdravniške službe poleg službenega pravilnika zdravnikov-uradnikov. Ta dva pravilnika in kolektivna pogodba bodo mnogo pripomogli k temeljitemu zboljanju zdravniške službe v uradih delavskega zavarovanja.

Pri sončenju uporabljajte Tschamba
Fil. Kr. dvorni dobavitelj, DROGERIJA
GREGORIC, Ljubljana, Prešernova 5.

* Nenavaden spor zaradi banjškega pravoslavnega pokopališča. Pravoslavna cerkevna občina nima kje pokopavati svojih mrtvih. Stara pokopališča je prepovedala cerkevna občina, novo pravoslavno pokopališče pa je prepovedano od banške uprave. Ko je bilo staro pokopališče prenapolnjeno, je pravoslavna cerkevna občina na Petričevcu, v najlepšem banjškem predmestju, kjer so nove lepe vile, kupila zemljišče za novo pokopališče. Banske uprava je iz urbanističnih in drugih vzrokov prepovedala urediti pokopališče. Proti prepovedi se je cerkevna občina pritožila in jo še med reševanjem spora pokopala nekaj mrtvih na novem pokopališču. Banske uprava pa vztraja pri svoji prepovedi in, ko je oni dan prota Matko vo. dil pogreb na novo pokopališče, sta ga ustavila po naročilu banške uprave dva policista. Duhovnik je protestiral, a ko ni nič zalego, je še kar na cesti preblekel in se s fjakarjem odpeljal. Pogreb se je vrnil v mesto in ker mrtvi niso mogli po. kopati na starem pokopališču, so ga odpeljali v Rekače, 20 km daleč iz mesta. Morda bo ta dogodek pospešil rešitev zamotanega spora.

* Šoferski izpiti počinli šoferjev in samovozačev motornih vozil bodo za srede Kranj, Radovljico in Škofjo Loko v torek 22. avgusta ob 8. pri sreskem načelstvu in Kranju. Interesenti naj pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju.

* Sreča in nesreča loterijskega igralca. Širokšani zidar Mijo Drnec, ki dela v Beogradu, a je doma iz mostarske okolice, je trdno prepričan, da se mu bo prej ali slej nasmešila loterijska sreča. Že nekaj let se udeležuje vsakega žrebanja na svo. jevrstven način. Denarja nima, da bi kupil več srečk, zato pa obiskuje razne kolekcije, si v vsaki izbere po eno srečko, da nekaj malega na račun ali pa tudi nič ter obljubi, da bo še pred žrebanjem vse plačal. Kjer sprejmejo nekaj na račun, mu priznajo tudi lastninsko pravico do srečke. Potem mož čaka, da bo za darila srečka nekaj zadel, da bo s dobrotami lahko še

pravočasno plačal vse izbrane srečke. Oni dan je zadel srečko, ki jo je bil iskal v Pavlovičevi kolekturi, 126.250 din. Ta srečka pa ni bila zaarana in je dobitek zapadel kolekturi. Mijo je lastniku kolekture poto. žil svojo smolo in ko mu je razložil tudi svoj sistem, s katerim zalezuje loterijsko srečo, mu je kolektor poklonil dva tisočaka. Mijo ima zdaj kapital za svoj sistem.

* Tečaj za odpravo jecanja in drugih govornih motenj, na katerega smo pred dnevi že opozorili, bo v Celju na okoliški deški soli (Komenskega ulica) s vpisovanjem v nedeljo 16. t. m. ob 11. dop. istotam, v Mariboru pa bo vpisovanje v nedeljo 23. t. m. ob 10. dop. na III. dekliški soli (Razlagova ulica). Interesente ponovno opozarjamo, da so mesta v tečaju omejena in se zato na zamudnike ne bo moglo ozirati.

Porjaveti morete sedaj na 2 načina!

1. Lahko se polagoma navadite na sonce, kar je najpametnejše. V tem primeru uporabljajte kremno NIVEA!
2. Lahko pa ostanete tudi dolgo na soncu in hitro porjavite. Tedaj potrebujete ULTRA-OLJE-NIVEA s pojačano zaščito pred pekočimi svetlobnimi žarki.

* Pogajanja med brodarji in pomorščaki za novo kolektivno pogodbo mornarjev in ostalega osebja v brodarjskih službah bodo v Zagrebu. Že pred nekaj meseci je bila razveljavljena stara kolektivna pogodba in so bila še nekajkrat pogajanja med zvezo brodarjev in zvezo pomorčev, ki ima svoj sedež v Splitu. Pogajanja niso dovedla do zaključka in, ko je zveza brodarjev zahtevala, naj bi se nova pogajanja vršila v Beogradu, se je zveza mornarjev temu odločno uprla, ker bi imela s pošiljanjem delegatov v Beograd prevelike stroške. Mornarji so zahtevali, naj bodo pogajanja v Splitu. Zdaj je prišlo do sporazuma in bodo pogajanja v Zagrebu.

REX steklenice in aparati za vkuhanje sadja. — Zaloga: Julij Klein, Ljubljana, Wolfova 4

* S fingiranim samomorom se je rešil nevarne ljubice. Pred 16 meseci je iz Beograda izginil sarajevski bogataš Moni Salom, ki se je proslavil s raznimi ljubavnimi aferami. V kabini kopališča »Smiljevo« so našli vso njegovo obleko in domnevali so, da je med kopanjem utonil. Rodbina ga je dala uradno proglasiti za mrtvega, a ko so bile zdaj vse formalnosti gotove, se je mož s pisli oglašil iz inozemstva. Pisal je nekim svojim prijateljem, a so njegovi sorodniki izrazili sum, da so morda to kaka stara pisma. Zdaj je pa beograjska policija ugotovila, da je bil Salomov samomor fingiran. Mož je imel tudi v Beogradu neko ljubico in, ko se je hotel odpraviti, mu je zapletila s krvavim maščevanjem. Tega se je rešil s fingiranim samomorom in begom v inozemstvo. Našli so še šoferja, ki ga je bilzu kopališča čakal in imel zanj pripravljeno drugo obleko.

Iz Ljubljane

* Nujna zdravniška pomoč zavarovancem OUZD. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse svoje zavarovance na področju ljubljanskega ambulatorija, da se smejo v nujnih primerih ob nedeljah in praznikih posluževati vsakokratnega mestnega dežurnega zdravnika, ako je pristojni zdravnik OUZD nedosegljiv. Zavarovanci naj ugotovijo naslov pristojnega zdravnika OUZD v uradnem poslopiju na Miklošičevi cesti št. 20. Naslov mestnega dežurnega zdravnika je objavljen v vsaki sobotni številki ljubljanskih dnevnikov.

Kvalitetna AMATERSKA DELA

v edini specialni fototrgovini

Janko Pogačnik

LJUBLJANA, TYRSEVA CESTA 20.

* Dve nesreči s kolesom. Včeraj popoldne so mestni reševalci pripeljali v bolnišnico 16letno Marijo Kladnikovo, hčerko tovarniškega delavca iz Taborske ulice v Domžalah. S prijateljsko se je na kolesu peljala proti mestu, pri podvozu na Smerinski cesti pa je po nesreči zavozila pred tovorni avto Dukdevega podjetja, da je bil karambol neizogiben. Kolo se ji je zdrglo pod kolesi težkega voza, dekle samopah in po životu. Podobna nesreča se je pripetila 25 letni študentki Ireni Verglesovi, hčerki uradnika iz Beograda. Prišla je v Slovenijo na počitnice, a ko je bila na izletu proti Kamniku, se je s kolesom zaletela v kmečki voz in se precej pobila, da je morala na idrurški oddelček.

Po kopanju izurstvo tehnike okusne Slamičeve pastete.

* Ljubljanska mladina na letovanju. V poljanski dolini v Logu je na uti Tavčarjeve gostilne v začetku tega meseca spet zaplapolala državna razstava, znak, da je kolonija Društva »Skrb za mladino« spet tam. 30 zrak in vode željni ljubljanskih dečkov preživlja tam lepi čas poletnega odhoda. Za dobro in obilno hranje skrbi gospa Ivanka Demšarjeva, ki jim je dala kakor vsako leto tudi letos na raz. polago svojo lopo za obednico. Še tri tedne bo na tej lopi vihrala trobojka.

K svojemu nastopu vabi za dan 16. julija t. l. ob pol 16. Sokol Ježica. Zdravo!

Film o razdvojeni materinski ljubini

STELLA DALLAS

Barbara Stanwick
John Boles

KINO UNION — Tel. 22-21
Predstavi! ob 16. in 19. uri

u— Dr. Savnik ne ordinira do 17. t. m. (—)

Zobna ordinacija

dent. SMERKOLJ LEOPOLD

LJUBLJANA — CELOVŠKA 32/II.

ordinira od 15. julija do 31. avgusta
od 7.—12. dop. in od 1/4—8. pop.

Iz Celja

* 25letnice mature na celjski gimnaziji bodo obhajali celjski maturanti iz leta 1914 jutri, v soboto zvečer v hotelu »Evropia«.

* Celjski mesni svet bo imel danes ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

* Psiholog Vladimir Wintery so mu di za nekaj dni v Celju ter je nastanjen v hotelu »Evropia«.

* Huda prometna nesreča. Ko se je peljal 29letni sin posestnika Anton Drofenik iz Gabre pri Rogški Slatini v sredo okrog 22. s kolesom skozi Tržišče pri Rogški Slatini, je privozil v temi po cesti tovorni avtomobil in podrl Drofenika na tla. Kolesa so šla čez Drofenika in mu hudo poškodovala obe nogi. Težko poškodovanega Drofenika so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* Iz starokatoliške cerkve. Redna služba božja bo v Celju odslej vsako nedeljo in vsak praznik. Šupni urad uraduje vsak delavnik.

* Elektrifikacija Pomi, Košnice in Tremereja. Kakor smo že poročali, bo falkska elektrarna v dogovoru s Kranjskimi deželnimi elektrarnami in mestno elektrarno v Celju elektrificirala Polue, Košnico in Tremerejo. Sedaj že gradijo odcep od falkske daljnovoda v Pečovniku. Dela bodo končana do začetka septembra. Stroške bodo krili interesi in mestna elektrarna.

* Napad z noži in motikami. Ko se je vračal 35letni najemnik posestva Karel Gobec iz Globokega pri Šmarju v torek okrog 23. domov, so ga na cesti v Globokem pričakali trije moški ter ga napadli z noži in motikami. Gobec je dobil hude poškodbe na glavi in levi roki, napadalcu pa so mu tudi izpahili desno roko v ramenu. Gobca so oddali v celjsko bolnišnico.

* Hranilnica dravske banovine podružnica v Celju, zaradi popravila uradnih prostorov v ponedeljek dne 17. julija ne bo poslovala. (—)

Iz Maribora
* Vrnitev iz Sofije. 300 sokolskih pripadnikov mariborske sokolske župe, ki so se udeležili velikih vsejunskih slovesnosti v Sofiji, se vrnejo nocoj ob 22.16 v Maribor. Sprejmemo jih na kolodvoru.

* Angliški dijaki, ki se udeležujejo angleških tečajev, so si v okviru programa ogledali tudi našo obmerno pokrajino, katere slikovitost jih je zelo navdušila. Ogledali si bodo tudi zdravilišče v Rogški Slatini, Logarsko dolino in druge znamenitosti.

* Iz starokatoliške cerkve. Te dni se je vrnil v Maribor starokatoliški župnik g. Franjo Šegula. Odslej bo spet vsako nedeljo in praznik redna služba božja ob 9. uri. Verniki vabljeni k službi božji, zlasti to nedeljo 16. t. m.

* 50letnice mature so proslavili abiturienti mariborskega učiteljskega iz leta 1889. Ob 10. je bila v stolnici maša zadušnica za pokojne profesorje in tovariše, opoldne pa je bil skupen obed pri »Novem svetlu«.

* Navzoči so bili: Miško Cizelj (Maribor), Franc Iglar (Slovenjgradec), Jože Krajnc (Šmartno ob Paki), Tomaž Kurbus (Rogaška Slatina), Franc Ratey (Wildon), Josip Serne (Lipnica) in Franc Zacherl (Ljutomer). Odsotnost je opravil zaradi bolezni Josip Terčak (Šmartno ob Paki). Vsi so še krepki in čili, da jim ni poznati let, zlasti pa ne našemu Mišku. Slavljenice je toplo pozdravil upok. šolski nadzornik Ivan Tomažič. Želimo vsem še mnogo zdravja, srečnih let.

* Osebnostna vest. Univ. prof. dr. Cremoščnik iz Skopja se je mudil te dni v študijske svrhe v Mariboru.

* Obmejni tabor, pri katerem sodelujejo vsa narodna društva, bo v nedeljo 16. t. m. v Kamnici. Ob 8.30 bo sprejem pri Lorencičevi gostilni, ob 9.15 povorka, ob 10. maša, nato narodno zborovanje s petjem. Ob treh pop. uprizoritev Mavričeve igre »Na dan vstajenja«.

* Skrivnostni streli. Pri Limbušu so na nekem travniku odkrili strela, ki jih je še neznan strellec namenil odvisno posestniku Beloglavcu, ki pa je ostal nepoškodovan. Orožniki se zanimajo za skrivnostne, ga strelca. Ni izključeno, da gre za maščevanje.

* Vlamilja in krajevo. Iz stanovanja železniškega oficijala Alojzija Žeharja v Komenskega ulici 9 so neznan žilkovali odnesli 1200 din gotovine in druge predmete. Posestniku Francu Keršiču iz Zgornje Polskave pa je izginilo 1400 din gotovine, razen tega drugi predmeti, vredni okoli 4000 din.

Iz Ptuj
* Drava je terjala žrtve. V bližini Stojncev se opravljajo regulacijska dela ob Dravi. Te dni je imel tam opravek 17 letni pastir Jakob Martin iz Muretnove. Fantu je spodrsnilo, je padel v Dravo in utonil, ker ni znal plavati.

* Zlet gasilke župe. Gasilstvo ptujске župe se pripravila na veliko slavo, ki bo v nedeljo 16. t. m. na letnem telovadišču v Ljudskem vrtu. Gasilci bodo imeli ta dan javen nastop.

* Nesreči. Posestnica Murkova Ana od Sv. Lovrenca v Slov. gorah je padla z drevesa in si poleg notranjih poškodb zlomila obe nogi. Žetni posestnikov s/nko Franc Tobijas iz Dornave se je igral s iglami in eno požrl. Oba se zdravita v ptujski bolnišnici.

Veličastna proslava 20 letnice laškega Sokola

Razvite naraščajškega prapora, ki mu je kumovala s. dr. Roševa

Proslava 20letnice laškega Sokola v nedeljo 9. t. m. je bila sijajna manifestacija za sokolske ideje. Trda je bila ledina, ki so jo začeli orati sokolski prvaki pred dvajsetimi leti, toda s znojem v to ledino zasejano seme ni padlo na sicalo in ga niso odnesli viharji, marveč je močno vzklidlo.

Že v soboto 8. t. m. si je nadelo Laško praznično obleko in razhiš se zaplapolale zastave. Ko je prišel legati na zemljo mrak, je začel sokolski dom v tisočih plamenicah. Iznad Starega grada pa so začele švigati rakete v nebo. Takrat so se pojavile na telovadišču vrste sokolskega naraščaja in v prostih in simboličnih vajah pokazale uspehe sokolske volje, discipline in dela. Vse vaje te večerne naraščajške akademije so bile precizno izvedene. Posebno ljube so bile »Kresnice« in »Soča«. Nadvse pa je zadržila končna alegorija »Ljubzen do rodne grude«, simbolizirana v močnejših plamenih, ki so se zrcalili na obličjih alegorične skupine.

Ko so v nedeljo solnčni žarki predrili oblake, so se začele zbirati močne sokolske čete v sokolskem domu, kjer je postarosta br. Križnik otvoril slavnostno zborovanje in v kratkih obrih podal zgodovino in delovanje laškega Sokola v preteklih 20 letih. S »Hej Slovani« in s »Pesmijo sokolskih legij« je bilo slavnostno zborovanje zaključeno, nato pa se je napotila veččlanska deputacija na pokopališče, da so pokloni spominu tam počivajočih Sokolov in nacionalnih borcev in okraši njihove grobove s cvetjem. Z družstvenimi mednaraščajskimi telmami je bil dopoldanski sporod končan.

Že ob 14. so se zbrale na telovadišču sokolske čete v obrambni zbor okrožja Celja — Laškega. Ognjivite rodoljubne besede br. podstaroste in br. načelnika so globoko odjeknile v sredi zborovalcev. Le v slovanski zvestosti in neomajni ljubini do rodne grude in našega vzvišenega starešine kralja Petra II. in kraljevskega doma sta naša bodočnost in naša sreča.

Po zboru je bil slovesno razvit društveni naraščajski prapor, katerega je izročila kumica s. dr. Roševa praporščaku br. Ferencaku s priporočilo, da ga čuva kakor zenico svojega očesa, kakor so čuvali in čuvajo njegovi predhodniki stari sokolski prapor. Glinjen je praporščak prisegel, da bo varoval izročeni mu prapor in ga braniti s svojo srčno krjo.

Pri tej priliki je v imenu župe čestital društvu k jubileju br. dr. Hrašovec, poudarjajoč plodno in smotno delo laškega Sokola.

Po tem svečanem aktu se je razvil močnejši sprevod preko 500 sokolskih pripadnikov in korakal ob spremljanju dveh godb strumno skozi mesto. Iz okna se je vsipalo cvetje na sokolske vrste.

Na javnem nastopu, ki je sledil, so prav vsi bili deležni zaslužnega priznanja. Posebno je zadržila občinstvo vzorna vrsta br. Grlica.

Omeniti moramo tudi sokolsko razstavo, ki je bila ta dan odprta v sokolskem domu. Mnogo truda je imel br. Adamčič, da je v okumu urejeni razstavi nazorno predložil dvajsetletno delovanje laškega Sokola. Razstava nas vodi najprej pod kmečke strehe, ki nam je dala največ slovanskih velmož in nacionalnih borcev. Iz te kmečke hiše nas vodi pot do ustanovitve čitalnice in drugih nacionalnih društev, predvsem Sokola. Stene razstavne dvorane so okrašene s slikami Sokolov prvakov, v sredini razstavne dvorane pa stoji mogočen kiosk, predstojajoč razvoj sokolskega odra.

Vse priznanje br. Adamčič in njegovim sodelavcem, izmed katerih naj še posebno omenimo br. Horjaka, ki so z razstavo pokazali, da temelji laška sokolska trdnjava na solidnih tleh. Razstava bo odprta še do nedelje. Oglejte si jo!

Sokolska prireditelj v nedeljo je pokazala, da niso ptovali ne načelniki, ne vadiitelji in ne sokolske vrste. Marljivemu laškemu Sokolu ob jubileju iskrene čestitke!

Obupno dejanje 73 letne preužitkarice

Ptuj, 13. julija
Marija Hariševa iz Kicarja na obisk k svoji hčerki Franciški. Na domu hčerke so staro ženo dobro pogostili. Ob tej priliki je popila precej vina, ki je nanjo delovalo zelo razburljivo. Sredi popoldneva se je vrnila domov v vinjenem stanju in si privoščila še doma večjo količino žganja. Zavoljo tega se je začela s svojim 73-letnim možem prepirati. Mož je pograbil za bič in ženo nekajkrat z njim udaril. Pozneje mu je žena bič izvila iz rok ter začela udarjati po možu, ki pa ji je pobeignil.

Mož je šel nato v hlev in odvezal živino, da bi jo gnal napajati. Ko jo je prignal na dvorišče, so se odprla hišna vrata in iz hiše je prihitela žena Marija. Na vratu pa ji je zevala globoka rana, iz katere je tekla kri. Na dvorišču se je stara žena zgrudila in izdihnila.

V ponedeljek je bila v Kicarju sodna komisija in ugotovila, da si je stara žena prežala vrat s britvijo, ki je bila spravljena v kuhinji na polici. Žena je imela tudi na glavi krvavo vdrtino, za katero so priče izpovedale, da jo je nesrečnica dobila prej. Šli dan, ker se je udarila ob neko kljuko. Obupno dejanje je stara žena izvršila pač v duševni zmedenosti, ki jo je zakrivil alkohol.

Nenavaden naravni pojav

Po detevnem dnevu 10. t. m. se je proti večeru pojavila ob sončnem zatonu prelepa večerna zarja, ki je bila od zapada proti severu eno samo rumeno ognjeno morje z neznimi odtenki.

Pisana mavrica se je bočila pod oblaki od juga, ki je bila v nižini tako živa in svetla, da je okolica odsevala v prelivačih se sedmerih barvah. Videti je bilo, kakor da prši zlat dež, ker je bilo ozadje v nežni sivini.

Južna stran neba proti vzhodu je bila vsa temna, katero je pretrgaval vejest blisk, sledilo je oddaljeno grmenje. Večerna zarja je bleдела, ozarjeno oblačje se je razmaknilo in prikazalo se je nebo v čudoviti azurni barvi.

Večerna zarja, mavrica in blisk istosčasno na nebu, to je bil prelep naravni pojav.

Ako je mavrica jutraj, še dežuje, ako je zvečer, je naslednji dan lepo vreme. Vremenski rök o mavrici: »Jutraj lije, zvečer pije«, se je 11. julija uresničil.

S. T.

Sokol

Sokolsko okrožje Kamnik vabi svoje edince k polnočnim udeležbi pri nastopu 16. t. m. ob pol 16. na Ježici in 23. t. m. ob 15. v Moravčah.

Iz Gornje Radgone

gr— Beg iz življenja. Na Janževem vrhu pri Gornji Radgoni se je te dni obesil 43-letni vinčar Anton Kranjc. Našla ga je zvečer žena, ko se je vrnila s dela domov. Ker je bil pokojni Kranjc vdan tudi plačati, sodijo, da je storil dejanje v nerazodnem stanju.

gr— Sprememba posesti. Dosedanji lastnik znane gostilne »Pri lovcu« v Gornji Radgoni g. Marko Pavič je prodal svojo posest g. Janezu Steinbergerju, ki živi začasno v Belgiji, za znesek 175.000 din.

gr— Nočni požar. V torek ponoči sta stena na mestnem stolpu v nemški Radgoni in plat svona pri Sv. Petru v Gor. Radgoni namamita večji požar. Gorela je velika opekarna Ivana Šmerla v Dračchemu pod Klekom na nemški strani. Na kraj požara so pripelji gasilci iz nemške Radgone in iz Gornje Radgone. Gašenje je bilo zelo težavno, ker je ogenj zajel še vse veliki objekti.

Iz Trbovelj

t— Novi občinski dom dobiva že dokončne oblike. Zidovje je že prepletkano, moderna široka okna so dobila lesene okvire, vzhodje zunanega zidu bo okrašeno s nad meter visokimi kamenitimi ploščami. Domači mizarji izgotavljajo dela, med katerimi bo posebno leseni strop z umetnimi okviri sejne dvorane in leseni oblog vseh starih sten dvorane. Streha dvorane je ploske oblike ter je krita z valovitimi saloničnimi ploščami, ki jih zlasti zadnji čas uporabljajo za večje zgradbe. Prostorni hodniki in velika avla se tlakujejo s posebnimi velikimi granitnimi ploščami v premeru enega metra. Stopnišče je v glavnem tudi že izgotovljeno ter je izredno svetlo in prostorno. Uradne sobe vseh oddelkov so razporejene kar najpraktičnejše. V občinskem domu so poleg ostalih prostorov predvidene tudi sobe za uradne sodniške dneve, za odbor obrambe proti zračnim napadom, ki bo imel v pritličju tudi shrambo vsega potrebnega materiala in plinske celice. V prvem nadstropju so prostorni uradni prostori župana, večja soba za upravne seje, uradi tajnikov in gradbenega urada z risalnico. Iz županove sobe vodi poseben izhod na balkon nad glavnim vhom, ki s svojim visokim in širokim pročeljem učinkuje zelo monumentalno. Na obeh straneh glavnega vhoda bosta postavljena dva kipa, ki bosta predstavljala rudarja, prihajajočega in odhajajočega z dela, kot industrijski simbol občine. Sedaj so na vrsti še silarska, električna dela, napeljava centralne kurjave in vodovoda je v teku in še cela vrsta drobnejših notranjega dela. Tudi občinski prostor pred občinskim domom se že preureja in nivoilira. Bo to pač največji javni prostor v Trbovljah za 10.000 ljudi. Če bo potem speljana še zvezna cesta do Škrate in stekla mimo občinskega doma do pokopališča nova vozna cesta, bo ta del trboveljske doline mnogo pridobil v arhitektonskem pogledu ter bo primerno izpopolnilo sliko gornjih Trbovelj. Bilo bi je priporočljivo, da se v zvezi s temi velikopoteznimi gradbenimi deli občine misli baš v najbližji okolici novega občinskega doma na regulaciji Trboveljske, ki je prav tu ob zadnjih na livah razrušila vse obrambno zidovje ter odnesla cele kose zidanišča. Pogled na razrito strugo blizu mostu pri domu je prav žalosten ter ne bo baš v okras lepi novi zgradbi.

Iz življenja na deželi
NOVO MESTO. Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes in jutri v soboto, obkralo ob 20.30, v nedeljo ob 16.18.30 in 20.30 ter v ponedeljek ob 20.30 vefilm v prirodnih barvah »Ljubzen v džungli«. Predigra: Paramountov svočnik tehnik. Prihodnji film v torek in sredo »Mavrica« po znanih cenah. (—)

Gospodarstvo

Centralni fond

Naša javnost v zadnjih letih z začetkom v nerazumevanju zasleduje, kako se beograjski uradniški hierarhiji mudi z uvajanjem novih strogo centralističnih ustanov in centralnih fondov, z ustanavljanjem in širjenjem raznih državnih podjetij ter s kupičenjem kompetenc ali pa s vseh neposrednega vpliva v vseh vprašanih s področja državnih financ in gospodarstva. Naša javnost kar ne more razumeti, kako je mogoče, da se v času, ko je napovedana skorajšnja rešitev hrvatskega vprašanja in decentralistična ureditev države na podlagi širokih avtonomij in federacije, ustanavlja nov in zopet novi centralni fond v vseh panogah državne uprave in celo tam, kjer je trajni obstoj takih centralnih ustanov nemogoč, če pride do decentralizacije uprave. Kot primer naj navedemo ustanovitve centralnega sanitetnega fonda, ki je prevzel vse državne zdravstvene ustanove. Vsakemu je jasno, da bodo pri najskromnejši avtonomiji ravno zdravstvene ustanove najprej prenešene na banovine.

Na drugi strani opažamo, kako prihaja Beograd dnevno z novimi načrti in predlogi, ki gredo za tem, da se država aktivno angažira v privatnem gospodarstvu. Tako obstoja med drugim namera, da se ustanovi državna tvornica cementa, ki naj bi vplivala na razvoj cen cementu, čeprav so obstoječe tvornice povprečno zaposlene le s 50% produkcijske kapacitete in se da vprašanje cen zadovoljivo rešiti tudi v okviru določb kartelne uredbe. V kratkem nameravajo ustanoviti dve državni tvornici celuloze, v času, ko je morala velika državna tvornica celuloze v Drvarju ustaviti obratovanje. Tudi se čuje iz Beograda o načrtu za ustanovitve nove državne tvornice sladkorja. Čeprav taka ustanovitve ne bi bila gospodarsko upravičljiva, saj znaša produkcijska kapaciteta obstoječih tvornic, med katerimi sta dve državni, 15.000 vagonov sladkorja na leto, pri potrošnji, ki je šele v zadnjem času narasla na približno 2000 vagonov.

Dohodki centralnih fondov 1 in pol milijarde din

Zaključni račun državnih dohodkov in izdatkov za leto 1937-38 nam nudi zanimivo sliko o tem, kako se je že v tem proračunskem letu razbohotil sistem centralnih fondov. Ta računski zaključek navaja stanje fondov ter njihove dohodke in izdatke. Pregled obsega 105 centralnih fondov, katerih stanje je znašalo 31. marca 1938 odnosno 31. decembra 1937 1797 milijonov din. Dohodki fondov so v tem letu znašali 877 milijonov, izdatki 443 milijonov (leta 1935-36 so znašali dohodki centralnih fondov 173 milijonov, izdatki pa 154 milijonov). V tem pregledu pa se niso upoštevali veliki centralni fond, ki so bili ustanovljeni lani, zlasti ni dohodkov in izdatkov centralnega cestnega fonda, centralnega melioracijskega fonda, narodnega sanitetnega fonda, fonda za pospeševanje svilarstva, fonda za bombaž, narodnega obrambnega fonda, narodnega invalidskega fonda itd. Če upoštevamo vse te fonde, tedaj se skupna vsota dohodkov obstoječih centralnih fondov poviša na preko 1 in pol milijarde din.

Ta številka nam kaže, kako znaten znesek državnih dohodkov absorbirajo centralni fond, odnosno kako znaten del državnih izdatkov je odtegnjen javni kontroli, kajti zaključni računi državnih izdatkov in dohodkov, ki obsegajo vsako leto okrog 1500 tiskanih pol velikega formata, vsebujejo o finančnem poslovanju državnih centralnih fondov le skromne štiri strani, kjer so poleg stanja fondov naznačeni zgolj dohodki in izdatki brez specifikacije izdatkov in dohodkov. Naš primer nam znova potrjuje pravilnost načela finančne znanosti, ki označuje take fonde kot škodljive ustanove, saj povzročajo razcepitve proračuna v nasprotju z načelom edinstva državnega proračuna.

Državna in privatna iniciativa v gospodarstvu

Tudi vprašanje aktivnosti države v produkciji je treba posvetiti več pozornosti, zlasti glede na dalekosežne načrte za ustanovitve novih državnih industrijskih podjetij. Izkušnje v vseh modernih državah potrjujejo, da je država kot podjetnica v produkcijskem gospodarstvu najmanj ekonomična. To je razumljivo, saj more država voditi svoja podjetja samo preko uradnikov, in to tudi tedaj, če gre za podjetja v obliki delniških družb. Če so ti uradniki, ki vodijo podjetja še tako iniciativni in po-

štenji, ne morejo v svojem udejstvovanju pokazati one elastičnosti in postrvalnosti, kakor ji kaže zasebni podjetnik. Sposobnosti državnega uradnika tudi pri najboljši volji ne morejo priti do izraza v okviru birokratskega stroja in pod neokretno birokratsko kontrolo, ki zahteva tudi mnogo več izdatkov, kakor v zasebnem gospodarstvu.

V naši državi, ki šele ustvarja moderno gospodarstvo, je jasno, da mora biti iniciativa države večja nego v gospodarsko visoko razvitih državah. Tako iniciativa države je morda potrebna tam, kjer je treba izvršiti naloge, ki zahtevajo velike investicije kapitala ali pa je treba ustanoviti podjetja, katerih rentabilnost ni naprej zagotovljena. Seveda pa more biti državna iniciativa odnosno aktivnost koristna le tedaj, če ne ovira normalnega razvoja privatne gospodarske iniciative, od katere je odvisen razvoj in napredek gospodarstva.

Predvsem mora biti državna iniciativa v skladu s potrebami narodnega gospodarstva kot celote. Naše gospodarske organizacije so že ponovno opozorile na nujno potrebo, da se sestavi gospodarski načrt, v katerem morajo biti postavljene direktive za bodočo izgraditve našega gospodarstva, zlasti pa naše industrije, in to s posebnim ozirom na okolnost, da je tvorba kapitala v naši državi razmeroma majhna in da moramo z razpoložljivim domačim kapitalom razpolagati čim bolj ekonomično. Glede na pomanjkanje kapitala predstavlja vsaka pogrešna investicija veliko škodo za gospodarstvo kot celoto. Zato je treba tako v zasebnem gospodarstvu, še bolj pa v državnem gospodarstvu paziti na to, da se razpoložljivi kapital usmerja v one panoge industrije, kjer je treba šele kriti domačo potrošnjo ali pa v one panoge, kjer gre za predelavo domačih surovin. Že s tega stališča je skrajno pogrešno ustanavljati državna podjetja v takih industrijskih panogah, kjer je kapaciteta obstoječih podjetij za kritje domače potrošnje več kakor zadostna.

Politika načelnikov v ministrstvih

Razvoj dohodkov v naši gospodarski in finančni politiki nas sili k razmišljanju o vzrokih vedno ostrejšega centralističnega kurza in vidne tendence, da država dobi odločilen vpliv tudi v važnih panogah produkcije, vse to pa v času, ko politični činitelji vedno znova in znova poudarjajo potrebo decentralizacije kompetenc v upravi in gospodarstvu. Poznavalci razmer opozarjajo v tej zvezi na važen problem načelnikov v ministrstvih, ki jim pripisujejo mnogo večji vpliv na razvoj političnih dogodkov, kakor se splošno sodi, saj gredo pogosto tudi preko intencije političnih faktorjev. Pravijo, da ne gre v toliki meri za trdovratnost in izvajanje centralističnih tendenc; važno vlogo igrajo tu osebni materialni interesi visokih uradnikov, ki vedno skušajo vprašanja, ki so na dnevnem redu, rešiti tako, da pride končno do ustanovitve takšnega fonda in seveda tudi uprave fonda, s čimer so zvezane dnevnice in sejnine in tantjeme, ali pa do ustanovitve kakšnega državnega podjetja, ki mora imeti vsaj upravni odbor. To je po mnenju poznavalcev odločilni motiv, ki je v zadnjih letih dovedel do ustanovitve tako velikega števila centralnih fondov in do ustanovitve raznih delniških družb s pretežno ali izključno udeležbo države; saj sedijo v upravi in upravnih odborih predvsem visoki državni uradniki.

Gotovo je res, da so danes dohodki državnih uradnikov mnogo preveliki in je skrajni čas, da se primerno povečajo. Zlasti če se od uradnikov zahteva, da so vestni in poštenji. Posameznikom tudi ne moremo zameriti, če si skušajo ustvariti zboljšanje dohodkov po legalni poti, kar je še vedno boljše, kakor če bi si skušali zboljšati materialni položaj na protipostaven način. Odločno pa moramo biti proti temu, da bi zaradi takih osebnih materialnih interesov trpelo vse gospodarstvo ali pa da bi tako prizadevanje škodovalo političnim interesom države in jugoslovanski državni misli, kajti vprašanje centralizacije stopa vedno bolj v ospredje kot argument za trditve o zapostavljanju, pristranosti in hegemoniji. Odločno moramo biti tudi proti temu, da bi se na tak način reševalo vprašanje zboljšanja materialnega položaja državnih uradnikov, ki se da rešiti le na ta način, da se povečajo dohodki uradnikov vseh kategorij, ne pa samo redkih posameznikov. Vsekakor je potrebno, da se vprašanje vzrokov centralističnih tendenc razčisti tudi v tej smeri.

banovinske in občinske „Trošarine, državne,

Tako je naslov novi knjigi, ki jo je prav kar izdal znan pisec knjig finančne in davčne stroke, upok. bank. načelnik g. Stefan Sušec. Kako potrebna je bila ta knjiga, dokazuje dejstvo, da za to obširno in delikatno snov še dolgo ni razpolagalo noben, ne lovski, ne srbskohrvatski priročnik, v katerem bi bili zbrani predpisi trošarinskega zakona in pravilnika v sedaj veljavni obliki. Zadnja slovenska izdaja zakona o državni trošarini s pravilnikom datira iz leta 1930., srbskohrvatska izdaja pa iz leta 1932. Izza tega časa pa so nastale v trošarinskih predpisih tako pomembne spremembe, da o kakoli uporabnosti omenjenih izdaj sploh ni mogoče govoriti.

Knjiga »Trošarine« ima na 400 straneh vse v zakonih, uredbah in pravilnikih obsežne predpise o državnih, banovinskih in občinskih trošarinah. Dopolnjujejo pa te predpise številni sicer težko dostopni normativni razpisi finančnega ministrstva, nadalje razsodbe državnega sveta in upravnega sodišča, ki jih doslej širša javnost sploh ni poznala.

Zato so »Trošarine« še prav posebno važne za vse naše gospodarstvenike, ki se bavijo s proizvajanjem ali s prodajo kateregakoli trošarinskega predmeta. Knjiga navaja vse trošarinske predmete s predpisi, ki se nanašajo nanje in jim dodaja še posebej potrebni komentar. Kljub obsežnosti snovi, ki je v knjigi obdelana, omogoča dodano stvarno kazalo, da se vsak posamezni predmet kakor tudi predpis o njem zlahka najde.

Suševeva knjiga »Trošarine« pomeni za našo strokovno književnost pomembno

obogatitev, hkrati pa bo to njegovo najnovejše delo važen pomočnik vsem gospodarstvenikom, katerih udejstvovanje spada pod trošarinski predpise. Knjiga bo gotovo naša številna prijateljica.

Cena okusno v platno vezani knjigi je 160 din, s poštnino 5 din več. Dobiva pa se neposredno pri avtorju g. Stefanu Sušcu, Ljubljana, Beethovnova 15 ali v knjigarni Zadruthe v Ljubljani.

Inozemski kapital v našem električnem gospodarstvu

V zvezi s predlogom zakona o elektrifikaciji je stopilo v ospredje vprašanje kapitala, ki je investiran v našem električnem gospodarstvu. Ob koncu leta 1937. je bilo v naši državi 790 kilovatih in hidrocentral s 616.500 KWA. Hidrocentral je 168 s kapaciteto 200.000 KWA. Produkcija električnega toka je znašala v letu 1937. 913 milijonov kilovatin ur in potrošnja 816 kilovatin ur. Od celotne potrošnje je v tem letu odpadlo na javno razsvetljavo 19,8 milijona kilovatin ur ali 2,4%, na zasebno razsvetljavo 74,4 milijona kilovatin ur ali 8,2% na pogon s tokom javnih central 290 milijonov kilovatin ur ali 32%, na pogon s tokom iz mešanih central 193 milijonov kilovatin ur ali 21%, in na potrošnjo industrijskih podjetij iz lastnih central 249 milijonov kilovatin ur ali 26,5%.

Investicije delniških družb za izkoriščanje električne energije so znašale 1062 milijonov din pri glavnici v višini 670 milijonov; od tega glavnicne odpade 556 milijonov din; 92,3% na inozemski kapital. Poleg teh 556 milijonov din glavnice, ki odpade na inozemski kapital, pa je treba upoštevati še 399 milijonov inozemskih kreditov, tako da je v našem električnem gospodarstvu za 955 milijonov din inozemskega kapitala, in sicer 52% francoskega, 27,9% švicarskega, 10,6% ameriškega, 8,6% švedskega, 0,6% nemškega in 0,3% madžarskega kapitala.

Gospodarske vesti

— Izvoz zgodnjih jabolk v Nemčijo. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine obvešča zainteresirane izvoznike sadja, da so nemška pristojna oblastva odobrila za uvoz zgodnjih jabolk iz Jugoslavije kontingent v vrednosti 500.000 mark. Razpored kontingenta nemškimi uvozniki bo objavljen naknadno ob enem s cenami.

— Pred znatno manjšo ameriško letno bombažo. Iz New Yorka poročajo, da se je letos ponovno znatno zmanjšala površina bombažnih posevkov in sicer na 24.94 milijona akrov nasproti 26.90 milijona akrov v prejšnjem letu. 34.19 milijona akrov v letu 1937/38 in 40.8 milijona akrov v letu 1933/34. V zadnjih dveh letih se je torej površina bombažnih posevkov zmanjšala za 27%, od leta 1934. pa za 40%. Pri je letos najmanjši pridelek bombaža dosegele le 11 do 12 milijonov bal, vendar smatrajo, da je glede na laniški rekordni pridelek to zmanjšanje še vedno nezadostno saj bodo znatno vstopu v novo gospodarsko leto stare rezerve bombaža 11 in pol milijona bal.

Borze

13. julija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški delci nespremenjeno 14.30. v Zagrebu pa je bila še ponudba za konec avgusta po 14.25. Za češke klirinške delce je bilo v Beogradu povpraševanje po 151. Grški boni so se v Beogradu trgovali po 31, v Zagrebu pa so se nudili po 31. Na zagrebškem efektu tržišču je vojna škoda pri čvrstosti tendenci notirala 465 — 469 (v Beogradu je bil promet po 467.50). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6%, begluhah obveznicah po 87 in v 6%, dalm. agrarnih obveznicah po 86.50.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaj: London 206.10 — 209.30, Pariz 116.38 — 118.68, New York 4384.25 — 4444.25, Curih 995 — 1006, Milan 231.85 — 234.95, Praga 150.50 — 152, Amsterdam 2336 — 2374, Berlin 1771.12 — 1788.88, Bruselj 748 — 760. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40 — 259.60, Pariz 144.85 — 147.10, New York 5458.57 — 5518.57, Curih 1237.17 — 1247.17, Amsterdam 2906.31 — 2944.31, Bruselj 930.58 — 942.58.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.7525, London 2076.75, New York 443.5625, Bruselj 75.40, Milan 23.34, Amsterdam 235.50, Berlin 178, Stockholm 107.0250, Oslo 104.3750, København 92.7250, Sofija 5.40, Praga 15.1250, Varšava 83.50, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465 — 469, 4% agrarne 62 — 63, 4% severne agrarne 60.25 — 60.50, 6% begluške 87 — 87.50 (87), 6% dalm. agrarne 84.75 — 86.50 (86.50), 7% stabiliz. 101 bl, 7% invest. 99.50 — 101, 7% Seligman 99.50 den, 7% Blair 93.50 — 94.50, 8% Blair 100 — 101; delnice: PAB 210 den, Trboveljska 170 — 173, Gutmann 39 bl, Šećerana Osiječ 80 den, Osiječka lijeva-onica 150 — 162, Jadranska 320 — 350.

Beograd. Vojna škoda 167.50 — 168 (167.50), za julij 467 — 467.50 (467 — 467.50), 4% agrarne 62.25 — 62.75, 4% severne agrarne 60 — 61, 6% begluške 87.25 — 87.75, 6% dalm. agrarne 85 — 85.50, 7% Seligman 100.50 den, 7% Blair 94 — 94.50, 8% Blair 100.50 — 101.50, Narodna banka 7400 — 7500, PAB 218 den.

Blagovna tržišča

ZITO

— Chicago, 13. julija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 65.125, za sept. 66.125; koruza: za julij 44.875, za sept. 46.

— Novosadska blagovna borza (13. t. m.). Tendence stalna. Pšenica: stara (78/79 kg): baška, sremska, slavonska 150

Spor zaradi avionskega olja še ni rešen

Razprava proti tvrdki Zabret & Ko. zaradi nelojalne konkurence ponovno preložena

Pred dobrim tednom se je, kakor smo že kratko poročali, nadaljevala v marcu pred ljubljanskim okrožnim kot trg. senatom prekinjena razprava proti strani tvrdke Hrovat & Ko. zaradi nelojalne konkurence toženi tvrdki Zabret & Ko. iz Kranja.

Kakor smo že ob priliki prve razprave v marcu poročali, je ljubljanska tvrdka Hrovat & Ko., ki se poleg produkcije lanenega in drugih olj bavi tudi s produkcijo specialnega avionskega ricinovega olja, vložila tožbo proti bivšemu, sedaj odpuščenemu vojaškemu uradniku inž. Nikoliću iz Beograda in proti družabnikom tvrdke Zabret & Ko. iz Kranja, tovarnarju Josipu Zabretu iz Britofa pri Kranju in ljubljanskemu industrijalcu Ivanu Avseniku. Tožitelja, ki že kakih 10 let kot edini resni dobavitelj dobavlja specialno avionsko olje naši vazduhoplovni komandi, je v svoji tožbi navajala, da je mnogo let preiskovala ne le najprimernejši način gojenja ricinovega semena, ampak tudi najprimernejši način pridelave ricinovega olja v tisti kvaliteti, ki ga uporabljajo za pogonsko sredstvo letal. To se ji je tudi posrečilo in tako je prav za prav edina prišla v poštev kot dobaviteljica. Lani pa je prišla v obrat neka komisija, v kateri je bil tudi omenjeni beograjski inženjer, ki je od tvrdke zahteval tudi razne take podatke, kakršne je tvrdka smatrala za svojo produkcijsko tajnost. Na posebno opozorilo omenjenega inženjerja je tvrdka vendarle dala zahtevane podatke, toda z izrecnim opozorilom, da gre za poslovne tajnosti. Po zatirjanju obtožnice pa je omenjeni inženjer te strogo zaupne in prav za prav izsiljene podatke izdal družabniku tvrdke Zabret in v zvezi s tem se je prvi zgodilo, da je mogla tvrdka Zabret pri konkurni nastopiti s ponudbo avionskega olja letalski komandi.

V teku prve razprave je obtoženi Ivan Avsenik odločno zanikal, da bi bil imel kdajkoli kakšno zvezo z omenjenim beograjskim inženjerjem, vsled česar mu ta torej ni mogel ničesar zaupati o poslovnih tajnostih Hrovatove tvrdke. Obtoženi pa je tu-

— 152; banatska 130 — 132.50. Baška: baška 130 — 132.50. Jedmeni: baški in sremski, 64/65 kg 140 — 142.50. Oves: baški, sremski in slavonski 140 — 142. Koruza: baška in pariteta Indija 117 — 119. Moka: baška in banatska 106 in 106gg 235 — 245; 106 215 — 225; 106 195 — 205; 106 175 — 185; 106 150 — 160; 106 117.50 — 122.50. Fitol: baški in sremski beli 290 — 295. Otrubi: baški 198 — 110; sremski 104 — 106; banatski 100 — 102.

— Budimpeštanska termična borza. (13. t. m.). Tendence stalna. Koruza: za avg. 16.76 — 16.78, za sept. 16.96 — 16.99.

ZIVINA

— Liverpool, 12. julija. Tendence mirna. Zaključni tečaj: za julij 5.02, (prejani dan 5.06), za sept. 4.72 (4.77), za dec. 4.52 (4.56).

Ali je sončenje res zdravo

Včeraj je bila letos prva res zelo vroča nedelja. Zato je vse hitelo k vodom na kopanje in sončenje — na okrepitev zdravja, kakor rad napiše časopisni poročevalec, ko piše nedeljsko kroniko. Med ljudmi, ki se radi hodijo sončiti, je pač večina takšna, ki ne hlepi toliko po zdravju, kolikor po temnejši barvi, ki je danes še v modi. Malo jih je med temi, ki bi se vprašali, ali je sončenje res koristno človeškemu zdravju, odnosno kakaj naj bi bilo škodljivo.

Način življenja danšnjega človeka pač niti od daleč ni podoben pračlovekovemu življenju. Pračlovek je živel stalno v prirodi in imel na sebi stalno telesno zaščito, to, ki mu je pozimi služila proti mrazu, poleti pa proti vročini. Bil je obrasel z dlako in zaradi tega njegovo telo ni bilo tako izpostavljeno sončnim žarkom. Moderni človek ima neznajsko in občutljivo kožo. Kmet, ki dela na polju, pač nikdar ne sleče srajce, če se že odkriža suknjica, ker ga srajca varuje prehlade pripeke.

V rastlinskem svetu vidimo, kako priroda skrbi za zaščito plodov pred pogubnim delovanjem premočnega solnca. Pogledimo na primer jabolko. Ako ni dovolj pokrito z listjem, je sicer res lepo na zunaj, a na znotraj, če ga prezeemo, je nezdravo. Kaj pa storimo mi? Človek, čigar koža zaradi obleke gotovo tri četrt leta ne občuti solnca, pride naenkrat brez prehoda pod silne žarke ter se za po dolge ure izpostavlja solncu. Kdor zna le malo presoditi, bo razumel, da je tako početje ne malo, temveč zelo škodljivo.

Bolno telo se sploh ne sme sončiti. Samo zdravi ljudje lahko to delajo, a tudi le postopno, če hočejo biti deležni od sončenja res pravega zdravja. Najprej naj se dnevno sončijo le po nekaj minut. Pri tem je treba imeti glavo zasenčeno. Ko je na ta način telo po dolgem, opreznem sončenju zadosti pigmentirano (porjavelo), se lahko bolj izpostavlja solničnim žarkom, ne da bi se ti bilo treba bati lujskih pol, sledic. Ponovno pa poudarjamo, da velja to le za zdrave ljudi. Seveda navadno ljudje, ki jih nič ne boli, se mislijo, da so čisto zdravi in da se smejo s solncem po mili volji igrati. Mnogo je tudi takih ljudi, ki jim zaman dopoveduješ, da je pretirano sončenje sploh škodljivo. Tak ti tudi pozneje ne prizna, da mu je solnce škodovalo. Če je pri tem zdravje močno trpelo, pripisuje to — ne solncu, temveč pravi, da se je še premalo sončil. Celotni najtrdnjših hrustih lahko ima pretirano in naglo sončenje zle posledice (v živčevju, krvotoku, v dihalnih organih). Vsekakor je pač tudi znano, da je pogosto posledica hude solničarice smrt.

Se ena je strašna posledica pretiranega sončenja. S poskusi je dognano, da se je pri nekaterih manjših živalih, ki so bile izpostavljene močnemu solncu, pojavil kožni rak, a le na mestih, ki niso bila z dlako zadosti zaščitena. Na podlagi teh dognanj se domneva, da se tudi pri človeku čisto pogosto pojavlja rak na čelu, licu, nosu, največ zaradi tega, ker glava ni oblečena in je za voljo tega najbolj izpostavljena solncu, odnosno prehudemu vplivu ultravioletnih žarkov solničnega spektra.

Današnji človek je žrtev civilizacije, zato mora prirodne dobrote uživati s razumevanjem. Solnce je vir vsega življenja, a je tudi vir uničevanja.

drobnostih, med drugim, da se mora novo seme najprej oluščiti, pa da mu je na njegovo zahtevo pokazala celo specialno konstruiran, v inozemstvu po specialnih navodilih in zahtevah izdelan luščilni stroj. Nadalje da mu je zaupala količino odstotek olja se mora pri iztikanju semena doseči in pa, da se olje običajno ne sme razkisliti. Izvedenca sta izjavila, da luščenje samo na sebi sicer ni tajnost, ker je navedeno v strokovni literaturi, da pa nista v literaturi našla podatkov, kako postopajo pri izdelavi avionskega olja. Glede eventualne skrivnosti v posebnosti luščilnega stroja se izvedenca kot nekompetentna nista izjavila. Poudarila pa sta, da odstotek iz semena iztisnjeno olja, da predstavlja dobljeni količnik za tvorbo gotovo važen izsledok, od katerega je mogla priti le po daljšem preizkušanju, še zlasti, če se ta količnik razlikuje od običajnih, v literaturi navedenih števil. Izvedenca sta izjavila, da moreta v smislu razlage zakona o pobijanju nelojalne konkurence smatrati to produkcijsko potanost za tajnost tožiteljice. Glede raziskaljevanja sta izvedenca na kraju izjavila še, da je v novejši strokovni literaturi popisanih mnogo načinov, ki si deloma nasprotujejo. Če je torej tvrdka inž. Nikoliću izjavila, da ricinovega olja sploh ne raziskujejo, je s tem izključila celo vrsto načinov pridobivanja in je to izjavo zaradi tega vsekakor smatrati za važno smrtno tistemu, ki bi hotel na tem polju konkurirati tožiteljici, a sam še nima praktične izkušnje.

Sodišče se je odločilo zaslisati še nekatere priče, pa je zato razpravo ponovno preložilo in se bo nadaljevala po poteku sodnih počitnic. Ker vlada za njen izid veliko zanimanje, bomo o njej ob priliki še poročali.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN i DRUG

GAJEVA 7 ZAGREB ILICA 15

NASLEDNJE ŽREBANJE

V. RAZREDA 38. KOLA

od

12. AVGUSTA

do

9. SEPTEMBRA 1939.

dnevno

GAJEVA 7 ZAGREB ILICA 15

NASLEDNJE ŽREBANJE

V. RAZREDA 38. KOLA

od

12. AVGUSTA

do

9. SEPTEMBRA 1939.

dnevno

GAJEVA 7 ZAGREB ILICA 15

NASLEDNJE ŽREBANJE

V. RAZREDA 38. KOLA

od

12. AVGUSTA

do

9. SEPTEMBRA 1939.

dnevno

GAJEVA 7 ZAGREB ILICA 15

NASLEDNJE ŽREBANJE

V. RAZREDA 38. KOLA

od

12. AVGUSTA

do

9. SEPTEMBRA 1939.

dnevno

GAJEVA 7 ZAGREB ILICA 15

NASLEDNJE ŽREBANJE

V. RAZREDA 38. KOLA

od

12. AVGUSTA

do

9. SEPTEMBRA 1939.

dnevno

1789

Štirinajsti julij

1939

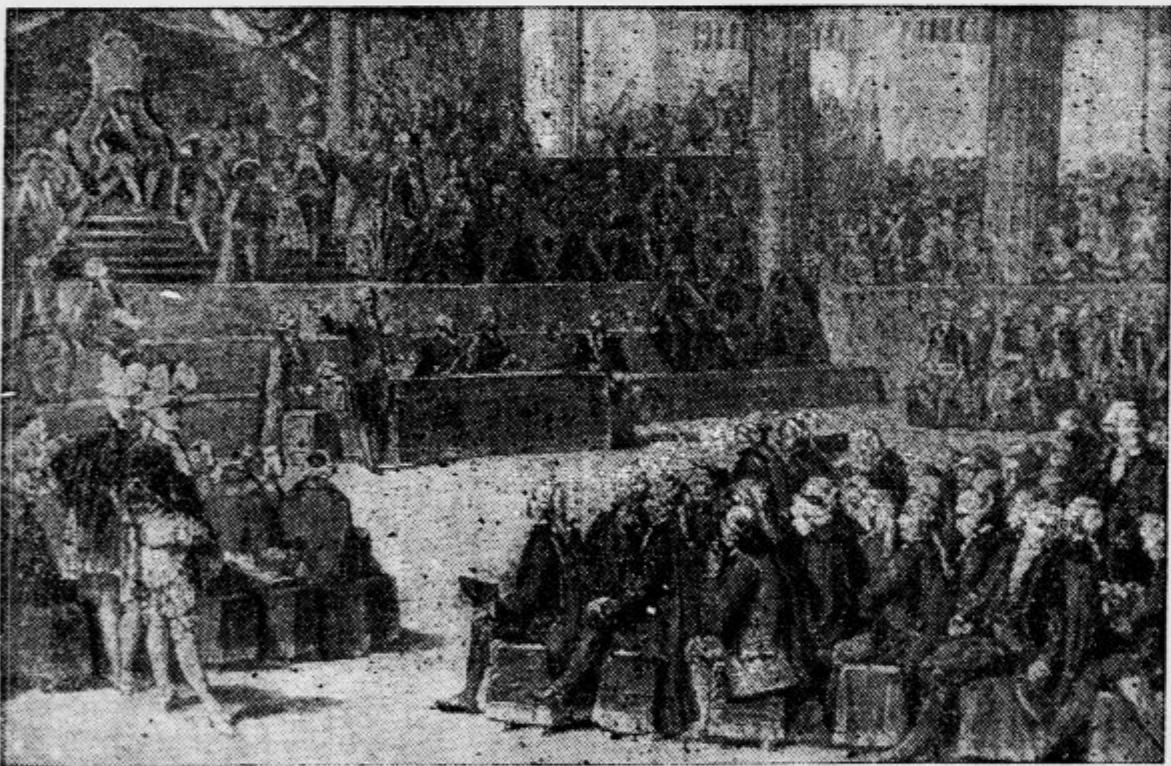
Zavzetje Bastilje

Danes praznuje francoski narod svoj največji narodni praznik v znamenju zgodovinskega jubileja, zato je ta dan obenem praznik vsega svetobodnega in svobodoljubnega človeštva.

Na današnji dan pred stoletjem leti je padla sredi Pariza močna trdnjava Bastilja, kjer so skozi stoletja med političnimi zločinci trpeli in umirali tudi najboljši sinovi francoskega naroda, katerih edini zločin je bila borba za svobodo, enakost in bratstvo med posamezniki, stanovalci in narodi. Zavzetje teh starodavnih ječ je postalo simbol upravičenega odpora vseh, ki so kdaj čutili krivico v jarmu socialnega trinoštva in tujega gospostva. Padec Bastilje pomeni začetek nove Francije in po njej prerod fevdalne Evrope, ki se kljub silni reakciji tedanjih in poznejših mogočnikov ni mogla uprati zmagovitemu prodiranju idej svobode, enakosti in bratstva v najširše sloje človeštva. Zmagale so človečanske pravice posameznika, zatirane narodne sile so se spustile, zavladal je nov socialni red — vse na temelju prave civilizacije, na načelih velike francoske revolucije.

Zgodovina osvoboditve našega naroda je dvakrat v najtesnejši zvezi z zgodovino francoskega naroda. Val zmagoslavnih idej je dosegel tudi našo deželo ter močno omajal tisoletno habsburško nasilje. V Napoleonovi Iliriji smo bili Slovenci prvič združeni s Srbi in Hrvati v eni državi. Najodličnejši sinovi našega naroda v tisti dobi so v luči svobode francoske civilizacije spoznali temo tujega gospostva na naši zemlji, stopili so v službo ideje v zavesti, da služijo lastni domovini in svojemu ljudstvu in tako položili temelj borbi za našo svobodo, ki smo jo pa po hudi dobi zatiranja in nasilja dosegli komaj po dobrih sto letih, ko so se Francozi v Flandriji in ob Marni borili tudi za novo Ilirijo, za našo svobodo v Jugoslaviji. Tega ne moremo in ne smemo pozabiti nikoli, če hočemo ostati svobodni narod v svoji domini državi.

Vsa stremiljenja evropskih narodov po osvoboditvi izpod tujega gospostva so temeljila v bistvu na človečanskih pravicah posameznikov in na najelementarnejših pravicah narodov, ki jih je proglasil francoski narod. Tako je štirinajsti julij postal in ostal simbol borbe za enakopravnost, svobodo vesti, svobodo dela in misli, simbol, ob katerem se srca svobodnih in svobodno željnih narodov s hvalečnostjo spominjajo prvih rovkopov nove dobe v zgodovini človeštva. Naj bi vzvišena gesla svobode, enakosti in bratstva zmagovala in dokončno zmagala vedno in povsod, da zavladata slednjic na svetu Pravica in Mir, ki sta tako potrebni posameznikom in narodom.

Otvoritev stanovskega zasedanja 5. maja 1789 — začetek nove Francije in nove Evrope

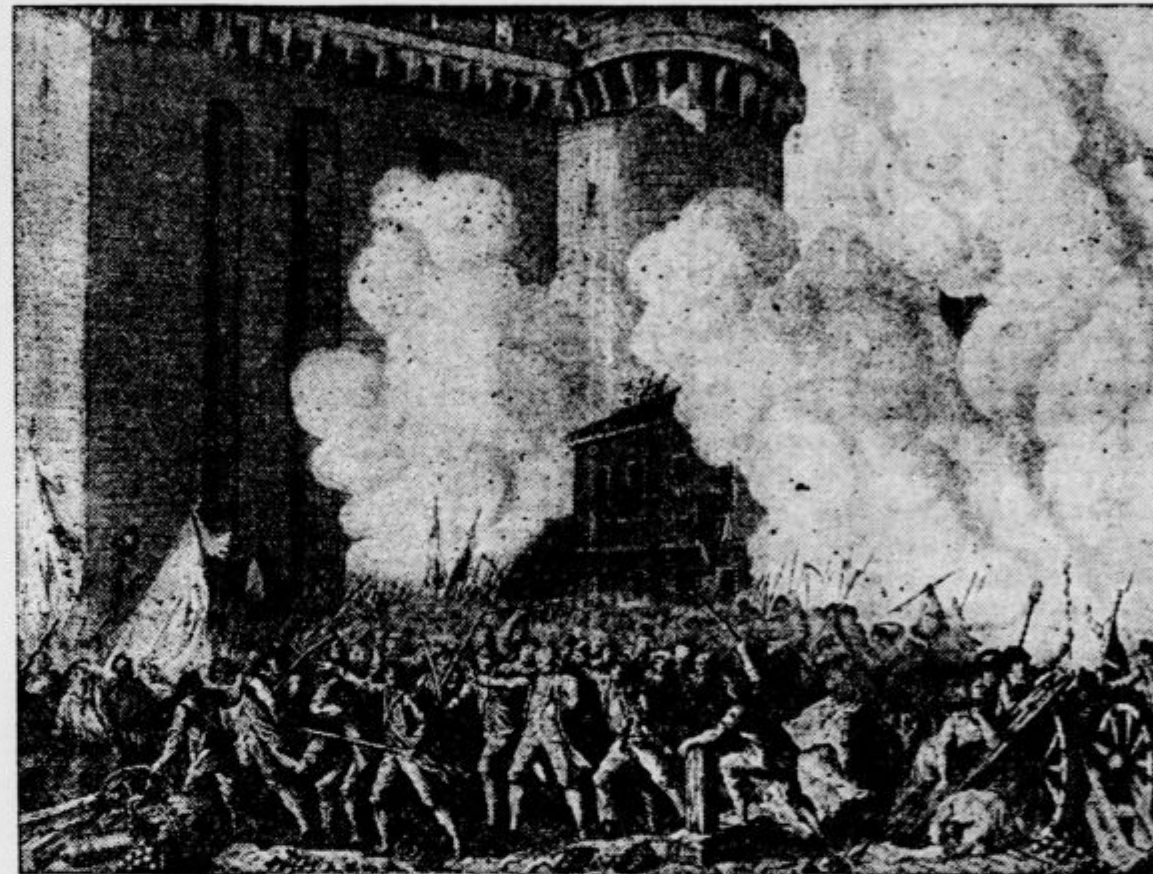
Torek, 14. julija 1789. Sinovi moji, pri spominu na sramoto vaših očetov, v upanju na pravice vaših otrok, bodite danes močnejši! Danes se morate izkazati ali pa morate umreti!

Toda priskrbiti si moramo še orožja. Nas je 150.000 mož in komaj vsak tretji ima cepin. Oboroženi pomenimo nepremagljivo nacionalno gardo. Brez orožja pa smo bedna drhal, ki jo bo vojni bog Broglie s karteč razpršil. Torej orožje je tisto kar nam manjka. Slišali smo, da so v Invalidskem domu spravljene puške. Tja moramo iti! Sicer je tam v bližini Bésenvalovo taborišče, toda morda ne bo streljal na nas. In če strelja, več ko umreti ne moremo. Tako so se okoli devetih zjutraj zapodili proti Invalidskemu domu nepregledni valovi nacionalnih prostovoljcev, da si poiščejo, kar jim je manjkalo. Popeli so se na zidove, niti en invalid ni streljal in vrata so se na stečaj odprla. Patrioti so se hrupno vsuli noter, preiskali vse sobe in hodnike od kleti do podstrešja in so našli orožje. Kakor lačni levi so se vrgli na plen in 28.000 pušk je prišlo na ramah prav toliko nacionalnih gardistov iz temnih kletnih prostorov na beli dan. Iz Bésenvalovega taborišča se ni oglašil niti en strel. In zdaj na Bastiljo, neustrašni pogumni Parizani!

Stari poveljnik Bastilje de Launay ni vedel, kaj naj stori. Magistrat ga je naprosil, naj prevzame nacionalne vojske v trdnjavo, kar je pomenilo z drugimi besedami predajo. Toda Launay je imel ukaz Nj. Velikanstva. Njegova posadka je štela samo 83 starih invalidov in 32 mladih švicarjev. Zidovi so sicer debeli devet čevljev, tudi smodnika in topov je dovolj, toda živeža je, žal, le za en dan. Dobro premislil, stari Launay, kaj bo storil.

Medtem se že od devetih naprej razlega po vsem mestu klic: Na Bastiljo! Launay je s prijaznimi besedami skozi strelne line odklonil raze meščanske deputacije. Proti poldnevni so spustili v Bastiljo Thuriota, ki pa ni mogel pregovoriti Launaya k predaji. Stari možak se je odločil, da požene utrbo v zrak. Thuriot je stopil z njim na zobčaste nadzide: tu so bili cel kup kamenja za tlak, staro železje in vse, kar se je dalo zmetati dol. Topovi so bili vsi dobro pripravljeni pred vsako strelnico. Toda, Thuriot, samo pogled, kako se zunaj med bitjem plat zvona in bobnanjem k splošni vstaji po vseh cestah valjajo množice. Tudi Launay je videl to. Postal je bled in je vprašal: »Kaj hočete?« — »Gospod,« je odvrnil Thuriot ves navdušen, »kaj hočete? Pomislite, da lahko naju oba vržem s te višine navzdol.« Globina brez jarka je merila sto čevljev. Launay je umolknil. Thuriot se je pokazal z nekega nadzida množici, da jo pomiri. Nato je stopil dol, svari invalide ter se odstranil. Invalidi so izjavili, da ne bodo streljali, dokler ne bodo streljali nanje.

Gorje ti, Janay, če se v tej uri trdno ne odločiš, če v tej uri nisi gospodar nad okoliščinami. Množice naraščajo, njih mrmanje postaja glasnejše in se sprošča v ognju iz pušk, ki pa so seveda nasproti devet čevljev debelim zidovom brez moči. Za Thuriota so spustili vnanji vzdigni most, po katerem je vdrila nova deputacija meščanov, tretja in najglasnejša, na vnanje dvorišče. Ker se na prijazne besede ni hotela umakniti, je ukazal Launay streljati in dvigniti most. Bilo je le rahlo iskreje, toda zadostovalo je, da se vname lahko vnetljivi kaos. Iskrenje je ubilo nekaj ljudi, videli so lastno kri in vstaja se je sprožila v srdito streljanje s puškami. Z visoka utrbo so se vsule iz težkega topa krogle nad glavami. Bastilja je oblegana. Naprej, Francozi, naprej, kdor je junak! Zdaj je prišla ura svobode! Naprej Louis Tournay, kolar iz Maraisa, nekoč vojak v polku Dauphine, strgal verigo vzdignega mostu, čeprav šviga okoli tebe ognjena toča! Louis Tournay stoji na bajonetih,

Zavzetje Bastilje (po starem bakrorezu)

vsajenih v zidnih spahih, in tolče z vso silo, dokler ne prebije verige, naka pade močniti vzdigni most. Sijajno delo! In vendar so to šele vnanje gradbe. Še se dviga osem stih stolpov s puškami invalidov, s kamenjem za tlak in s topovskimi žreli. Še zija nepremostljiv jarek s kamnitimi stenami.

Toda kako je medtem v mestu? Pariz je dosegel višek besnosti... Vinski trgovci Cholat je postal topničar. Le poglejte, kako zna ravnati pomorščak Georget, ki je pravkar dospel iz Bresta, s topovi slamskega kralja. Kmalu sta oba sprožila spoštovanje vzbujajočo glasbo. Tudi francoski gardisti so prišli z resničnimi topovi. Z vseh streh in z vseh oken se siplje v ravni črti ognjena povodenj iz pušk, žal, brez uspeha, kajti zidovi so devet čevljev debeli. Notri leže invalidi na tleh in streljajo udobno, komaj zdaj pa zdaj se vidijo izza zidov njih nosovi. Mi pa streljamo in padamo in ne napravimo niti najmanjšega vtisa.

Naj torej divja ogenj, naj uniči vse, kar je gorljivega. Stražarne in jedilnice invalidov so v plamenih. Neki prisojen lasuljar hoče zažgati tudi soliter v arzenalu. Na srečo ga je sunil neki patriot s puškinim kopitom v trebuh in tako preprečil njegovo početje. Da, da, drhal se že oglašala. Tam je mlada, lepa dama, ki jo imajo pomotoma za Launayjevo hčer, pa jo hočejo sežgati na slami. In spet pridrvi neki patriot in jo reši. Zdaj so privlekli cele vozove slame in sena, ga pometali pred zidove in zažgali. Pravi peklenški dim, hrup in trušč kakor na sodni dan. Ranjenec odnašajo, umirajoči pa prosijo žive, naj vztrajajo, dokler ne pade trdnjava. Toda kako naj pade? Zidovi se tako de-

bell! Tri nove meščanske deputacije hočejo pregovoriti Launaya k predaji. Toda oditi morajo med sikanjem krogel iz Bastilje. Kaj storiti? Ognjegasci brizgajo vodo na topove invalidov, da bi zmogli njih zažgalne odprtine, toda brizgalnice ne sežejo tako visoko. Ljudje s klasično izobrazbo predlagajo katapulte, da bi prevrnili zidove. Neke pivovar svetuje, naj bi zažgali Bastiljo z mešanico fosforja in terpentinovega olja, ki naj bi jo s tlačilno črpalko brizgali kvišku. Toda zdaj so prišle tudi francoske garde s pravimi topovi in izvežbanimi topničarji, zdaj bo bolje.

Na notranjem dvorišču Bastilje pa je tik takala stolpna ura, kakor da se ni nič zgodilo. Ob eni se je začelo streljanje, ura kaže zdaj pet, streljanja pa še zmerom ni konec. Globoko spodaj pod oboki slišijo jetniki zamolklo grmenje, kakor da bi se tresla zemlja. Ječarji jim nečejo dati pravega odgovora.

Gorje ti, Launay s tvojimi ubogimi sto invalidi. Broglie je daleč in njegova usesa so gluha. Bésenval sili, toda ne more pomagati. Kaj naj Launay stori? Samo eno: Bastiljo pogrnati v zrak. Kraljeva trdnjava se ne sme nikoli in na noben način izročiti

zni most se je spustil in urni Maillard ga je čvrsto pritrdil. Le noter živa povodenj in Bastilja je zavojevana. Victoire! La Bastille est prise!

Na dvorišču stoje švicarji v strnjenih vrstah. Tudi invalidi so tu. Orožje je naslonjeno ob zid. Prvi zmagovalci so jih od samega veselja nad prestano smrtno nevarnostjo objeli. Pridivljali so novi zmagovalci, tudi pijani, toda ne več pijani samo od veselja. Vsa živa pariška povodenj pridrvi v Bastiljo. Vse hiti brez reda po hodnikih in dvoriščih Bastilje. Kakor rečeno, niso bili več pijani samo od veselja. In ubogim invalidom ko kmalu odklenalo. Ko je neki švicar hotel pobegniti, je prejel smrtni strel. Nekemu invalidu so odsekali desmo. Hotel je pobegniti, pa so ga obesili. Švicarji in invalidi morajo na magistrat. Kjer bodo sojeni. Launayja so odkrili v trenutku, ko se je hotel zabosti. Ven z njim na magistrat! Tam naj ga sodijo. On je v kraljevem imenu tako dolgo branil Bastiljo. Kletev in jeza sta ga obdala, dokler niso odrinili straže. Ubogi Launay, živ ne boš prestopil magistrata. Samo njegova krvava kita bo prišla kot zmagoslavno znamenje na magistrat. Njegov krvav trup leži na stopnicah magistrata, njegovo odsekano glavo pa nosijo na cepinu po pariških ulicah. Bratje, vaš srd je krvoloč. Ubili so še nekega častnika in obesili nekega invalida na svetilko... O julijsko večerno sonce, tvoji zahajajoči žarki padajo v tej uri na žanjice po mirnih njivah, na stare mamice ob preslihcach po vaških kočah, na ladje v tistem oceanu, na Orangerijo v Versaillesu, kjer zdaj nališpane dvorne dame plešejo s huzarskimi častniki, in na tuleča pekleniska vrata pariškega magistrata. O, prijatelji, ne omadežujte s krvjo najbolj zelene lovornike, kar jih je bilo pridobljenih na tem svetu! Toda to jim zdaj ni mar. Kajti bil je boj titanov z Olimpom, in glej, titani so zmagali, in tega skoraj sami ne verujejo in besne, kakor drugače pač ni mogoče. Sedem jetnikov iz Bastilje, ki jih nosijo na ramah, sedem glav na cepinih, ključ od Bastilje križarijo po pariških ulicah. Glejte, kako stopajo francoske garde v strnjenem oddelku k vojašnici, z njimi invalidi in švicarji, katere so sprejeli v zaščito. Še v večernem mraku se sliši zamolklo grmenje padajočih zidov Bastilje. Papirji iz arhivov leže razmetani okoli. Hude tajnosti prihajajo na dan in že dolgo pokopan obup govori z visokim glasom. Berite samo tale odrezek nekega pisma: »Če bi mi monsigner v mojo tolažbo za božjo voljo le dovolil, da prejmem sporočilo od moje drage žene, in če bi bilo le njeno ime na koščku papirja kot dokaz, da še živi. To bi bila zame največja tolažba...« Ubogi človek, tvoja draga žena je mrtva in tudi tebe ni več, kajti petdeset let je preteklo, odkar je bila napisana ta prošnja.

In tako sledi julijskemu večeru noč. Pariz spi. Patruje hodijo po mestu, izvedelo se je, da se blizu 15.000 vojakov.

Medtem se je končal ples v Versaillesu. V Orangeriji je tih. Nj. Velikanstvo kralj spi. Toda po polnoči pride lancourtski vojvoda, ki sme ob vsakem času v kraljeve sobane, k njegovi postelji in sporoči, kaj se je 14. julija v Parizu zgodilo. »To je torej revolucija?« vzkligne ubogi Ludvik in se prestrašen vsede na posteljo. »Ne, Velikanstvo,« odvrne vojvoda, »to je revolucija!«

Skrajšano poglavje iz knjige: Th. Carlyle »Velika revolucija«

Kdor zida

dobi ves stavbeni material pri

Material

trg. dr. z o. z.

LJUBLJANA

TELEF. 27-16 — TYRSEVA C. 36/b.
Rojstvo: Material.

Gospodarski polom — idejni prelom 1. 1789

Ves svet se je stresel, ko stol se spodnesel in glava zletela je v prah...

(Po narodni)

Galska tla so bila tisočletja topilnik, ki je s kopna vsesaval razne rodove in jih naselil prelil v dokaj enoten ljudski lik. Njegov duh pa je sčasoma postal palčice vseh prosvetnih žaritev v Evropi, palčice, ki je znalo zjedene misli iz tujine skladno oblikovati in jih potem razširiti po svetu. »Še danes je v visoki meri dana Francozu tvorna kulturna sila. Na vseh področjih dejavnega življenja, v modroslovju, umetnosti, pesništvu, tehniki, oblikovanju države in družbe so Francozi vselej stali na vodilnem mestu, priznava Der Grosse Herder, tiskan 1932 v Hitlerjevini.

Potomci novotarskih in lahkovzbudnih Galcev kakor tudi oblastiljivih Normancev razodevajo čisto drzen polet: za vso deželo velja, kar je rekel za Pariz ugleden govornik ob velikem prevratu:

Le mur murant Paris rend Paris murmure... (zid, oklepajoč P., dela P. mrmra-joč).

Narod, ki je ustvaril pojem »esprit« (bistrica, ostrca, duhovite domiselnosti), ni mogel v nedogled prenašati zlorabe, kakršno so višji sloji uganjali nad njim. Prosvetljeni filozofi, skrivne družbe, Montesquieujevo kazanje na svobodno angleško državnost, Rousseaujev nauk o prirojenih človeških pravicah in o ljudski nadvladi, učinkovita ameriška prekucija — vse to je dovedlo do preloma.

Tisto leto, ko je tiskar Merk v Ljubljani spočel drobno revolucijo za svojo »Lai-bacherico« vtisniviši ji slovensko štirinastnico za geslo, je stopal neko jutro zvezdogled mimo Bastilje, ki je bila ječa za poli-

tične nevedčnike in simbol nesvojnosti. Doma je razgrnil planetarij in pričel: »Sedemica pomeni sekiro. Bastiljo so začeli zidati 1370. V tem številu tiči zlokobna sedmica. Zdaj stoji poslopje 700 let. Pišemo pa 1789. Julij je sedmi mesec. Povsed sedmice! Dve sedmici dasta 14. Sekira te poruši, zgrmela bo! In res, dvakrat sedem dni pred 400letnico kosovskega poloma je pariška množica naskočila Bastiljo in jo podrila, kakor je napovedal horoskop. Ze 99 let jo nadomešča, ko svari len prst oblastnikom — Julijski steber.

Ob padcu mogočne stavbe je strepetala zemlja. Narod je pokopal samodržstvo, cerkveno imetje porabil za kritje asigov, odpravil fevdalne oblasti, rojstne prednosti, neenakost stanov, podlostjo kmetov. Globoko je zazeval idejni prelom.

»Revolution française!« je oznanil planetarij.

»Veto, un Corse la finira!« (ugovarjam, Korsican jo bo končal) je pripomnil duh Anagrammaticus.

»La France veut son roy!« (Francija hoče svojega kralja) je pojasnil tretji natančno z istimi črkami ko prva dva (če šteješ y-ii).

Britski govornik Burke je čez nekaj mesecev bridko sodil pariško demokracijo in razburkal evropsko javnost zoper Francijo. Ta se je zapletla v dolge vojne. Ena njih je ustvarila kraljestvo Ilirijo. Kako so naši rojaki sprejeli »luč od zahoda«?

»Navdušenje frankofilov med francosko zasedbo ilirskih krajev kakor kasneje zameri avstrijskih privržencev nista dovolili nepristransko gledati na dejstva. Vendar danes po 120 letih podrobnega raziskovanja francoskih, »ilirskih«, nemških in drugih zgodovinarjev ali pisateljev ni težko natančno oceniti zasluge francoske gospostva za

jugoslovenske književnosti. Vobče se vsi spisi in članki, ki se bavijo z Napoleonovo dobo, enodušno izražajo, da je pri narodih, dotle oviranih v razvijanju svojega lastnega značaja, francoska vlada spoševala svobodni razmah narodnih omik, saj njej nikakor ni bilo v prid dušiti to čustvo. In razen visoke duhovščine ali plemstva, navezanih z raznimi koristmi na bivšo vladavino, se je prebivalstvo Ilirije v kratkem prilagodilo novim okolnostim. Je približ 1924 R. Mainxner v Revue des Et. Slaves (citira dr. J. Tavzes v knjigi: F. Dobrovolje, Charles Nodier, Statistique Illyrienne, Ljubljana, 1933).

V Ljubljani, kjer je 1789 več razumnikov znalo francoski in čitalo francoske knjige ali časopise nego 10 let prej, je štela francoska revolucija že v začetku toliko pristašev, da je mogel ob padcu Bastilje iziti v Merkovem nemškem časopisu nemškega pesnika K. F. Schubarta navdušeni pozdrav revoluciji in Voltairu v ponatisu. Muzej hrani to Merksche Laibacherzeitung, ki 12. sept. prinaša 12 vrstic na drobno od vrat, za katerimi je svoj čas sedel Voltair. Grozno stavbo pa je

občanoz prostih krepka dlan razsula v prah in sip droban...

Hvalnica se končuje v izvirniku:

Drum, Biedermann, empfangt meinen Segen Für diese Trümmer, die du mir geschickst. Sie ist mir theurer als ein goldner Degen, Womit einst ein Tyrann die Freien unterdrückte.

Gesla francoske »svojbošene« je prvi obravnaval Pohl. Zbog ostre cenzure je moral Vodnik v svojem glasilu zafrkavati 1797. Francoze, češ da hočejo »z mečem inu strelom to novo prostost inu svobodnost v glavo zasadi«. Ljudski bukovnik Andreš odseva seve nazor avstrijske cerkve-

ne in državne oblasti, očitačjo Parizu, da je umoril svojega kralja »kakor vqlk jag-nje mladost«. Enako konservativen je pes-mar Volkmere, povzdigujoč v basni o sivcu srečno podložnost:

Podložnik, v srce si zapiši, kaj stari sivec te vuči: prost biti ti nigrad ne išti; či iščeš, tak nesrečni si...

Najmočnejša postojanka slovenskih simpatizerjev revolucije je bila med visokoli v Gradcu, trdi pravilno prof. Kidrič (Zgod. sl. slovstva). O Zoisu pravi, da ta fevdalec vsaj s socialnimi tendencami revolucije gotovo ni simpatiziral. Pozneje ob okupaciji je njegov odpor pod pritiskom težkih kontribucij stalno rastel. Ko pa so prišli doli razmah slovenski besedi, je Vodnik navdušeno zakrožil:

Duh stopa v Slovence Napoleonov, En narod poganja Prerojen, ves nov...

Korsičana je slavil kot velikana z nagrobniimi napisi v nemščini Ivovski knjižničar Kuralt. Ko se je učeni rodoljub po-zneje vrnil v Ljubljano, ga je 1813. jeseni avstrijska vojska oblast pregnala v Gradec »kot znanega oboževalca Francije«, obenem še nekaj mlajrov, na pr. Knafila v Ro-žu, Pichlerja v Malnicah (Dr. Remeš, Abbé Martin Kuralt, Zbornik Mat. Slov. 1912).

Zdaj ob reakciji je nemara ta ali oni blagorval samega sebe, da se poprej ni pre-glasno postavil za načela velikega prevrata. Vendar v Dalmaciji se je kapucin Ri-biž upal okoli 1820. pravit svojimi gim-nazičnem: »V 4 letih so nam F. naredili več dobrega ko Habsburžani v 4 stoletjih!« (L'Europe de l'Est et du Sud-Est, junij 1934). Ako je sam avstrijski cesar obžalo-val, da niso F. ostali delj časa tu, gre taka

izjava tem bolj od srca domačim zgodovinarjem, tako dr. Lončarju: »Francoska doba je trajala premočno časa. Da bi se bila njena načela mogla dejansko uveljaviti, na pr. glede podložništva« (Polit. živ. Sloven-cij). Ali prelato Kovačič: »Slovenske de-žele so bile zopet pod enim vladarskim žezlom ter zanaprej skupno trpele in — upale. Nastopila je težka reakcija, a v evropsko miselnost vržene ideje se niso dale zadušiti« (Staj. in Premurje).

Opevajoč revolucijskega govornika Mi-rabeauja, zaključuje čilski bard F. Zapa-ta Lillo svoj sonet:

Y la Francia cantó con bronco pecho la Marsellesa del linaje humano:

Soberano del mundo es el Derecho!

to je: In Francija je zapela iz hrupavih prsi marsejskega človeškega roda: Vrhovni vladar sveta je pravica! A Portugalec Mendes-Leal:

Esse emblema ?que diz? »Fraternidade.« É de França ha-de ser da humanidade...

po naše: To znamenje pomeni — kaj? »Bratstvo«. Francosko je, postane naj člo-veško...

Zelja se mu je uresničila. Pojmi franco-ske revolucije so prepredili vesoljni svet. Zlasti mali, podjarmljeni narodi so se okle-nili njene mesjanske misije. Mnoge samo-stojne države in državo so se razmahle v duhu marsejske. Ako pa je po sili raz-mer osvrknila neka senca jasno trobojni-co francosko, se vendar nihče ne bo mogel ubraniti, da ne bi z užitkom poslušal nar-pitnico, ki jo Aškerc polaga maršalu Mar-montu na jezik:

Fraternité, égalité, Égalité in liberté. To bodi geslo naše.

Anton Debeljak,

Človeške in državljanske pravice

Ko je francoska narodna skupščina 4. VIII. 1789. odpravila fevdalne privilegije, je izrekla načela, nazvana »Déclaration des Droits de l'homme et du citoyen«, ki naj bi bila nujna podlaga vsem človeškim ustanovam. Ker pa to izjavo na splošno slabo poznamo, naj ponatisnemo plodna gesla, razglasila je prisotnosti in pod po. kroviteljstvom Najvišjega bitja.

I. Ljudje se rode ter ostanejo svobodni in enaki v pravicah; družabni razločki se smejo ustanoviti samo na obči koristi.

II. Smoter sleherne politične združitve je ohranitev prirodnih in nezastarljivih človeških pravic; te pravice so prostost, lastnina, varnost in odpor nasilju.

III. Načelo vrhovne oblasti biva bistveno v narodu; noben zbor, noben posameznik ne sme vršiti oblasti, če ta ne izvira izrečno iz naroda.

IV. Svoboda je v tem, da moreš početi vse, kar ne škodi bližnjemu. Izvajanje naravnih pravic vsakega človeka ima potek edino tiste meje, ki zagotavljajo ostalim članom družbe uživanje istih pravic. Te meje more določiti zgolj zakon.

V. Zakon sme prepovedati le dejanja, kvarna za družbo. Kar v zakonu ni zabranjeno, se ne sme ovrniti. Nikogar ne smejo siliti, naj počenja to, česar zakon ne veleva.

VI. Zakon je izraz obče volje; vsi državljani smejo osebno ali po zastopnikih prispevati k njegovemu oblikovanju; biti mora eden in isti za vse, bodi si da štiti ali pa kaznuje. Ker so vsi državljani enaki v njegovih obeh, so takisto vsi pripisani k vsem javnim dostojanstvom, mestom ali službam po svoji zmožnosti, pri tem se gleda samo na njih kreposti in njih spretnosti.

VII. Nihče ne sme biti obtožen, prijat ali zaprt drugače kot v primerih, določenih v zakonu, in sicer v predpisanih oblikah. Kdor se zavzema za samovoljne ukaze, jih pošilja, izvaja ali veli izvajati, bo kaznovan; toda slednji državljani, pozvan ali za-

sačen v imenu postave, mora takoj slušati; z odporom se pregreši.

VIII. Zakon mora določati le točne in nujno potrebne kazni. Nihče ne sme biti kaznovan drugače kot na osnovi zakona, postavljenega in razglasega pred prestopkom, in enakomerno izvajanega.

IX. Ker se vsak človek smatra nedolžen, dokler ga nismo proglasili za krivega, mora zakon zaustaviti vsakršno strogo, ki ne bi bila potrebna, da si zagotovimo njegovo osebo, kadar se smatra za neobhodno, prijati ga.

X. Nikogar ne smemo vzemirjati zaradi njegovih nazorov, celo verskih, samo da njih razodevanje ne kali javnega reda, določena v zakonu.

XI. Svobodno izražanje mnenj in misli spada med najdragocenejše človekove pravice; vsak občan sme torej prosto govoriti, pisati, tiskati, vendar odgovarja za to prostost v primerih, določenih v zakonu.

XII. Jamstvo človeških in državljanskih pravic zahteva javno oblast; ta oblast je torej ustanovljena v prid vsem, a ne v zasebno korist onim, katerim je poverjena.

XIII. Za vzdrževanje javnega občinstva in strošek uprave so skupni prispevki neobhodno potrebni; porazdeliti se morajo na vse občane enako po njih sposobnostih.

XIV. Državljanj imajo pravo, sami ali po svojih predstavnikih ugotoviti nujnost javnih dajatev, jih svobodno dovoliti, nadzirati njih uporabo, določiti njih kakovost, višino odrajanje in trajanje.

XV. Družba sme zahtevati račun od vsakega javnega nastavljenca o njegovem poslovanju.

XVI. Nobena družba, v kateri pravice niso zajamčene niti ni določena delitev oblasti nima pravice do obstanka.

XVII. Svobojna je nedotakljiva in sveta. Nikomur se ne more vzeti, razen kadar to izrečno zahteva javna blaginja, zakonito opredeljena, a poprej se mora dati primeren odškodnina.

S poti po Bolgariji

V Plovdivu, ob Marici

Vožnja iz Sofije v Plovdiv je vožnja na bolgarski jug in hkrati na vzhod: dve strani sveta, katerih prva je ob koncu junija prešla s hudo pripeko, druga pa vabila z lepoto trakijske ravnine, ki nanjo že diha iz daljave črno morje. Železniška zveza je ista kakor za pot v Carigrad. Ko poslušas enakomerno udarce koles, ti od utrujenosti zapoje tolažilna melodija: Carigrad... Nemara je bilo v zvoku tega imena malce fantazijskega hladila zoper čemeco vročino, ki je legla tudi v vagon brzca in se ni dala odpraviti niti s prepilom. Zdelo se je, da so rumene lehe žita po poljih razbeljene od sonca. Človek bi pri odprtih očeh zasajal o zelenem hladu gorskih dolin, kjer brzica izpod skal ledena voda...

Toda — glej, železna cesta se vedno bolj dviga, že smo v Rodopi. A tudi iz njihovih bolj skromnih gozdov ne doteka kdo ve kaj hladnih valov. Vse sapa so zastale. Rumeni polni popokani suhi trate, ki so že dolgo izgubile barvo svežega klorofila. Lestam po »La Bulgarie touristique«, ki mi jo je pozorni Bojan Bolgar na sofijskem kolodvoru stisnil v roko, in srčnem kdaj

končal šele proti jutru. Na bojišču je oble. Žalo nekaj mrtvih in onemogla žrtv za. poznelega Morfeja.

Druga dne sem poiskal v Narodni biblioteki pisatelja in knjižničarja Viča Ivanova. Avtor edine bolgarske knjige o Meštrovici me je sprejel s slovansko širino in poskrbel pri občini za kočijaža, ki mi je bil na razpolago do večera. Ravnatelj Narodne bibliotek in muzeja Dimitr Cončev, avtor krasne znanstvene publikacije »Prinosi k m starata istorija na Plovdiv«, ki mi jo je bil poklonil za spomin, me je ljubeznivo vodil po muzeju in knjižnici. Plovdivska Narodna knjižnica je najstarejša v Bolgariji in šteje nad 200.000 zvezkov, med tem ko so v muzeju, čez mero zabasane kakor vsi provincialni muzeji, ki ne uživajo široke finančne naklonjenosti centra, zbrane nekatere prav zanimive starine. Zlasti preseneta dobro ohranjena plastika izra grške in rimske dobe, delo lokalnih mojstrov, ki so svoje helensistične vzore cepili na trakijska izročila. Numizma

končna zbirka je tem zanimivejša, ker so v Plovdivu — rimskem Philippopolisu — nekoč kovali cesarske novce, ki kažejo razne krajevne simbole in legendarne like, med njimi Orfeja, ki so svojo kro kroti zverine, dalje boginjo reke Hebre — današnje Marice — slonečo na pečinah ob bistrem rečnem toku.

Sam cesar Trajan, ki o njem pravi srbstva narodna pesem: U cara Trajana koze uši, je dal temu mestu ime po sebi: Ulpia Trimontium. Ta »trigričnik« je prav zaradi svojih gričev, ki jim pravi Bolgari tepé, nenavadno slikovito mesto. Z uslužnim Vičom Ivanovim sva se na kočiji povzpela na enega izmed gričev, kjer je na vrhu spomenik Rusom, ki so v osvobodilnih bojih padli v okoličju Plovdiva. Od tod se odpira eden najlepših razgledov, kar jih nudijo bolgarska mesta: z vso plastičnostjo stopa pred nas sam Plovdiv, ki se je stisnil okoli čudnih skalnatih gričev kakor piščanci okrog kokej; človeku se zdi, da se le trudoma, nekako proti svoji volji širi na okoliško ravan, po kateri se vije široki pas Marice in ki jo obrobijo vrhovi starega Hemusa (Balkana) in Rodopov. Prava geološka zastavica je vprašanje, kako je na tej ravni nastalo ali zaostalo teh petero »tepét«, ki so vtisnili Plovdivu in okoličju tolikaj značilne poteze. Toda okrog njihovih prastarih skal, morda ostanka nekdanjega vmesnega gorovja med Rodopi in Balkanom, se oklepa vsa zgodovina tega, danes cvetočega mesta, ki šteje že nad 100.000 prebivalcev. Sem polagajo del častitljivih legend o pravilničnem grškem pevcu Orfeju, čigar lira je s svojimi zvoki očarala samo narodo — onega Orfeja, ki je začelneti ofirjskega kulta in mistične poezije. Njegov učenec Eumolpe je dal temu trakijskemu selšču prvo znano ime (Eumolpiad). Med temi skalnatimi griči je Filip II. kralj macedonski, naseli tisoče kaznjencev tu je v rimski kazenski dobi gradil še danes delno ohranjeno trdnjavo cesar-flozof Marka Avgrelija, čigar samogovori so nam tolikokrat vir meditacije in tolažbe. Tu so bile po ukazih cesarja Caracalle trakijske aleksandrinke igre v spomin na Aleksandra Velikega. V tretjem stoletju so Goti pomorili na tem mestu 100.000 ljudi. Mesto, ki ima tri akropole,

je s svojo okolično obsežna nekropola, kjer pogosto odkrivajo trakijske, grške, rimske in bizantinske grobove. Okoli teh »tepét« je nekot hodil samišljivi vojda križarjev Godofroy de Bouillon, v njihovi senči je preživel šest mesecev Friderik Rdečetrdec. Kakšne sence preteklosti se oklepajo mesta, ki je v današnji Bolgariji drugo po pomenu in veličnosti...

Nekdanje glavno mesto Vzhodne Rumelije, ki je bilo bolgarsko še v srednjeveškem carstvu Simeona Velikega in ki ga je otomanska sužnost za dolge vekove osiromaila, je imelo v bolgarskem preporoku, v obdobju, ko so se v delovni znameniti slikar Zaharij Zograf, sin ustanovitelja samokovske šole Hrista Dimitrova, sorodnika očeta Paisija. Tu se je jela prebujati delno pod vplivom francoske revolucije in ob sodelovanju dubrovniških kolonistov, ki so delovali tudi v Plovdivu, bolgarska narodna zavest. Plovdiv, ki je prvi slavil praznik sv. Cirila in Metoda, se je obračal zoper dvojno suženjstvo: turško, ki je bilo bolj fizično in politično, in grško, ki je zaslužilo preko cerkve duha in z »grekizacijo« ovrnilo razvoj avtohtone bolgarske kulture. O kulturni vlogi Plovdiva, ki danes telmuje s Turčijo in ki je zlasti pomemben kot eno najpomembnejših središč bolgarske upadljajče umetnosti, bom še pisal. Za sedaj zadostaj opazka, da so v Plovdivu bili pred šestdesetimi leti kulturno višje kakor v Sofiji, a danes gledajo malce ljubosumno na centralizirajoči kulturni vpliv bolgarske

Oboroževanje Anglije

Polni razmah vojne industrije — Tisoč novih letal na mesec — Protiletalska obramba — Angleška vojska Vrednost prostovoljstva — Propaganda

London, 6. julija
Ko se je admiral Usborne povrnil s potovanja po južnovzhodnih evropskih državah, je v Londonu s smehom pripomnil, da je dobil v Ljubljani vtis, da »vedo vse o Shakespeareju, a ničesar o drugih angleških silah«. Gotovo je on že sam povedal svojim ljubljanskim poslušalcem, kakšno vojno silo predstavlja sodobna Anglija na morju, v zraku in na suhem.

Vse to je pa bilo že zgodaj spomladani od takrat se je marsikaj spremenilo. Razumljivo je, da je težko ugotoviti, kako je prav za prav s številskimi oboroževanji. Splošno znano pa je, da so zadnji meseci prekosili vsa pričakovanja in pustili številke v programih daleč za seboj. Kakor vse kaže, je trajalo nekaj mesecev, da so pogladi v obrat vso ogromno masinerijo angleške vojne industrije, a zdaj, ko je v polnem teku, proizlaja več in hitreje, kakor so to računali. Ministrstvo za dobave obstoja že nekaj mesecev in ima gotovo svoje zasluge pri tem. Če primerjamo, da so ga med svetovno vojno ustanovili šele leta 1916, vidimo, v koliko je zdaj Anglija na boljšem.

Med vsem je posebno graditev zrakoplovov daleč prekosila vsa pričakovanja. Danes lahko zgrade angleške tovarne do tisoč aeroplanov na mesec in ni treba posebej pripomniti, da to proizvajalno možnost tudi v polni meri izrabljajo. S tem pa najvišja proizvajalna možnost še ni izčrpana in brez dvoma se bo ta številka v prihodnjih mesecih še zvišala. Na drugi strani pa seveda tudi Nemčija in posebno Italija že precej časa sem delata s polno paro.

Največji napredek v angleškem oboroževanju pa se tiče tovarne za obrambo proti zračnim napadom. Lanskega septembra ni bilo bolj klavnega in pomembnejšega poglavja v angleški obrambi od protiletalske obrambe. V takratni krizi — to je naknadno priznal sam vojni minister v spodnji zbornici — so imeli za vso obrambo Londona na razpolago le okoli sto protiletalskih topov, a še za te niso bili prav gotovi, če bi vsi streljali. Danes pa se pritožujejo, da so Francozi prepočasni s svojim oboroževanjem in da jih že nekaj tednov iz Anglije zakladajo s temi topovi. Torej mora biti tukajšnjim potrebam več ali manj zadoščeno.

Pozabiti ne smemo, da ima pri vsem tem Anglija še možnost, da jo tudi njeni dominioni zalagajo z orožjem in letali. Kanada je že pred meseci dobila naročila za letala. Kakršnokoli stališče bodo že zavzeli angleški dominioni v bodoči vojni, naj bodo že poslali svoje moštvo na evropske fronte ali ne, gotovo se ne bodo branili naročil za orožje in letala ter s tem zasužila.

Da je angleška mornarica na svetu največja in najmočnejša, to samo na sebi še nič ne pomeni. Anglija je v takem položaju, da lahko rabi vso svojo mornarico, pa se bo izkazalo, da je še vedno premajhna. Tega se tu dobro zavedajo. V zadnjih mesecih so ladjedelnice dobile naročila, ki presegajo po obsežnosti vse, kar je bilo kdajkoli prej naročeno. V nasprotju z Nemčijo in Italijo, ki polagata največjo važnost na podmornice, Anglija gradi svoje mornarice rušilcev, ki jih je zdaj 36 v delu. Ti so predvsem potrebni v obrambi vojni, proti napadom podmornic in pa kot spremljevalci velikih bojnih ladij.

Kako pa je z angleško vojsko, moštvo? Redna poklicna vojska ni velika, komaj dobrih 200.000 mož, pa še ti so raztreseni po vsem imperiju: Indiji, Palestini in Egiptu. A važno je dejstvo, da traja minimum službe v armadi pet let. Država ima pravico, da jih po dovršeni službi pokliče v službo kot rezerviste do 45. leta. Tako se to temeljito izvežbano jedro vojske v primeru potrebe lahko precej razširi.

Nova pridobitev na vojaškem polju je zdaj obvezna služba za letnik 1920-21. Imenujejo jih milicinke. Vsi smo se čudili, s kakšno hitrostjo in rednostjo so spravili v življenje te nove zakone. Komaj dva meseca je od tega, kar so izšli. Vsi nabori in zdravniški pregledi so se že izvršili in potrdili so nekaj več 200.000 milicinkov. Sredi julija začne prvih 40.000 služiti svoj redni polletni rok. Če pomislimo, da so morali začeti pri tem prav od vsega začetka, ni to majhna reč. Od vojašnic, uniform pa tja do oficirjev, z vsem so jih morali preskrbeti v tem kratkem času.

Končno je še tako zvana teritorialna armada, ki pa temelji na popolnoma prostovoljni pripravi poedincev. To so možiki vseh slojev in poklicev do 45. leta, ki se v prostih večerih in week-endih, en mesec pa v poletnih počitnicah vežbajo pri svo-

prestoilnice in obujajo program regionalizma.

Slovenski popotnik se v tem mestu kaj pak spominja proforskega profila naše ga Antona Bezenška, pisca knjige o Srbiji in Bolgariji, ki smo jo prebrali še v ljudski šoli in si obujali prvo nostalgijo za daljnimi Rodopi in za reko Marico, ki nam je v duhu toplo zasumela, ko smo za časa balkanske vojne poslušali z gramofonskih plošč himno »Šumi Marica«. Sprehodi po plovdivskih ulicah pričajo, da je mesto do neobčutno sredstvom neugnano modernizirano, zapuščajto neke v stranskih ulicah pod svojimi »tepét« sledove romantičnega Plovdiva z njegovo vzhodnorumelijsko, turško in še starejšo fiziognomijo. V Trgovski ulici me je presenetilo nenavadno število advokatskih pisarn. Med njimi je tudi organizator Bolg.-jugoslov. društva dr. Nikola Balto v, ki me je sprejel s prijateljsko pozornostjo. Zvečer, ko so se neke nad starim Hemusom dolgo in trdovratno utrinali bliski in osvetljevali s fantastično lučjo plovdivske akropole in kameniti relief mirnega mesta, smo se sesti. li na Bunardžiku z njim, z Vičo Ivanovim, s Sevastianom Minkovskim in z drugimi našimi prijatelji. Nevhita se je podila nad trakijskimi polji in brzela od Črnega morja v balkanske gore, toda Plovdivu ni naklonila milosti dežja. Poslala mu je samo hladni veter, ki nam je pihal v obraz na terasi, kjer smo pokopavali tropsko vroči dan in dvigali čaše vina v slavo tega mesta, ki se je zvalo Philippopolis po Filipu kralju macedonskem in ki je danes eno izmed središč slovanske Bolgarije... —

pravični dati kri za transfuzijo ranjenecem. Da so v tako kratkem času organizirali to veličansko število ljudi, ki bodo morali biti v primeru potrebe polni požrtvovalnosti in odgovornosti, in to na čisto prostovoljni podlagi, jasno kaže, kako se Anglija zaveda, da bo bodoča vojna zanj čisto drugačna, kakor so bile vse pretekla. Anglija ni imela nikdar strelskih jarkov, njeni domovi niso bili nikdar razrušeni, nikdar niso poznali med seboj vojnih beguncev. Z letali ne bo Angliji v bodočnosti prizanesena nobena vojna grozota. Nasprotno, ogromna mesta bodo grozote še povečala.

Tolikokrat smo omenili prostovoljnost na teh straneh, da zasluži, da se malo dalje časa pomudimo pri tem pojavu. Moralna naroda ni namreč najmanj važna v primeru vojne. Angliji se gotovo ni treba ničesar bati v tem pogledu. Najprej je že značaj naroda kakor ustvarjen za dobro in zanesljivo službo. Potem so vse razmere take, da ne kličejo po upor — in razmere so bolj kakor karkoli drugega, kar ustvarja potrpežljivost in vdanost voditeljem. Če se bo Angliji slabo godilo v vojni, bo za to dolžila svoje vojne nasprotnike in to ji bo pomagalo naprej. Mnogo bolj nevarno bi bilo, če bi ljudstvo dožilo svoje lastne voditelje za vse nesrečo.

S tega vidika bi se dalo končno celo Chamberlainovo politiko zagovarjati. V zadnjem letu so ga tako razpili za »moža miru«, da mu nihče ne more očitati, da bi brezvestno ali malomarno zavedel svojo deželo v vojno. Njegovi nasprotniki ga seveda dolžijo, da ne bi nikdar prišlo tako daleč, če ne bi on toliko govoril o miru, a to za široko javno mnenje ni tako lahko razumljivo in preprosto, kakor premiero va mirovna politika.

To nas privede do propagande, ki igra tako važno vlogo v vojni, da o njej upravičeno pravijo, če že ne izvazuje zmage, vsaj prepreči pogubo, ako jo vlada prav uporablja. Hitler pravi v svojem »Mein Kampf«, da zadnje vojne niso dobili vojski zavezniških sil, ampak propaganda, ki je prihajala iz Londona. Na Dunaju so bili vsa leta po vojni prepričani, da je bil Wickham Steed bolj kriv razpada stare monarhije, kakor katera koli druga sila.

Anglija je res v zadnji vojni zaposlila vse svoje največje pisatelje in novinarje po propagandnih uradih. G. H. Wells, Arnold Bennett, Northcliffe, Beaverbrook, Seton Watson, Wickham Steed — to je le nekaj najpomembnejših imen iz one dobe. Danes je polje za delovanje propagande še veliko širše kakor je bilo v oni dobi, saj takrat predvsem radio in film še nista bila tako razširjena kot danes. Kako se bo Anglija zdaj lotila tega posla, ne moremo reči. Ali začete je bil nekam nesrečen, ko je ministrski predsednik naznanil, da se »British Council« in »British Broadcasting Company« podredita vodstvu lorda Pertha, ki postane v primeru vojne propagandni minister. Lord Perth je bivši veleposlanik v Rimu in ga dolže, da v svoji dosednji karieri ni pokazal nobenih posebnih sposobnosti za tako važno in odgovorno mesto. Kar pa se je jasno pokazalo zlasti v zadnjem času, ko so toliko pisali in govorili o propagandi, je, da Angliji po svoji naravi res iskreno mrzi vsako propagando. To je sama po sebi zelo prijetna poteza angleškega značaja, v vojni pa nič kaj koristna. Lynx

Poljski obrambni trikot

Pred kratkim je obiskal Poljsko belgijski vojaški strokovnjak Robert Leurquin, ki je o svojih vtisih napisal v belgijskih in francoskih listih več člankov. Iz njegovih izjavanj o gospodarsko-vojaški pripravljenosti Poljske posnemamo med drugim naslednje informacije:

Poljska je v morju narodov otok brez naravnih obrambnih meja. Njena 2000 km dolga meja z Nemčijo tvori polkrog, ki objema Polsko kot klešče. Navzlic tem strateškim neugodnostim pa Poljaki mnogo zidajo na sposobnost spretnega manevriranja svoje vojske. Ne sme se prezreti, da tvori poljsko ozemlje za moderne vojske, ki so navezane na ceste, zelo neprimkladen teren. Poljsko-nemško mejo seče v celoti le pet za automobile porabnih cest. Poljske ceste zlasti ne poznajo trdnih betonskih mostov, ki bi prenesli večjo težo.

Vojno industrijo je Poljska v glavnem razmestila ob vzhodni Karpatov. Poljska vojska bo morala gledati, da je sovražnik ne odreže od tega prepotrebne zaledja. Poljska namreč ni mogla doslej izgotoviti primerne zaloge orožja in municije. Da bi zavarovala težko industrijo v Gornji Slezijsi, se je Poljska pred nekaj leti odločila

za zgraditev tako zvanega »obrambnega trikot«, ki tvori najboljšo zaščito neposrednega zaledja. Ta trikot tvori veriga utrd v dveh nadstropjih po zgledu belgijskih obmejnih utrd. Sleherni objekt ima stalno posadko 25 mož. Ta posadka lahko sovražniku s sredstvi ki so ji na razpolago, prepreči uporabo cest, ki so v tem predelu precej goste.

Vendar pa te naprave niso mogle povsem zavarovati poljske vojne industrije. Zato se je Poljska odločila, da svojo vojno industrijo prenese bolj proti jugovzhodu. Ba za obrambnega trikota Poljske so sedaj Karpati z glavnim oporiščem nekako v Sandomierzu, v razdalji kakih 200 km od nemške in okoli 300 km od ruske meje. Prejšnje oporišče v mestu Ostrowiec je postalo preveč izpostavljeno, zato se je vlada odločila, da bo vso vojno industrijo koncentrirala v okrožju okoli Sandomierza. Povsod v tem predelu rastejo nove tovarne iz tal kakor gobe po dežju. V kraju Stalowa Wola je nastalo celo »jekleno mesto«. Ako se upoštevajo omejene finančne možnosti Poljske, se lahko to njeno vojaško delo smatra za gigantsko. Potrebno bo le še večje število strokovnjakov, a tudi večje rezerve surovin še manjkajo.

Rusija v španski državljanski vojni

Neki A. M. objavlja v pariškem »Tempsu« po podatkih generala Krivickega v ameriški reviji »The Saturday Evening Post«, ki izhaja v Philadelphiji, pregled ruske udeležbe in vloge v španski državljanski vojni, h čemur pa iz previdnosti pripominja, da se o popolni zanesljivosti objavljenih podatkov ne more govoriti. Posnemamo nekaj zanimivosti po navedenem viru.

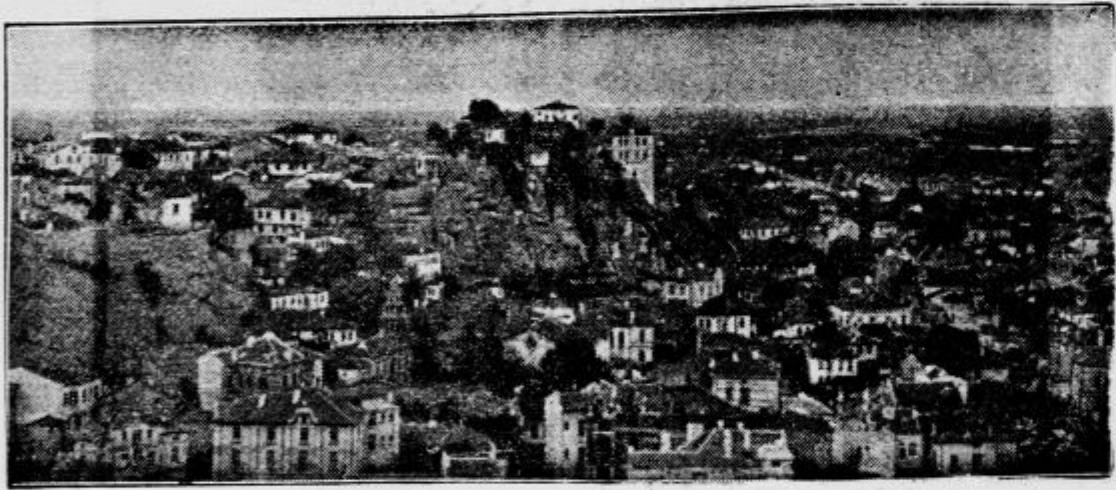
Krivicke, bivši sovjetski general, ki je ob izbruhu španske državljanske vojne vodil rusko informativno službo iz zapadne Evrope s sedežem v Haagu, obeloduje najprej Stalinovo zunanjo politiko kot »politiko strahu pred morebitno izolacijo«, pri čemer opozarja na nekdanje Stalinove napore za sporazum z obema zapadnima demokracijama, ne da bi se zaradi njih povsem odpovedal možnostim sporazuma z Nemčijo. V Španiji je nameraval Stalin udriniti pozicijo, ki bi mu dovoljevala to igrati na obe strani.

Zanimivo pa je, po sodbi Krivickega, da se Stalin v špansko zadevo nikdar ni vrkel z isto odločnostjo kakor Italija in Nemčija. Dne 28. avgusta 1936 — torej sredi španske državljanske vojne — je Stalin dal objaviti dekret, ki prepoveduje sleherni izvoz orožja in municije v Španijo. Šele nekaj tednov nato se je na seji Politbiroja odločil izrekel za vmešavanje v špansko državljansko vojno s takojšnjo pomočjo republikancem. Toda še tedaj je Stalin iz strahu pred komplikacijami priporočil največjo previdnost in je vsem glavnim agentom naročil, naj ne silijo preveč v bojne linije. Zanimivo je nadalje, da je za zalaganje z orožjem dal ustanoviti povsem zaseben sindikat, ki je moral prevzeti blago ta-

koj plačati v denarju, prevažati pa so ga smele samo španske ladje. Pač pa so istočasno razni ruski agenti po Evropi nakupovali orožje za Španijo v raznih evropskih državah.

V načrtu je bilo, da se vse dobave ruskega orožja izvrše preko francoskega ozemlja, zaradi opreznosti francoskih oblasti pa se je bilo treba posluževati drugih poti, kar je večkrat uspelo s sodelovanjem nekaterih južnoameriških diplomatskih in konzularnih zastopnikov. Ruske ladje so tako večkrat plule pod tujimi zastavami. Prve pošiljke orožja so po zadržanju Krivickega prišle v Španijo šele sredi oktobra 1936. Tako zvana »mednarodna brigada«, ki so jo sestavljali izključno komunisti, je nastopila tik pred Francovim prihodom pred Madrid. V njej ni bilo niti enega Rusu, čeprav je štela okoli 15.000 vojakov, od katerih jih je najmanj 500 do 600 prišlo iz Rusije. Vodstvo nad to brigado in vse tehnične posle pa je opravljalo samo sovjetsko vojaštvo, v celoti okoli 2000 oficirjev in podoficirjev. Vsi ti pa so bili ves čas po večini v ozadju, z izjemo pilotov letal in tankov. Vrhovno vodstvo vseh teh čet je bilo izročeno generalu Berncu, v Kataloniji pa generalu Akulovu.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stoli, naj pijejo vsak dan čašo naravnega »Franz-Josef« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josef« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

pa kdaj požirek vina: še nikdar se mi ni zdelo tak nebeški nektar. Vozimo se mi-mo kopalskih mest, kakor sta Kostenec, Banja in Solu-Dervent. V slednjem je mineralna voda, ki ima izmed vseh voda Balkana najmočnejšo radijsko emanacijo in temperaturo 65°. Zares, v tem trenutku je čtivo o tej vroči vodi kaj malo zanimivo. Naše razpoloženja dostikrat zavise od temperature in ob vročih dneh se na mah zalotimo pri simpatijah s tisto, ki je blizu ničle.

No, naposled se le večeri. Pri Pazardžiku smo že dosegli obrežje reke Marice. Ve- černi odsevi se zrcalijo v njeni vodi, nekeje zadaj po rivi pa polja. Pri Bataku se vzbujajo misli na strašen pokol, ki so ga izvršili 1. 1876 turški bašibozuki. Prebivalstvo se je bilo zaprlo v cerkev, a to je divjakom samo olajšalo klanje; pravijo, da se še danes poznajo na zidovih cerkve sle. dovi krvi. Ne vem, ali je ta pokol opisan v kakšnem epičnem delu; spomnil sem se Maeterlinckove proze »Le Massacre des Innocents«, spisane s silovitostjo flam. skih mojstrov; kdor bi opisal pokol v Bataku, bi bil moral imeti Zolajevu pero za slikanje »la bete humaine«. Pri Pečeri je bila skoraj že noč in ob progi si videl delavce, ki so spali na prostem, pogrtnjeni z odejo in s šopom sena pod glavo. Pod dolgim pasom bregov so se pojavljali otoki luči iz teme, ki je nalahno zavila ravan. S polj je prihajal prijazen dih hlada in vlage. Na mah so zasijale bli Plovdiva.

Tisti večer sem si ga ogledal bolj malo in če me je možnost, da čujem kaj domaćih narodnih pesmi, zvalila na vrt »Kamernice«, odkoder se je oglašala »pevačica«, je bilo razočaranje tem večje, ko sem silil, da poje debeluška v tujem jeziku. V hotelu »Pariz«, kjer sem se nastanil, me je nagovoril slovenski vratar, rojak iz Kamnika, ki pa je pozabil svoj materinski govor. Dejal je, da je v Bolgariji na moč zadovoljen. Noč je bila vroča, še ob enajstih so se v parku ob ulici Knjaza Borisa igrali otroci in moč v »orientalski kavarni« je imel polne roke dela z mešanjem »le« limonade in drugih hladilnih pijač. Človek ni vedel, kam naj bi se dal, in če je šel prežvakati posteljo, se je spustil v boj s soparji, ki so imeli v komarji, ki se je

K neuradni vojni na Daljnem Vzhodu

Skupina mongolskih in ruskih vojakov, ki so jih Japonci ujeli med zadnjimi boji pri Nomohanu na mongolsko-mandžurski meji. Drugače pa Japoncem v teh bojih precej slaba prede

Nebotičniki pred 4500 leti

Nova odkritja o gradnji Keopsove piramide

Najstarejše, do današnjih dni ohranjeno arhitektonsko veledelo stare dobe, Keopsova piramida, rabi znanosti še vedno za zanimive raziskave. Arhitekti iz vseh dežel so do podrobnosti preiskali mogočno zgradbo, ki je bila prvotno 143.50 m visoka, in pri tem so odkrili mnogo stvari, ki mečejo zanimivo luč na gradbeno tehniko pred štirimi in pol tisočletja.

Osnovna ploskev Keopsove piramide zavzema površino štirih velikih hišnih blokov v modernem velemestu, njena višina pa ustreza višini 40-nadstropnega nebotačnika. Iz kamov, ki so jih uporabili za to grobnico starega faraona, bi lahko postavili 1500 km dolg zid. Kako so si stari egiptski mogočniki dobili delovne sile za takšne orjaške zgradbe? Moderna znanost je prepričana, da se je zgodovinar Herodot motil, ko je poročal, da je delalo na piramidi stalno 100.000 mož v tromesečnih posadih. Gradnja piramide je bila tako rekoč »sezonsko delo«. Sicer je delalo res 100.000 ljudi, a samo v mesecih od julija do novembra. V tem času so namreč velike nileške poplave in dela na polju počivalo. V teh mesecih je bilo dovolj brezposelnih, ki jih je bilo mogoče spraviti k delu na piramido. Tako so imeli cenene delovne moči in sezonske brezposelnosti ni bilo. Ko je glavni del delavstva odšel spet na poljska dela, je ostal na terenu le štab strokovnih delavcev, ki je pripravljala gradivo in obdeloval kamenite kladce. Tako si je mogoče pojasniti, da je trajalo delo navzlic sto tisoč delavcev polnih 20 let.

Težavno poglavje je predstavljal dovoz gradbenega gradiva. Treba je bilo graditi velike ceste, da so po njih prevažali kamne, ki so jih lomili deloma mnogo kilometrov daleč na vzhodni strani Nila. Uporabljali so pri tem neke vrste sani, ki so jim podlagali okrogle hlode. Samo gradnja cest in prevažanje materiala je zahtevala deset let. Dolgo časa so si moderni grad-

beniki tudi belili glavo, na kakšen način so spravljali ogromne kamenite kvadre v višino. Pri tem je moralo imeti, kakor kažejo novejšje raziskave, glavno ulogo neko orodje v obliki črke A, ki so ga uporabljali kot vzvod. Treba je bilo cele vrste takšnih vzvodov, da so dvigali kvadre.

V novejšem času so odkrili velike razlike v kakovosti dela. Med tem ko so spodnji del gradil v obdobju vredno natančnosti, se v višji polovici še daleč niso tako trudili. Vzrok je morda v tem, da je Keops med tem umrl ali pa da so ljudi poganjali k čedalje hitrejšemu tempu. Vsekako zgornje polovice piramide v tem pogledu še daleč ni primerljati s spodnjo.

Svečanosti francoskega državnega praznika

Sodelovalo bo tudi britsko vojno letalstvo

Letošnji 14. julij, dan francoskega narodnega praznika, ki je združen s 150-letnico francoske revolucije, bodo po vsej Franciji proslavili še vse sijajnejše nego običajno. V Parizu so prispeli oddelki francoskih kolonialnih čet, ki bodo sodelovali pri velikem defileju, a prvič bo pri svečanostih sodelovalo s francoskimi zračnimi vojnimi silami tudi angleško vojno letalstvo. V Le Bourget je priletelo v ta namen 50 angleških vojnih letal.

Cela vrsta svetovno znanih umetnikov,

Letalstvo in kabalistika

Zakaj na svetu še ni miru

Kabalisti starega mesta v Jeruzalemu, ki jih je včasih videti, kako stopajo z modrijanskimi obrazmi in v belih haljah po ulicah, živijo samo v višjih in najvišjih sferah, občejujejo z angeli in duhovi in berejo prastare kabalistične knjige namesto najnovejših posebnih izdaj. Toda moderna doba prihaja hočeš nečeš tudi do njih. Ker so opazili, da neskončno govorjenje o miru in izboljšanju človeštva v Londonu in Ženevi ne vodi do nobenega cilja, so sklenili, da bodo sami nastopili. V današnjem zapletenem času preostaja še ena pot: da se pospeši prihod Mesije.

Na podlagi starih zapiskov so jeruzalemski kabalisti izbrali dan in uro, ki bi bila za njihove namene pripravna. Tega dne bi bilo treba zaklati bele peteline nad vsemi svetimi mesti v deželi, petelinja kri bi započela njih magično akcijo. Toda trenutno ni baš ugodno obiskati peš in osebno neke svete kraje. Grobnica očakov je n. pr. v Hebronu, kjer razsajajo zelo nevarne arabske tolpe, proti katerim ne zaleže nobena čarovnija nič, prav tako sta v nevarnem pasu Rahelin grob pri Betlehemu in čudodelni grob rabija Meira pri Tiberiji. Kako naj bi se tedaj izvršila magična akcija?

Eden izmed čarovnikov je našel rešitev: mogoče naj bi najeli letalo, vanj naj bi stopili z žrtvenimi petlini, pa naj bi se popeljali nad vse svete kraje palestinske. Tako se je tudi zgodilo in tako so iz letala prelivali petelinjo kri nad svetišči. Toda kaj se je zgodilo? Govorčenja o mi-

Oljska gora v nevarnosti

Britsko kolonialno ministrstvo sporoča, da je Oljska gora v nevarnosti, da jo pokrijejo stavbe. Slavnostni hrib je popolnoma v zasebni lasti, tako da oblasti spričo nezadržnega gradbenega gibanja v Jeruzalemu nimajo možnosti, da bi trajno zavirale gradnjo novih hiš na Oljski gori. Kolonialno ministrstvo predlaga, naj bi se osnoval trust, ki bi Oljsko goro kupil in jo proglašal za narodno last. Če se bo to zgodilo, bodo znova nasadili oljke na njej in ostala bo za vedno romarski kraj krščanstva. Ta čas imajo oljke na Oljski gori samo na vrhu Getzemani, ki pripada že 250 let franciskanom. Ti so tam zgradili tudi novo, veliko cerkev.

Štorklje iz valilnice

V Griebenu v Nemčiji se je zadela neka štorklja ob vod visoke napetosti in jo je elektrika usmrtila. Več dni je čepel potem samec na gnezdu in čakal, da se samica vrne, čeprav je bil od gladi že skoraj brez moči. Na zadnje so se zaroda usmili vaščani. Navzlic temu, da se je samec bral na vso moč, so pobrali jajca iz gnezda in jih položili v valilni stroj neke perutninske farne, kjer so se mlade štorklje izvalile skupaj z račkami. Eksperiment, prvi svoje vrste, je uspel popolnoma in se daj pita »rednike« male živali namesto s črvi s koščki surovega govejega mesa.

Nov vodni sport

Vsakemu njegovo jadro, bi lahko imenovali najnovejši sport, ki se je pojavil v letošnji kopalni sezoni v ameriških kopalnicah. Stopiš v dva plavača, ki sta kakor dve volti vodni smuči in vzameš v roke precej veliko, trikotno jadro ter ga ravnaš po vetru. S tem jadrom z lahkoto maneviraš in drčiš po vodni gladini tudi precej hitro.

Policajev konj

Konj newyorškega policista Philipa Fitzpatricka ve, kaj se policijskemu konju spodobi. Fitzpatrick je na lovu za nekim lopovom skočil s konja in za možakarjem v neko postajo podzemeljske železnice. Vrli konj pa se je postavil počez pred vhod do postaje in ni četril ure pustil nikogar ne noter ne ven, dokler se ni njegov gospodar vrnil z zločincem.

med njimi Maurice Chevalier in Nemka Marlene Dietrichova, dalje balet Velike opere, orkester Velike opere, zbori in godbe bodo danes v Parizu prepevali, plesali in igrali pod milim nebom. Na nagovor državnega predsednika Lebruna bo odgovoril v imenu francoskega kmetovalstva vinogradnik Jules Petit-Siclet iz Rantona, male vasice v Loudinisu. Svečanosti v proslavo važnejših dni velike revolucije pa se bodo nadaljevale, kakor smo svoječasto že poročali, še v bodočih dneh in mesecih.

Dva, ki sta se za nekaj časa poročila

Znana filmska igralka Annabella in igralec Tyrone Power sta prispela na svojem poročnem potovanju v Neapelj

Zlato iz kamnov

Romantična zgodba v treznih časih

V nekem javnem parku v Chicagu je policijska patrulja pred nekoliko nočmi opazila moža, ženo in štiriletno deklico, ki so ležali tesno drug ob drugem na tleh in spali. Pod glavami je imela bedna družina vreče in v vrečah so bili kamni, kakor so policisti ugotovili. Spravili so jo do najbližje policijske stanice, kajti prenočevati v tem parku ni dovoljeno.

Na policiji je mož povedal, kaj je s tistimi kamni, ki so jih imeli v vrečah pod glavo in od katerih se niso hoteli ločiti. McDermott, kakor se je mož imenoval, je bil odšel z ženo in otrokom, da bi poskusil svojo srečo kot iskalec zlata. Našel je končno, kar je smatral za zlato žilo, in odpravil se je domov, da bi dal kamne, ki jih je odločil, preiskati. Po poti mu je zmanjkalo vsega, z velikim trdom so si morali naberačiti, kar so potrebovali za življenje, kajti kamnov ni hotel vzeti nihče v plačilo. Policisti, ki so stišali to zgodbo, so privedli zbirko med seboj in so McDermottu tako pomagali, da je prišel do zavoda, kjer

je dal svojo najdbo lahko preiskati. Lahko si mislimo, da je bil nad vse vesel, ko so tam ugotovili, da je v kamnu izredno visok odstotek zlata. Zemljišče, ki si ga je iskalec zlata zagotovil, je vredno najmanj 200.000 dolarjev...

Indijanska princesa — doktorica

Prvi indijanski študent, ki je na vseučilišču v Maine z uspehom položil doktorski izpit, je princesa iz ene najuglednejših rdečekožnih rodbin, Eunice Josephine Nelsonova. Gospodična Nelsonova izvira iz rodbine, ki je znana nekaj čelo v Evropi. Njena sestra je nastopala pod svojim indijanskim imenom »Pegasi« kot plesalka po velikih ameriških in evropskih mestih. Na Kubi je bila pozneje model za tamkajšnji kip Svobode, sedaj pa je žena nekega francoskega časnika v Parizu in se udeležuje kot pisateljica.

Zamorski poglavarji v Parizu

Na proslavo francoskega državnega praznika in 150-letnice velike revolucije je prišla velika skupina zamorskih poglavarjev iz francoskih afriških kolonij. Nekateri so prišli v bolj ali manj elegantnih evropskih oblekah, drugi pa tudi v svojih domačih nošah

Purpurno zlato

Zlato je zlatorumeno, kakor vsi vemo, drugače bi ne govorili o »rumeni kovini«. Lahko pa storimo, da postane ta kovina vijoličasta ali purpurna s tem, da ji nekaj dodamo. Zlato potem seveda ni več čisto zlato. To nekaj, kar mu dodamo, da je na vaden aluminij. Človek bi si mislil, da postane zlato, če ga pomešamo z aluminijem, svetlejšje, kakor postane svetlejšje, če mu primešamo srebra. In v resnici postane bleščeče se belo, če vsebujemo samo desetino aluminija. Če pa te lahke kovine dodamo več, postaja barva zlata počasi temnejša, sprva rožnata, potem rdeča, a če je zlata manj nego 4 petine in aluminija več nego 1 petino, tedaj postane zlitina čudovito temno vijoličasta ali purpurna. Na žalost je ta zlitina zelo krhka in je ni mogoče obdelovati.

Najmanjše pismo

Znani ameriški Smithsonian zavod je lastnik najmanjšega pisma, kar jih doslej poznamo. Pismo vsebuje vsega skupaj 44 besed in je položeno v uho šivanke. Če hočemo ta pismo prebrati, ga moramo povečati 88-krat.

Tropska vročina v Sevilji

V Sevilji imajo te dni vročino, kakršne ni bilo, že celo vrsto leto. V ponedeljek so v senci izmerili nič manj nego 53 stopinj Celzija.

Mesto štorkelj

Neki avstralski ornitolog je potoval po naročilu naravoslovnega muzeja v Melbourneu po Afriki in je ugotovil, da je mesto Timbuktu mesto z največ štorkljami na svetu, seveda v zimskih mesecih. Mož se je zadnjo zimo potrudil, da bi jih preštel in jih je naštel 100.000, gotovo pa jih je bilo še več. Treba je pomisliti, da šteje Timbuktu 10.000 prebivalcev.

VSAK DAN ENA

Slikar Makart je v družbi rad pil, pa ga ni prenesel. Ko se mu je na neki umetnostni zabavi spet zgodilo, da je kmalu po začetku obležal, so ga prijatelji spravili v kočijo in naročili kočijažu, ki je slikarja in njegove navade že poznal, naj ga odpelje domov. Kočijaž se je čez nekaj časa vrnil in sporočil, da je šlo vse po sreči. Umetniki so mu dali dobro napitnico, mimogrede je nekdo omenil, da bi kočijažu povrnil tudi vso škodo, če je kaj nastalo v kočiji in na blazinah.

»Ah, kaj to,« je odmahnil kočijaž. »To že poznam. Nič se ni zgodilo, obesil sem mu takoj vrečo za krmo okrog vratu.«

A NEKDOTA

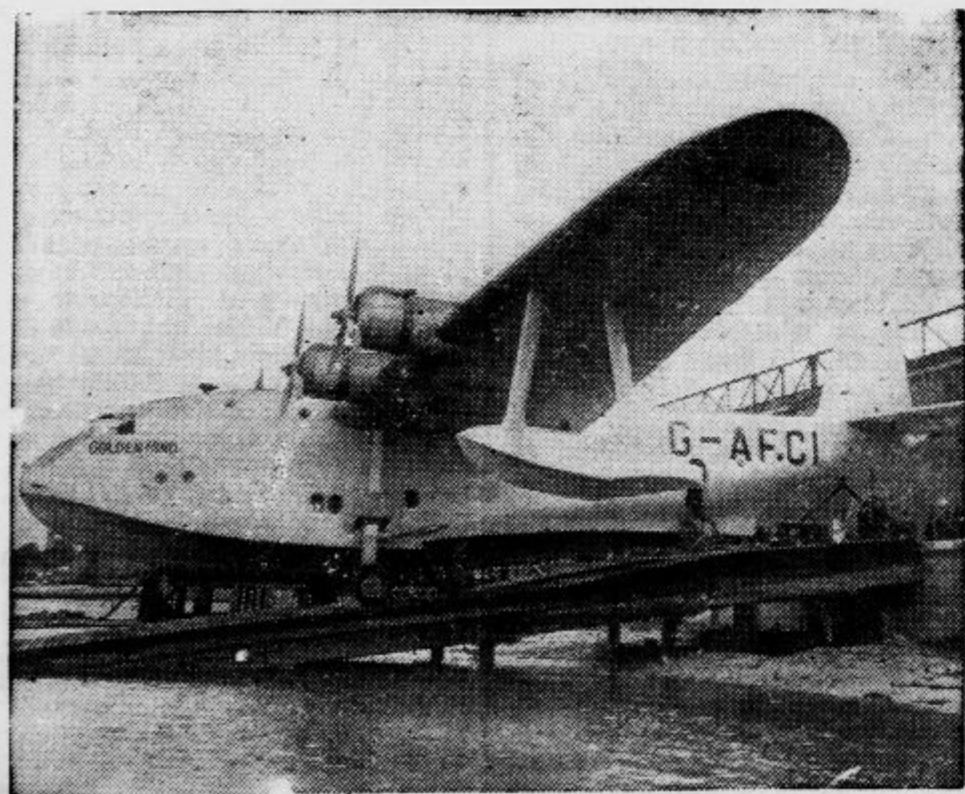
»Vse skupaj je prevara — mož drži knjigo vendar narobe!« (Everybody's Weekly)

Najboljši strelec

Francoz Genot iz Nancyja je na mednarodnih strelskih tekmah v Lucerni dosegel svetovno prvenstvo v streljanju z vojaško puško. Dosegel je 529 točk v treh položajih, kleče, leže in pokonci.

Orjak za prekoceanske polete

V Rochestru na Angleškem so dokončali za družbo Imperial Airways ogromno prekoceansko letalo Golden-Hind (Zlato košuto), ki bo rabilo za redni potniški in poštni promet med Anglijo in Kanado

Kulturni pregled

Ob 150 letnici francoske revolucije

Revolucija in književnost

Daljnosežni preobrat, ki je nastopil v francoskem narodnem življenju po revoluciji, označenem dogodku 14. julija 1789., je bil začetek velikih sprememb tudi v duhovnem življenju. V umetnosti vseh vrst, zlasti pa v poeziji in romanu, začela prodirati nov duh, ki sta mu bila predhodnika Voltaire in Rousseau s plejado enciklopedistov. Je to duh individualnega samospoznanja, sproščanja izpod oblasti stoletnih avtoritet, duh kritike in svobode. Voltaire je bil rušitelj starih miselnih sestavov, idejni grobar fevdalizma, državnega absolutizma in cerkvene nadoblasti, Rousseau pa je prinesel poleg idej o »socialni pogodbi« med posameznikom in organizirano družbo ter državo novo občutje, novo čustveno gledanje na svet. Romain Rolland pravi o Voltaireu in Rousseauju: »Voltaire in njegovi veliki poročniki Diderot, d'Alembert, d'Holbach, Helvétius so vtekle, silili predvsem negativno stran novega duha, zagrizli so se v uničevanje stare družbe, be njenih predsodkov in njenih zlorab; bili so prvobitni svobodnega, kritičnega in porogljivega uma. Rousseau stoji sam in predstavlja konstruktivno stran novega duha, uveljavljanje nove vere; on je označevalec Republike.«

Razdobje velikega političnega in socialnega kvasenja od 1. 1789 do drugega desetletja novega stoletja ni obrodilo v literaturi kaj prida sadov. Stari klasični duh je izumiral; najlepši njegov poslednji sad so bile pesmi Andréa Chéniera, ki je izdihnil pod guillotino Velike revolucije. Tako zvana revolucionarna generacija, ki se je začela uveljavljati v tem razdobju, je — kakor vsako pokolenje, ki živi v dobi velikih prelomov in usodnih odločitev — ustvarjala propagandno in k večjemu le še dokumentarno književnost: pojav, ki ga srečujemo tudi v naših dneh, v prvem desetletju po ruski revoluciji. Na razpotju med literaturo 18. stoletja in novo demokratsko književnostjo stoji kot največji književnik tih dveh ali treh viharov desetletij oznanjevalec romantičnega duha in stila Chateaubriand (glej članek »Chateaubriand« v »Ljubljanskem Zvoncu«, 1938, št. 5—6). Revolucionarno razdobje označuje silna pretiranost Voltairove negacije starega duha in nič manjša pretiranost Rousseaujeve vere v novega, svobodnega človeka in v ljudstvo. Oba predhodnika revolucije bi se v dobi teorija zgrozila pred posledicami svojih idej, če bi se živela in oba bi morda prišla pod krvnikovo sekuro. Toda vzburkani valovi so se polegili. Napoleonova močna roka je zavladala nad množico in korziki samozvane začena se pred novo monarhijo epojevo vojnih pohodov, ki spreminjajo revolucionarno gibanje množic v gibanje osvobodilnih vojsk. To je Chateaubriandova doba. Voltairov razkrojevni, kritični posmehljivi duh se je umaknil, nastaja potreba obnovitve in ustalitve, ki ne more nikdar in nikjer pogrešati čustvenega zanosa, navdušenja, sanj o lepem in neostvarljivi viziji. Nov romantizem, ki si osvaja mlade ljudi in čigar prva najznačilnejša stvaritev je Chateaubriandov obsejni spis »Le Génie du christianisme«, sprejema od Rousseauja to, kar se je zdelo revolucionarnemu najmanj vredno: njegovo osebno,

čustveno noto, njegov kult človeškega, za njegovo oboževanje narave in strasti. Tem samorodnim francoskim vplivom se pridružujejo preko Madame de Staël še vplivi nemških romantikov. Generacija, ki je zrasla in spremenljivi časih napoleonske dobe in ki začenja po njenem zatonu vstopati v literaturo, je žela v tridesetih letih 19. stoletja svoje prve velike uspehe. Ogledamo si rojstna leta predstaviteljev tega literarnega pokolenja, ki je prvo umetniško izkoriščalo veliko razkvašenost po revoluciji in njeni napoleonski preobrazbi: Lamartine se je rodil l. 1790, Victor Hugo 1802, de Vigny 1797, Musset 1810, Bayle-Stendhal 1783, Balzac 1799, George Sand 1804. Tudi najstarejši izmed njih, avtor najboljšega, tedanjega romana o koncu napoleonske dobe »Parnska kartuzija« Henri Bayle-Stendhal, je izdal svoje najpomembnejše spise v tridesetih letih 19. stoletja (Le Rouge et le Noir 1830, La Chartreuse de Parme 1839). Toliko časa je moralo poteti, da so dobili ljudje pravilno zrelše nasproti usodnim pojavom preteklosti in da so mogle izkusi, ne novega rodu oploditi literaturo. Čeprav nahajamo med naštetimi predstavitelji slovstvenega pokolenja, ki je najbolj črpalo iz izkušenj in doživljanj revolucije, namreč določeno osebnost — pri merjamo samo odločnega egoista Stendhala ali orfejskega Viktorja Hugoja z me. lanholičnim »otokom svojega stoletja« Alfredom de Mussetom — jim je vendar skupno to, da so ustvarjali v času, ko so se ideali velikega prevrata iz 1. 1789 dokončno izčistili in postali v zvezi s spremembam duhovna gibalna sila nove francoske družbe in preko nje vse mlade Evrope 19. stoletja.

Tako je Velika revolucija, ki je pred sto petdesetimi leti zmagovito sprostila svoje sile, počasi izzorela globoko brazdo tudi v duhovnem življenju. Zanesla je v umetnost in literaturo novega duha, ki se pojavlja izprva v romantizmu, nato pa prehaja v realizem, ki označuje novo družabno ustvarjanje in spremlja dobo velikega tehničnega in znanstvenega napredka. Devetnaesto stoletje je zakonski otrok Velike revolucije; njemu je uspelo, da ustvari nove tehn. ične pogoje za svobodo, enakost in bratstvo vseh narodov. Če evropsko človeštvo moralno še ni dozorelo za uresničenje idej, ki koreninijo globoko v antični dobi in ki jim je dal prevrat 1. 1789. prvo konkretno podobo, je to znak, da bo treba še mnogo dela in trde borbe, preden bo zbegano ljudstvo, našlo pravo pot. Nam je za razliko od naših srečnih prednikov, ki so se pred sto in več leti udeleževali prodiranja teh novih idej v življenje velikih in majhnih evropskih narodov, dana neprijetna usoda: Prisostvovati moramo delnemu mrku tega imaginarnega sonca, ki edino lahko ogreje svobodne ljudi, spošt. joče človeško dostojanstvo in pravičnost. Živimo v kritičnem času, ko skušajo ne-

čila 19. stoletja. Toda temu veku, ki je sprejel ideal francoske revolucije, bo ostal v vseh manjših teminah sloves nove Periklejeve dobe in zbegani narodi bodo nekoč še iskali črepnje malikov, ki jih danes s slepo strastjo razbijajo...

Prognoze za maratonski tek

(Pred pričetkom I. dela drž. lahkoatletskega prvenstva v Ljubljani)

Razen desetboja bo na drž. atletskem prvenstvu v Ljubljani najbolj ogrožena borba v maratonskem tek, v katerem so slovenski tekači dolgo vrsto let zmagovali in upravičeno nosili naslov najboljših jugoslovenskih dolgočprogašev.

Ce pogledamo 11 let nazaj, to je v leto 1928, in nato zasledujemo vse maratonske teke za drž. prvenstvo do letos, vidimo, da pripada slovenskim atletom devet zmag, zagrebščim pa dve. Poseben rekord je v tej disciplini dosegel bivši član ljubljanske Ilirije Stane Šporn, ki je zmagal na tej progi kar osemkrat zaporedoma, in sicer od 1. 1928 do 1935, ko je beležil zadnjo zmago. Na višku je bil Šporn l. 1934, ko je na v. balkanskih igrah v Zagrebu zasedel drugo mesto z dosegom 2:58.19. Naslednje leto (1936) je bil favorit za zmagovalca mladi Kvas, tudi član Ilirije, ki je v resnici vodil po vsej progi, toda nekaj kilometrov pred ciljem je omagal in odstopil. Tako je po dolgem pripadla zagrebškemu sportniku maratonska zmaga. Zmagovalec teke je bil Belas (SK Maraton). L. 1937 je bil maratonski tek zopet v Ljubljani (v okviru troboja Ljubljana-Zagreb-Beograd) in se je končal z zmago Tavčarja (Primorje), dočim je bil drugi Jančar (Litija). Izgubili pa smo Slovenci to prvenstvo ponovno lani, ko je po zelo hudi vročini zmagal nepričakovano Zagrebčan Krajcar Franjo, član HSK Concordie. Ta tek so izvedli v Beogradu v taki vročini, da je ogromna večina tekačev, med njimi tudi odlični madžarski maratonce, morala med tekom odstopiti. Kljub temu, da je Krajcar lani zmagal v odlični mednarodni konkurenci, moremo pričakovati, da bodo letos zmagali zopet naši tekači in si ohranili sloves najvzdržnejših tekačev Jugoslavije.

Tekmovanje bo tem bolj zanimivo, ker bosta prvoplasirana tekača zastopala Jugoslavijo na X. balkanskih igrah v Atenah in velja obenem tudi kot začetek letošnjega troboja Ljubljana-Zagreb-Beograd, ki bo meseca avgusta v Zagrebu. Favoriti za letošnji maratonski tek, ki je dolg 42.195 m, so poleg Krajcarja še Kvas (Ilirija), ki bo posebno nevaren konkurent lanskemu prvaku, Tavčar (Primorje), Knez (Trbovlje) in Šporn (SK Jugoslavija, Beograd), ki je še zmerom kljub svojim letom nevaren tekmeč, kar je pokazal lani na balkanadi v Beogradu, kjer se je plasiral na maratonskem tek, kot prvi Jugosloven.

Proga za maraton to pot ne bo vodila — kakor običajno — do Lukovice in nazaj, temveč je speljana bolj izven glavnih cest. Tekla bo iz Stadionu po Vodovodni cesti do Kleč, nato do Vižmarji, v Tacnu preko Save, Šmartno, Skarčuna, Vodice, Smednjk, prešla v Mednem na državno cesto, Medvode, Medno, Vižmarje, Kleče, Stadion. Ta proga bo za tekače mnogo prikladnejša od prejšnje, ker ima zelo malo vzpona, ni toliko prometna in zato malo prašna, razen tega bodo tekli od Šmartna do Vodice v senci, tako da smemo pričakovati, če ne bo prevelike vročine, prav dobre rezultate.

Razen teka v maratonu bo zelo zanimiv in napet tudi tek na 3000 m preko zaprek, na katerem bodo nastopili najboljši jugoslovenski dolgočprogaši, razen onih, ki bodo tekli maraton. Predvsem se bo vodila borba med drž. rekorderjem na tej progi Krevsom, ki bo to tudi njegov prvi letošnji nastop, Bručanom, drž. rekorderjem na 10.000 m, Kotnikom, ki brani drž. rekord na 5.000 m, in slednjč še med Glonarjem, Klenom in Srakarjem Ivanom.

X. sportni dan na Jesenicah

Velika sportna manifestacija SK Bratstva Sportni klub Bratstvo na Jesenicah bo priredil v dneh 15. in 16. t. m. svoj »deseti sportni dan« z nastopom vseh odsekov.

Te dneve bo polagalo Bratstvo vsej sportni javnosti obračun svojega dela na polju razvoja in napredka jeseniškega in jugoslovenskega sporta ter dokazalo, da je delo, ki ga je vršilo Bratstvo, obrodilo velike uspehe, saj so baš najboljši sportniki na Jesenicah izšli iz vrst tega aglinega kluba, ki so se v teh letih povzpeli in dosegli najvidnejše uspehe v naši sportni zgodovini.

Deseti sportni dan, ki bo obenem praznik vsega sodelujočega članstva, bo eden največjih v zgodovini Bratstva, saj bodo poleg domačih klubov sodelovali na tem slavnju sportni tovariši iz Maribora, Ljubljane in Kranja, ter nastopili razen v nogometu še v atletiki in boksu. Klubovo vodstvo je povabilo v goste mariborski Maraton, ki bo poslal na Jesenice dva najboljša boksača, SK železničar iz Maribora pa bo poslal svojo najboljšo enajstoročico, ki je po svoji igri sigurno druga najboljša v območju LNP. Tretji odlični in vsem dobro znani nasprotnik bodo sportni tovariši iz Kranja, ki bodo nastopili s tremi moštvii. Spored bodo izpolnili še Kovinarji in Gorenjci, ki se bodo udeležili sportnega slavnja z vsemi člani ter sodelovali pri vseh prireditvah ter tako skupno manifestirali s slavljencom, ki je kot prvi prišel orati ledino jeseniškega sporta ter dal tudi pobudo ostalim, da služijo sportu in telesni vzgoji naroda.

Vodstvo sportnega kluba Bratstva apelira na vso jeseniško ter ostalo sportno javnost, da pohiti te dneve na sportni stadion Bratstva in s svojo prisotnostjo moralno podpre delo in stremljenje najbolj aglinega sportnega kluba na Gorenjskem. Deseti sportni dan, praznik vseh jeseniških ter okoliških sportnikov, naj bo mejnik sportnega napredka in dela, obenem pa vzpodbuda vsem onim tovarišem, ki se nameravajo in hočejo še pridružiti sportnim vrstam na Jesenicah.

Sportniki Bratstva se mrzlično pripravljajo za svoj praznik in pričakujejo, da bo njihovim prireditvam prisostvovalo veliko število gledalcev, ki bodo prišli na svoj račun. Podprite neumorno delo jeseniškega Bratstva!

Proslava STK Most

Celodnevni nogometni turnir na igrišču Ilirje

V nedeljo se bo končala proslava petletnice STK Most s pokalnim turnirjem, na katerem bodo sodelovala moštva Grafike, Marsa, Svobode in prireditelja.

Spored, ki se bo začel še dopoldne ob 9. s tekmo Grafika : Mars ter ob 10. s tekmo Svoboda : Moste, se bo nadaljeval popoldne, in sicer ob 15.30 s tekmo med premagancema iz dopoldanskih tekem za pokal STK Most, a ob 18. s tekmo med zmagovalcema iz dopoldanskih tekem za pokal predsednika kluba dr. Janka Osolinika. Visek bo prireditelj dosegla popoldne, ko bo razen dveh važnih finalnih tekem na sporedu tudi slavnja tekma med »stariimi kanoni« Most in Marsa.

Ali Mitič ali Kukuljevič?

Tretjič bo letos naša teniška elita nastopila v evropskem finalu za Davisona pokal, spet proti Nemcem kakor doslej obkral — prvič v Zagrebu in drugič v Berlinu — toda nikoli še ni bilo toliko zanimanja za ta njen odločilni nastop kakor za ta tretji polzauk, da bi si priborila naslov evropskega prvaka. Uspehi našega tenisa so bili letos res tako lepi, da mnogi poznavalci — še bolj pa široke množice prijateljev belega sporta — tokrat računajo z najbolj ugodnim izidom iz zmag, ki naj bi naše bele mušketirje slednjč povedla na pot preko Oceana.

Zato ni čudno, če pripravam naših izbrancev za ta letošnji nastop v Zagrebu in povsod posvečajo veliko pozornost in se ves sportni tisk v teh dnevih podrobno bavi z vprašanjem, kakšna naj bo naša postava proti Nemčiji, da bomo res postavili najboljši in si pozneje ne bomo delali odčitkov. Posamezni pisci podrobno ocenjujejo kandidate za našo reprezentanco, v kateri je prav za prav kočljivo le vprašanje drugega igralca, ki naj bi bil — ali Mitič ali Kukuljevič.

Vsi dosedanja odgovori na to vprašanje so soglasni v tem, da bi bilo po letošnjih uspehih vsekakor dati prednost Kukuljeviču pred Mitičem, ker vse kaže, da je v boljši formi kakor Mitič. Posebno podrobno je analiziral sposobnosti teh dveh igralcev sportni urednik »Politike« Lj. Vukadinović, ki pravi o njih med drugim takole:

»Splošno se smatra, da je Kukuljevič manj zanesljiv igralec od Mitiča zaradi tega, ker je razburjiv in premalo umerjen ter zaradi tega v borbi hitro izgubl. Res pa je popolnoma drugače! Mitič je zelo mlad ter zelo ponosen in redkokdaj smatra borbo za resno. Saj nas je že tolikokrat razočaral s svojimi čudnimi muhami in nerensotmi. Zato ni mogel doseči nobenih posebnih rezultatov na velikih tekmah, čeprav ima največ talenta od vseh naših igralcev in največ smisla za teniško igro. Če bi se je Mitič lotil resno in treniral smotrno in vztrajno kakor n. pr. Funčec, bi bil lahko kljub svoji mladosti že eden najboljših igralcev na svetu. Toda ob misli, da že vse zna in se zanaša na razna izkustva ter zataji baš takrat, kadar se od njega pričakuje največ.

Tudi Kukuljevič ima svoje napake. Dejansko se dogaja, da ga živci zapustijo; takrat postane malodušen ter se izroči usodi. Toda Kukuljevič je pravi »igralec presenečenja«, kajti pri njem sta možni samo dve skrajnosti: ali se zablika, ali pa odpove. Kadar mu gre kakor želi, tedaj mu ni enakega. Najslabše in v najbolj teniški igralci sveta so že položili orožje pred razpoloženim Kukuljevičem. Njemu je vseeno, ali igra v Parizu, Wimbledonu, na Dunaju ali v Beogradu; če ima svoj dan, je siguran zmage ne glede na to, ali igra z Budgeom, Crawfordom, Austinom ali Mac Neillom. Če pa odpove, potem je končano, in izgubil bo tudi proti povprečnemu igralcu.

Mitič se razlikuje od Kukuljeviča po tem, da sploh nima »stajnih« dni. Mitič bodisi odpove ali pa igra prav dobro, včasih tudi odlično, toda nikoli ne fenomenalno kakor Kukuljevič.

Podobno ocenjujejo ta dva mušketirja tudi ostali poznavalci našega tenisa in vse kaže, da se je javno mnenje že popolnoma obrnilo v korist Kukuljeviča. Sicer pa bodo na to vprašanje predvsem odgovorili naši beli mušketirji sami, ki imajo od danes dalje v Zagrebu svoje izbirno tekmovalje, na katerem bo savezni kapetan (in obenem predsednik JTS) dr. Čop dokončno ocenil njihove sposobnosti. Najbolj zanimiva bodo tamkaj srečanja med Kukuljevičem in Mitičem v singlu ter Funčcem-Mitičem in Kukuljevičem ter Funčcem-Mitičem v dublu. Izidi teh dvobojev bodo najboljše pokazali, ali imajo prav oni, ki hočejo Mitiča zamenjati s Kukuljevičem.

SK Mars. Drevi ob 20.30 bo članski sestanek vseh igralcev, ki je zaradi važnosti obvezen za vse. Vabljeni so tudi vsi »old-bojci« Marsa zaradi nedeljske tekme za šalo.

JASO. Odborova seja bo drevi ob 20. v stanovanju dr. A. F. Ferencika, Gajeva 3. Dnevni red: Mednarodne lahko-atletske akademске tekme na Dunaju.

Moto Hermes poziva vozače in člane na izredni sestanek, ki bo drevi ob 20. pri »Sestici«. Dnevni red: Dirke na Jezerskem in propagandna vožnja v Celje.

R A D I O

Petek, 14. julija

Ljubljana 12: Naše pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti o izseljenicih (g. Jože Premrov). — 19.40: Nac. ura: Julij v naših gorah (g. Janez Gregorin). — 20: Plošče. — 20.10: Ženska ura: Kaj bi morala vsaka žena vedeti o varovanju II. del (ga. Vida Peršuh). — 20.30: Večer jugoslovenske glasbe. — 22: Napovedi poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 16.45: Lahka in narodna glasba. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22.15: Lahka glasba. — Zagreb 20: Prenos opere »Carmen«. — 22.20: Koncert orkestra. — Praga 20: Ob žetvi. — 22.15: Lahka godba s plošč. — 23: Češka glasba. — Varšava 20.30: Koncert iz Pariza. — Sofija 18: Vojaška godba. — 19: Lahka glasba. — 19.35: Prenos Puccinijeve opere »La Boheme«. — 22: Lahka godba in ples. — Dunaj 12: Lahka godba. — 15.30: Dve humoreski. — 16: Vesela muzika. — 18.45: Petje. — 20.15: Iz starih in modernih oper. — 22.30: Španske pesmi in klavirske skladbe. — 23: Vesela muzika. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19: Operetna muzika. — 20.50: Zvočna igra. — 21.20: Lahka glasba. — 22.30: Ples. — 24: Nočni koncert. — München 19: Dunajski filharmoniki. — 22.20: Plesni festival. — Pariz 19.50: Plošče. — 20.30: Glasba iz dobe francoske revolucije. — 22.42: Plošče in plesi.

Protialkoholni tečaj za učitelje

Ljubljana, 13. julija

Liga proti alkoholizmu v Ljubljani priredi od 16. do 23. t. m. počitniški protialkoholni tečaj za učitelje in učiteljice. Tečaj bo obiskovalo 64 učiteljev in učiteljic. Prične se v ponedeljek 17. t. m. ob 9. v risalnici državne učiteljske šole. Priobčujemo tudi program tečaja:

17. julija (ponedeljek) ob 9. uri: 1. Otvoritev tečaja. 2. Pomen in naloga učiteljskega pri treznostnem delu. Predava g. dr. S. Gogala. 3. Razširjenost alkoholizma med slovensko mladino. Predava g. V. Jagodič. Popoldne prosto.

18. julija (torek) ob 8. uri: 1. Alkoholizem in življenjska bilanca Slovenije. Predava g. dr. I. Pirč. 2. Vpliv alkohola na dedno tvarino in manjdarjenost otrok. Predava g. dr. B. Škerj. 3. Alkoholizem in duševne bolezni. Predava g. dr. I. Marinič. 4. Alkoholizem ter moralna pokvarjenost in zločinost mladine. Predava g. Vojko Jagodič. Popoldne: Ekskurzija v bolnico za duševne bolezni na Studencu.

19. julija (sreda) ob 8. uri: 1. Slovensko alkoholno gospodarstvo. Predava g. Vladimir Kuret. 2. Slovensko sadjarstvo in žganjekuha. Predava g. Andrej Skulj. 3. Potrošnja alkohola v delavskih družinah. Predava g. Filip Uratnik. 4. Viničarsko vprašanje. Predava g. Jože Rozman. Popoldne: Avtobusni izlet v Lukovico.

20. julija (četrtek) ob 8. uri: 1. Razširjenost alkoholizma in šolski uspehi. Predava g. V. Jagodič. 2. Učni načrti, protialkoholni poduk in vzgoja. Predava g. R. Koblica. 3. Samoučila in učila za protialkoholni poduk. Predava g. M. Zor. 4. Praktični navetzi za protialkoholno delo v šoli in družini. Predava g. Janko Grad. Popoldne: Ogled soc. pol. ustanov mestne občine ljubljanske. Zvečer: Konzultativni sestanek.

21. julija (petek) ob 8. uri: 1. Šolske kuhinje, njih namen in pomen. Predava g. dr. I. Pirč. 2. Praktično tolmačenje ured, ki ščitijo mladino pred alkoholizmom. Predava g. Aleksander Maklecov. 3. Praktične smernice za raziskavanje alkoholizma med šolsko mladino. Predava g. Vojko Jagodič. 4. Liga proti alkoholizmu in sodelovanje učiteljskega v njej. Popoldne: Avtobusni izlet na Rakitno.

22. julija (sobota) ob 10. uri: 1. Razdelitev potrdil o obisku tečaja. 2. Zaključek tečaja.

Kamnik v borbi proti prahu

Kamnik, 11. julija

V Kamniku smo dozdaj pobijali nadeljni prah v poletnih mesecih na prav primitiven način: opolnoči sta dva moža privlekla iz mestne ropotarnice dvokolesni voziček, na katerem je bila na vitlu navita 20 metrov dolga gumijasta cev. En konec cevi sta privila na pipo mestnega vodovoda, da se je iz drugega konca ulil curek vode, ki je potem močil kamniške ulice. Ko je bil pritisk kamniškega vodovoda najnižji, je poganjalo vodo komaj meter daleč iz cevi, tako da sta se moža sprehajala po ulici s cevjo v roki in zalivala vsak kvadratni meter posebej. Zgledalo je, kot bi polivala ulice s kangeljo. Se zdaj, ko je bil z uspešnimi popravili pritisk v vodovodu zvišan, sta komaj v štrih urah poškopila vse ulice. Opolnoči sta pričela na Grabnu in ob štirih zjutraj nehala pri Rodetu.

V zadnjem času pa je tudi ta starodavna škroplina pripravla stopila v stavko. Gumijasta cev je na vseh koncih puščala in iz nje je brizgala voda na vse strani v visokih parabolah. Kadar so jo privlekli iz ropotarnice na trg, je izgledalo, kakor bi se na kamniških ulicah odprli gejzirji. O veliki noči te predpotopne škroplince niso mogli več rabiti in Kamnik je bil zavrt v oblake prahu.

Sedaj je Kamnik dobil škroplilni avtomobil. Ne sicer takega za 250.000 din, ampak malo cenejšega, ki pa prav toliko zaleže. Domača tvrdka g. Antona Kregarja je v svoji mehanični delavnici preuredila stari avtomobil, ki je obratoval na progi Kamnik—Kopišče v škroplilni avto. Na ogrodje je montirala kotel, ki drži 3200 litrov in je opremljen z zelo natančnimi regulatorji za nazpršitev vode do obeh robov ceste. Za pritisk vode služi izpuh, ki je napeljan s strani v kotel. Kamničani so v začetku z nezaupanjem gledali na to delo, ko se je pa pojavil avtomobil na cesti in v diru poškopil trg, ni bilo hvale ne konca ne kraja. Vse škroplilni avto bo zdaj veljal obkrojno komaj 35.000 din, kolikor je vstavila v proračun, in še par tisočakov več, v kolikor je tvrdka delo preciznejše izvedla, kakor pa je bilo prvotno določeno. Kamničani so zdaj veseli, ker jim avto lahko po potrebi pokonča nadeljni prah na ulicah tudi večkrat na dan. Prejšnji način škropljenja je ponavadi zadostoval samo za dopoldne, popoldne pa si stanovanjci od glavnih ulic niso upali odpreti oken, ker je vsak avtomobil dvignil oblak prahu. Zdaj je Kamnik v borbi s prahom zmagal na celni črti, ne da bi bilo treba obtežiti občinsko gospodarstvo z večjim posojilom. Seveda je to obenem tudi priznanje domači tvrdki g. Kregarja, ki je na tako iznajdljiv način in ob razmeroma manjših stroških napravila škroplilni avto, ki ga zdaj krasijo grb kamniške občine z zakleto Veroniko.

Ker so nekatere vasi v kamniški okolici slabo preskrbljene z vodo, bo avto služil tudi za prevoz vode na kraje, kjer ni v bližini izdatnejšega studenca.

Ptiček, ki redi ribe

Newyorški časnik poroča o Jackieju, krotki taščici, ki je zaslovela v svojem domačem kraju Waxahachieju v Teksasu. Vsek da opoldne prileti ptica k vodnjaku v mestnem parku in pospravi obed iz črvo, ki so ji ga pripravili prijatelji. Ko se nasiti, skoči na rob vodnjaka in zapoje, na kar priplavajo zlate ribice, ki živijo v vodnjaku. Taščica prične tedaj pobirati črve iz košarice in jih meče v vodo. To opravilo nadaljuje toliko časa, da zmanjka črvov ali pa da se ribe nasitijo. Druge ptice se ne smejo približati, kajti Jackie bi jih prepodila z jezimi udarci s kljunom. Opozorilci tega prizora imajo vtis, da je taščica v veliko zabavo, rediti ribe.

Zapiski

V članku »France Mesesnel, Janez in Jurij Subica« (Jutro, 13. t. m.) je tiskarski skrat izpustil pod sliko napis: Slikar Janez Subica.

Mičun M. Pavičević in Mate Hanžeković sta izdala v Zagrebu obsežen roman z naslovom »Na prelomu«, ki obravnava črno goro od petdesetih let preteklega stoletja do zedinjenja 1. 1918.

Iz spisov F. X. Salde je izšel pri Melantrichu v Pragi nov zvezek, ki združuje pod naslovom »Kritičke glosy v nove pesni čes. skes« Saldove kritike o najvažnejših pojavih v češki poeziji, prozi in dramatikah zadnjih dveh desetletij. V prvem delu obsežne knjige (536 str.) so objavljene nekatere Saldove spisi o problemih sodobne poezije, izmed katerih sta posebno pomembna dva daljša članka: »Iz alkimije moderne poezije« in »O današnjem položaju pesniške tvorbe«. Tu razglablja Salda predvsem na pojavih v sodobni francoski literaturi filozofsko in umetniško problematiko današnjega pesništva, ki jo predvsem označuje stremljenje po »absolutni liriki«. Saldova knjiga je tehtna novost na češkem knjižnem trgu in nov korak k uresničitvi načrta, da dobe Čehi v okusni Melantrichovi izdaji zbrano delo enega svojih največjih slovstvenih sodnikov in vzornikov.

Maksim Gorki: »POLETJE«. Pravkar je izšel v založbi »Delavske Politike« Maksima Gorkega socialni roman »Poletje«, v prevodu A. Tanea. Je to eno najlepših in

najznačilnejših del velikega ruskega pisatelja. V njem nam opisuje obdobje caristič. ne reakcije po ponesrečenem poskusu prve ruske revolucije leta 1905., kakor se je odločevala na ruskem podeželju in nam na umetniški način prikazuje socialne razmere v nekdanji ruski vasi, ki je bila brezobzirno presekana v dve neenaki polovici; na eni strani revno »mužičje«, ki mu je primanjkovalo zemlje in je bilo zato v vsem odvisno od peščice veleposelnikov, na drugi strani vaški veljaki ki so z brezobzirnostjo ali z zvižajo spravljali vedno več zemlje pod svojo oblast, revne bajtarje pa pod svojo gospodarsko in politično odvisnost. V tako vas pride Gorki kot ilegalni propagandist pod tujim imenom in išče stikov z naprednejšo vaško mladino. Začne se tih, a sridita in vztrajna borba za kmet. ske duše, da se jih vzdrami iz otopenosti in osposobi, da se zavedo svojega položaja. Značaji in liki so mojskrojski orisani. Obsega 156 strani osmerke in stane le 10 din.

Spomine na ruskega pesnika Majakovskega, eno najznačilnejših literarnih figur v prvem desetletju ruske revolucije, je objavila v Parizu Elsa Triolet v knjigi z naslovom: »Majakovski, poete russe. Souvenirs.«

»La Croisade gamee« je naslov značilne mu idejno-kritičnemu spisu, ki ga je objavil pri Denoelu v Parizu Louis Roubaud. V njem označuje »religijo fizične moči«, v čije imenu skušajo nekateri organizirati nove »križarske pohode«.

SPORT

Gorske dirke na Jezerski vrh

Za to nedeljsko motorno dirko je prijavljenih že nad 30 vozačev

Samo še dva dneva nas ločita od velikih gorskih motodir na Jezerski vrh, ki bodo prav gotovo letos med največjimi in najzanimivejšimi tovrstnimi sportnimi prireditvami v Sloveniji. Ker bo konkurenca zelo močna, je upati, da bo »padele« nove rekorde na tej progi, ki ga dozdaj brani Ilirijan Janko Šiška s časom 4'23" in dve petinki. K letošnjim jezerskim dirkam so se prijavili znani vozači iz Zagreba Uroš, Pavlič in Jurčec, ljubljanski Autoklub je prijavil močno ekipo z odličnim Chihajem, Breznikom in Kovačičem na čelu, Ilirijo pa bodo zastopali najboljši vozači, med njimi lanskotletni zmagovalec Janko Šiška, Grašič, Lapajne in drugi. Pa tudi Gorenjski motoklub sam je postavil na start svoje najboljše vozače, med katerimi je tudi odlični vozač Anton Novak. Dosedaj je prijavljenih za konkurenco nad 30 vozačev, najbrž pa se bodo dirk udeležili izven konkurenca tudi nekateri vozači iz tujine.

Ob tej priliki bodo na isti progi tudi kolesarske dirke, in sicer med prvot. Do-

sedaj je prijavljenih že nad 20 kolesarjev lahke in turistične skupine.

Opozarjamo vse obiskovalce, da bo dirkalna proga zaprta točno ob 9.30,

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Te besede so bile Principu všeč in so ga potolažile. Rekel je: »Vem, da dobro mislite... Prosim vas, ne imejte me za svojeglavega ali prismojnegaj. Toda stvar hočem opraviti sam. S svojimi prijatelji, ne s častniki. Tako se mi zdi. Neumno je le to, da, kakor ste pravilno domnevali, res nimamo orožja in da nam bo težko priti čez mejo. To je prav za prav najtežje pri vsem podjetju. Da bi bil le že v Sarajevu, oborožen s samokresom in bombami... ostalo se mi gotovo posreči.«

»Streljati se morate naučiti,« mu je segel Ciganović v besedo. »To namreč ni tako preprosto, kakor menda mislite. Ni dovolj, da znate streljati, ampak treba je, da znate dobro streljati. Tako dobro, da ne zgrešite cilja. Kje se hočete naučiti streljanja, ne da bi zbudili pozornost? Vse to je mnogo težje, nego mislite.«

»Tankosić, je vročkrvno odvrnil Princip, »s tem ne maram imeti opravka. Spoznal sem ga. Proti meni se je vedel tako, da je sramota. Pri naboru. Hotel sem na vojno, v dobrovoljce. Pa se, mi je smejal. Zasmehoval me je zaradi moje telesne slabosti. Slabo hranjen dojenček si, ne pa vojak, mi je rekel.«

»Morda ste bili takrat res še prešibki in premali. A prosim... če k njemu ne marate iti... morebiti vas sprejme Apis sam. Sicer je zelo visok

118

gospod, toda ko mu jaz...«

»Ne trudite se. Niti v največji zadregi ne bi šel k Apisu. Od sile samozavesten se mi zdi. Ne maram te častniške prevzetnosti. Ako ni drugače, grem že rajši k Tankosiću.«

»Lepo. Vzamem na znanje. Kakor hitro kaj zveš, vam povem. In še enkrat: držite jezik za zobmi! Samo neposredni udeleženci smejo zvedeti, o čem sva govorila. In tudi tem zabičite, da je vse najstrožja skrivnost. Če pride vlad ali policiji kaj do ušes, ste vsi takoj pod ključem.«

»Ne zamerite, nisem vedel... To je nesporazum... Vidim, da sem polkovnika napak razumel.«

»Apis nima s to rečjo nič opravka. Vso zadevo jemljem nase jaz, neodvisno od Apisa. Izrečno vas prosim, da ne znete Apisu niti besedice. Za nič mu ne omenite, da ste ustvarili zvezo z »Mlado Bosno«. Priprave bom vodil edino jaz, nihče drug ne. Jaz, ne Apis.«

»Razumem. In kar se tiče stvari same... Kaj naj rečem mlademu Principu? Odgovora čaka; upa, da boste hoteli govoriti z njim.«

»Naj čaka.«

»Upa, da se stvar kmalu razvije. Fant namreč ne zna streljati. Ne on ne njegovi prijatelji; nihče teh emigrantov ne zna streljati. Zdaj se hočejo naučiti streljanja.«

»Naj čakajo. Saj imamo časa.«

»Kakor mislite.«

»Zadržujte fanta, Ciga. Najprej se moram natančno poučiti o njihovi zanesljivosti. Govoriti moram z Gačinovićem. Tudi k Iliću še pošljem zaupnika. Gimnazijec naj potpi. Ko bo vse jasno, bomo govorili dalje.«

Ciganović je šel zamišljen domov. Misli si je:

»Kakšne novotarije so to že spet? Tankosić hoče delati na svojo pest in se ogniti Apisa — kaj tiči za tem? Samo ljubosumje in užaljena ničemurnost? Vsekako moram Apisa obvestiti.«

Princip je naslednje dni nekajkrat videl železniškega uradnika, ki je šel molče mimo njega, kakor da ga ne pozna; le komaj opazno je pomežiknil gimnazijcu, češ: »Potrpi! Počakaj!« Princip je čakal. Črkostavec Cibrinović mu je drugoval vse večere in ga delal nervoznega. Cibrinović je bil gotovo da zanesljiv in poraben pomočnik, ali njegovo neprevidno govorjenje v lokalih, ki sta jih obiskovala, še bolj pa zanosne strune, ki jih je ubiral, so bile molčnemu, čemernemu Principu mučne. S hrepenenjem je čakal vrnitve svojega najboljšega prijatelja, gimnazijca Trifka Grabeža, ki je bil v Bosni na počitnicah pri svojih ljudeh. Nekaj dni po veliki noči je Trifko vendar že prišel. Bil je sin bosenskega popa in je znal povsod nastopati kot nedolžen, vesel gimnazijec. Njegova črna, koderasta glava je bila dekletom všeč, norela so za njim in tudi sam se je menda rad ukvarjal z njimi; videti je bilo, da se prv tako rad ukvarja z učenjem, zato ga niso imeli za takšnega, kakor so bili drugi emigranti-gimnazijci, niti oče in mati nista slutila, da je član »Mlade Bosne«. Nihče razen Gavril Principa ni poznal njegovega pravega obraza. Princip je vedel, da živi Trifko samo za sveto stvar, ki ju je bila privedla drugega k drugemu. Živela in stanovala sta skupaj, razumela sta drug drugega brez besed, že davno sta se bila namenila, da izvršita veliko dejanje, ki naj osvobodi vse zatirane brate.

Ko se je Trifko Grabež vrnil v Beograd, je povedal prijatelju, da je v Sarajevu govoril z Danilom Ilićem; učiteljski kandidat, ki si očitno, da ni za

časa izvršil atentat na generala Potioreka, se je že sprijaznil z mislijo, da vodja podjetja ne bo on, ki je klavarno odpovedal, marveč Princip. »Vem,« je rekel Trifko, »čutim, da pojde vse po sreči.«

Princip je prijatelju naznanil, da bo pomagal tudi stavec Cibrinović; težave podjetja so tolikšne, da ne gre naslanjati uspeha samo na dvojico ljudi. Najbrže bo treba pritegniti tudi še druge člane »Mlade Bosne«. Če ena bomba zataji, mora na prihodnjem vogalu počiti druga. Ako ena pištola zgreši cilj, mora biti deset korakov dalje pripravljena druga, in, če treba, deset korakov dalje tretja in četrta pištola.

»Cibrinović...« je rekel Grabež, »ne vem... nič kaj ne verjamem, da bi nam veliko pomagal.«

»Zanesljiv je. Samo vzgojiti ga moramo. A ti, Trifko... ti si moja velika skrb.«

»Jaz?«

»Da, ti. Veš, mene ni škoda. Saj tako ne živim posebno rad, nihče me ne ljubi, nikomur ni nič do mene. Ti pa... Če mislim na krasna leta, ki bi ti bila namenjena! Dekleta in žene bi te obožavale, že zdaj norijo za teboj... Sam ne veš, ob koliko sreče se pripravljaj. Jaz, vidiš — jaz to slutim. Morda zato, ker vem, da ne bom takšne sreče nikoli dosegel. Zrtev, na katero se pripravljaj, je mnogo večja od moje.«

»Gavro, kaj govoriš! Kako moreš klatiti tak nesmisel! Saj veš, da nimam druge misli kakor na naše dejanje. Ali sem manj vreden kakor ti, da se žrtvujem? Sicer je pa žrtvovati se grda, patetična, zoprna beseda; o žrtvi naj govori naš patetik Cibrinović, ne pa midva! Torej prosim, Gavro, nikoli več mi ne začni s temi občutljivostmi, ki se ti prav nič ne prilegajo. — Kaj je z orožjem? Ni še nikakih novic od Ciganovića?«

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Dekle izobraženo in pošteno, večje kuhinje in pospravljanja, sprejme manjša družina v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »M.« 17145-1

Trgovskega

pomočnika mlajšega, ki je zmogel v špeceriji, železnici ter rezanju šip, potrebujem za takojšen nastop. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »P« 17120-1

Stalno službo

dobi sposoben kuhar(ica) takoj v restavraciji »Slova, 17063-1

Natakarico

sprejem takoj. V poštvi pridejo pridne in zmorne restavracije. Predstaviti se: Mestni trg 11, restavracija, 17123-1

Hlapca

mlajšega, sprejem takoj, trdnega in poštenega, vajenega konji in hišnih del. Prednost imajo z daljšimi spricvali. — Verdir Janez, Tržič. 17142-1

Stalno službo

dobi sposoben kuhar(ica) takoj v restavraciji »Slova, 17063-1

Mlinarski pomočnik

samec, dobi mesto za takojšen nastop. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »M.« 16932-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, za davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Trgovski pomočnik

vojščinje prost, z dobrimi spricvali, želi premeniti mesto ali gre za poslovanje, podružnice, kot skladišče, v eni gos ali tovarniško ekspedicijo, sprejme mesto potnika. Zna šofirati. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Slova, 17127-2

INSERIRAJ V „JUTRU“!

G. T. Botman:

S Pegazom — okrog sveta

96

Gospod Vrtačnik in njegova mlada gosposi so morali seveda prenočiti pri Jodelbergerjevih. Drugo jutro so se prav prirčno poslovili, in gospod Vrtačnik je obljubil, da pošlje glas, kakor hitro bo spet doma. Potem so odpluli in ob najlepšem solnčnem vremenu prijarali nad staro bavarsko mesto Augsburg.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

96

Gospod Vrtačnik in njegova mlada gosposi so morali seveda prenočiti pri Jodelbergerjevih. Drugo jutro so se prav prirčno poslovili, in gospod Vrtačnik je obljubil, da pošlje glas, kakor hitro bo spet doma. Potem so odpluli in ob najlepšem solnčnem vremenu prijarali nad staro bavarsko mesto Augsburg.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Majhen avto

v dobrem stanju naprodaj za 3.500 ali zamenjam za motorno kolo, radio itj. — na ogled samo do nedelje, Cizelj, Stari trg 2 17140-10

Velika prodaja

avtomobilov Opel Super cabriolet, model 1938, Opel Super limuzina model 1937, Opel Olympia limuzina 1938, Opel Kadett limuzina 1937, Opel Kadett cabrio 1937, Opel poltovorni, Opel Blitz 1938, Ford Taunus 1939 najmanjši, Ford Edsel limuzina, Adler Trumpf cabriolet sport, DKW Reichs-kasse cabriolet, Tatra 4 cyl. 6 sedežna limuzina; vsi avtomobili se nahajajo v najljubšem stanju. Ogled in informacije daje Opel zastopstvo F. Solman, Celje, Razlagova ulica. 17162-10

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Najceneje

dobite prvotna kolesa vendar le pri »Tehnika, BANJAI, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. 17156-11

Stroji

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Šivalni stroj

dobro ohranjen, kupim proti gotovini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Šivalni stroj, 17158-29

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Lep vinograd

naprodaj na Dolenjskem Studenec - Bučka, krasna lega, vina do 30 hl. Ogleda se lahko vsak dan. Posredovatelj izključen. Pojasnila se dobijo: Jurgec, Raka. 17075-20

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, zračno 1 ali 2 postelji, blizu tramvaja, poceni oddam. Spod. Šiška, Černetova ul. 31, I. nadstropje, vrata 3. 17133-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Sobo

strogo separirano, opremljeno, s kopalnico, v centru iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sobae, 17135-23a

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din, za dajanje naslova 5 din; najmanj 17 din

Dvignite v oglašnem oddelku doseple ponudbe!

A. C. Blag in soliden, Bočno, Celovška, Državni uradnik, Dobra plača, Dve osebi, Dobro stalno mesto, Dobro ohranjen, Ekstencija, Enodružinska, Fant, Fabrika čevljev, God, Harmonija, Hipermoderna, Ivanka, Jelka, Izredna prilika 100, Inteligentna in skromna, Indulgencija, Ljubljana, Izkazem se v stroki, Kadarkoli, Lep značaj, Ljubitelj narave, Ljubka dama, Miren dom, Milaja moč, Mlinar Gorjanski, Moj dom, Morje 1939, Mlada, Mlada, Mlekar, Narava, Ne živim v Ljubljani, Odrasli, Odlučna

ZAHVALA

Za izraze sočutja ob smrti gospoda

Rafaella Berlota

poslovodje

izrekamo vsem najlepšo zahvalo, zlasti gospodu dr. Lauriču, gg. Čekadi in njegovim uslužbenecem, vsem darovalcem cvetja, prijateljem in znancem, ki so ga v mučni boleznitolažili in ga z nami spremlili k večnemu počitku.

LJUBLJANA, julija 1939.

Zalujoča mati, bratje in sestre in ostalo sorodstvo

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

Jesenice pred važnimi nalogami

Občina bi se morala bolj brigati za pospeševanje tuj-skega prometa, za lepoto mesta in za zdravje občanov

Jesenico so važno železniško in cestno križišče na mejah dveh velikih držav, ki imata odlično urejeno prometno omrežje. Skozi mesto vozi vsak dan nešteto avtomobilov vseh vrst, ki prihajajo iz Nemčije, Italije, Francije, Švice, Poljske in celo iz Anglije. Kljub izredno živahnemu avtomobilskemu prometu pa pri vzhodu v mesto in na cestnih križiščih in razpotjih zamaščen izseči orientacijske deske, ki bi tujcem kazale smeri. Na cestnih križiščih in odcepih se avtomobili pogosto ustavljajo in vozači izprašujejo mimoidoče, kod in kam naj uberejo pot.

Koristi tujkega prometa in ugled našega mesta in države nam narekujejo, da pristojni činitelji odrede, da se pri vzhodu v mesto in na cestnih križiščih in razpotjih čimprej namestijo kazipotne deske v našem državnem in več tujih jezikih. Na teh deskah naj bo tudi označeno, naj avtomobilisti vozijo počasi, da je cesta ozka in da je za težka vozila neprehodna in nevarna. Lansko leto je privozil iz Blede čez prelaz Kočno in po Jadranski cesti proti Jesenicam velik nemški avtoBUS.

Še tako vroče solnce ne bo vzelo barve Vaši obleki, ako si izberete iz krasnih pisanih barv tobralke, satena ali svilne ki so ravnokar došle pri tvrdki

F. I. Goričar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta

Kupimo valjar

Kupimo rabljen cestni valjar, s pogonom na nafto, ki je v dobrem stanju. Ponudbe s sliko in tehničnim opisom valjarja in navedbo fabrikata in starosti poslati na Publicitas, d. d., Zagreb, Ilica 9, pod br. 16025.

Natečaj!

V vojnootbrtniško šolo v Kragujevcu se bo sprejelo to leto:

a) v I. razred do 150 gojencev iz meščanstva in b) v mojstrski tečaj do 100 gojencev, ki so završili nižji tečaj vojnootbrtne šole.

Rok do prijave 31. julij, 1939.

Pogoji se lahko ogledajo v objavljenem natečaju v službenem listu št. 21. pri vseh komandah vojnih okrožij, žandarmerijskih četah in vodih.

Br. 7915. Iz pisarne uprave vojnotehničnega zavoda, 20. junija, 1939. leta v Kragujevcu.

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

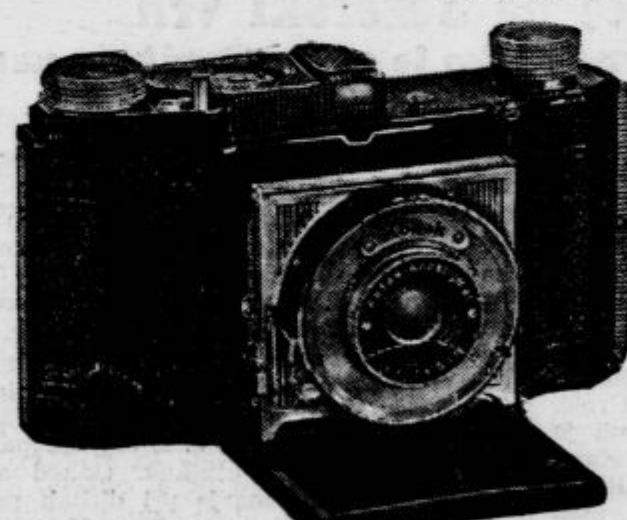
4

4

4

4

Nikar
ne
čitajte

KODAK RETINETTE I in II

če ne verjamete, da velja Kodak Retinette, aparat za posnetke malega formata samo 660.— din

Solidna in precizna konstrukcija, 36 posnetkov na 160 m normalnega kinofila, možnost snimanja v naravnih barvah. Naprava proti dvojnemu osvetlitvam, sprožilec na oklopu, jake optike, avtomatičen transport filma in števec.